UNIVERSITETI I SHKODRES
"LUIGJ GURAKUQI"
BIBLIOTEKA
3122

UNIVERSITETI I SHKODRES
"LUIGJ GURAKUQI"
BIBLIOTEKA
3122

2.20
372+
+491.983.-1
A 4R/43

ΣΚΡΟΝΕΖΑΤΕ ΣΩΙΠΕ

A B C Ç D Δ E Ɛ F G Γ H
I J K L Λ M N И O Π Q R
P S Σ T Θ U V X Ϫ Y Z З.

a b c ç d ã e ɛ f g ſ h i j
k l λ m n ŋ o ɲ q r p s ϭ t
ȧ u v x ϫ y z з.

ABCÇDΔEFGΓH
IJKLΛMNИOΠQR
PSΣTΘUVXYYZЗ

abcçdδeεfgſhijklɲ
ŋoɲqrpsϭtθuvx

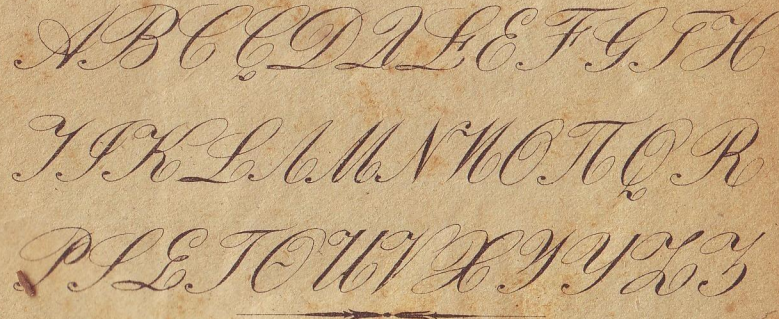

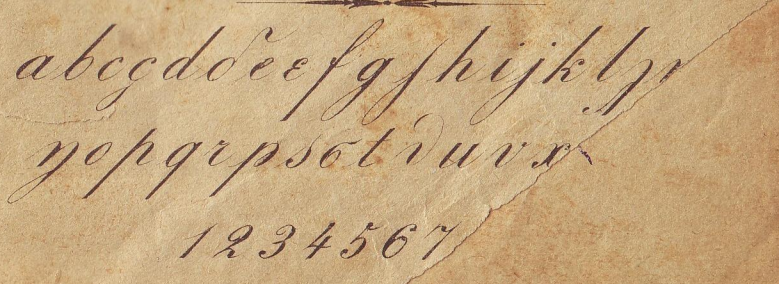

1234567

Deftés' ε zérεvεt σkróɳezavεt σqíɲ.

a = α, a, آ : âr = χρυσός, oro, آلتون

b = μπ, b, ب : bár = χόρτος, erba, اوت

c = τζ, z (1), تس : cá = τινές, alquanti, بعض

ç = τσ, c (e), چ : çáɳ = σχίζω, spaccare, پیرتارم

d = ντ, d, د : dáσ = χρυός, montone, قوچ

đ = δ, dh, ذ : đá = ἔδωκε, diede, ویردی

e = e (fr.), کسرهٔ ثقیله : éndere = ὄνειρον, sogno, روٴیا

ε = ε, e, فتحهٔ خفیفه : ére = ἀήρ, aria, هوا

f = φ, f, ف : fáqε = παρειά, faccia, یناق

g = γ (α), g (α), غ : gás = χαρά, riso, سوینج

ſ = γ(ε), gu(e) (fr.), گ : ſák = αἷμα, sangue, قان

h = χ (2) h, ح : hâ = τρώγω, mangio, یم

i = ι, i, کسرهٔ خفیفه : íkeɳ = φεύγω, fuggo, قاچارم

j = γι, j, ی : jáσte = ἔξω, fuori, طیشاری

k = κ (α), c (α), ق : kâ = βοῦς, bove, اوکوز

l = λ (ε), gl, ل(اینجه) : lárk = μακράν, lontano, اوزاق

λ (α), l, ل(قالین) : λúmɳ = ιλύς, fango, چامور-تلوه

---

(1) come nella parola: *speranza*.

m = μ, m, م : már = λαμβάνω, prendo, آلیرم

n = ν, n, ن : náte = νύξ, notte, کیجه

ɳ = νι, gn, نی : ɳóh = γνωρίζω, conosco, طانیرم

o = ο, o, ضمهٔ ثقیلهٔ مسبوطه : oσetíme = βοή, rumore, کورلمه

ɲ = π, p, پ : pár = ζεῦγος, pajo, چفت

q = κ (ε), ch (e), ك : qáfe = λαιμός, collo, کردان

r = ρ, r, ر : ruăɳ = φυλάττω, custodisco, صاقلارم

p = ρρ, rr رر : puáɳ = ξυρίζω, io rado, طراش ایدرم

s = σ, ss, س : sá = πόσον, quanto, قاچ

σ = σι, sc (e), ش : σáɳ = ὑβρίζω, ingiurio, سوردم

t = τ, t, ت : taσtí = τώρα, adesso, شمدی

đ = θ, th, ث : đáɳ = στεγνόνω, io secco, قورو تورم

u = ου, u, ضمهٔ ثقیلهٔ مقبوضه : úđe = ὁδός, strada, یول

v = β, v, و : válε = χορός, danza, رقص

x = δζ, z (1), تز : xbádure = ἀνυπόδητος, scalzo, یالین ایاق

x = δσ, dz, ج : xixe = σπινθήρ, scintilla, قیولجیم

y = u, (fr.), ضمهٔ خفیفهٔ مقبوضه : ŷλ = ἀστήρ, stella, یلدیز

z = ζ, s (2), ز : zót = κύριος, θεός, Dio, signore, کری افندی

ʒ = ζι, j (fr.), ژ : ʒák = σάκος, sacco, چوال

---

(1) come nella parola: *zero*.

(2) come *s* fra due vocale.

Sokráti ndánte túrpjene nga ndérja keϭtú, atá, qe turperónene, mergóŋene te keqiáte véteme nde sŷt te ŋerezíse, atá, qe jáne te ndérçim, εδε nde te fϭéhete.

Véte véhtese bén kéq aý, qe bén tjátri te kéqε; εδε mεndím 'i kéq éϭte m'i kéq per até, qε mεndón.

Túrt 'éϭte aý, qe dí te vjéfϭime, núk 'aý, qe dí ϭúme.

Hé i úrte dóte: ϭpírt 'i jétes éϭte prej trî ʃérraϭ, prej méndjε, fjálε δε púnε, p'andáj ɣdó ŋεrí dúhete te mεndónete míre, te fláse míre δε te punóŋe míre.

ΑΛΓΑΒΕΤΑΡΕ

ε

Glúhese Σqíp

Kupekúϭ mε mént te vét
mos mbúpεte sε ndíç' ʃét.
pa dáϭun' i máδi Zót,
fléte pέma s' leϭón dót.

Naùm Byδekuqâri.

Nde Konstandinupóje
mbe **1879**.

INSTITUTI I LARTE PEDAGOGJIK
SHKODER
BIBLIOTEKA
Nr. INV 3122

A B Ć Ç D Δ E Ɛ F G Γ H
I J K L Λ M N И O П Q R
P S Σ T Θ U V X Ɣ Y Z З.

---

a b c ç d ɖ e ɛ f g ſ h i j k
l ƛ m n ŋ o ɲ q r p s ɕ t ð u
v x ɣ y ƶ з.

A a, B b, C c, Ç ç, D d, Δ ɖ,
E e, Ɛ ɛ, F f, G g, Γ ſ, H h,
I i, J j, K k, L l, Λ ƛ, M m,
N n, И ŋ, O o, П ɲ, Q q, R r,
P p, S s, Σ ɕ, T t, Θ ð, U u,
V v, X x, Ɣ ɣ, Y y, Z z, З з.

a	e	ɛ	i	o	u	y
ba	be	bɛ	bi	bo	bu	by
ca	ce	cɛ	ci	co	cu	cy
ça	çe	çɛ	çi	ço	çu	çy
da	de	dɛ	di	do	du	dy
ð̠a	ð̠e	ð̠ɛ	ð̠i	ð̠o	ð̠u	ð̠y
fa	fe	fɛ	fi	fo	fu	fy
ga	ge	gɛ	gi	go	gu	gy
ʃa	ʃe	ʃɛ	ʃi	ʃo	ʃu	ʃy
ha	he	hɛ	hi	ho	hu	hy
ja	je	jɛ	ji	jo	ju	jy
ka	ke	kɛ	ki	ko	ku	ky
la	le	lɛ	li	lo	lu	ly
λa	λe	λɛ	λi	λo	λu	λy
ma	me	mɛ	mi	mo	mu	my
na	ne	nɛ	ni	no	nu	ny
ŋa	ŋe	ŋɛ	ŋi	ŋo	ŋu	ŋy
ɲa	ɲe	ɲɛ	ɲi	ɲo	ɲu	ɲy
qa	qe	qɛ	qi	qo	qu	qy
ra	re	rɛ	ri	ro	ru	ry
pa	pe	pɛ	pi	po	pu	py
sa	se	sɛ	si	so	su	sy
ʊa	ʊe	ʊɛ	ʊi	ʊo	ʊu	ʊy

ta	te	tɛ	ti	to	tu	ty
ð̠a	ð̠e	ð̠ɛ	ð̠i	ð̠o	ð̠u	ð̠y
va	ve	vɛ	vi	vo	vu	vy
xa	xe	xɛ	xi	xo	xu	xy
ɤa	ɤe	ɤɛ	ɤi	ɤo	ɤu	ɤy
za	ze	zɛ	zi	zo	zu	zy
ʒa	ʒe	ʒɛ	ʒi	ʒo	ʒu	ʒy

---

ab	eb	ɛb	ib	ob	ub	yb
ac	ec	ɛc	ic	oc	uc	yc
aç	eç	ɛç	iç	oç	uç	yç
ad	ed	ɛd	id	od	ud	yd
að̠	eð̠	ɛð̠	ið̠	oð̠	uð̠	yð̠
af	ef	ɛf	if	of	uf	yf
ag	eg	ɛg	ig	og	ug	yg
aſ	eſ	ɛſ	iſ	oſ	uſ	yſ
ah	eh	ɛh	ih	oh	uh	yh
aj	ej	ɛj	ij	oj	uj	yj
ak	ek	ɛk	ik	ok	uk	yk
al	el	ɛl	il	ol	ul	yl
aλ	eλ	ɛλ	iλ	oλ	uλ	yλ

am	em	ɛm	im	om	um	ym
an	en	ɛn	in	on	un	yn
aŋ	eŋ	ɛŋ	iŋ	oŋ	uŋ	yŋ
aɲ	eɲ	ɛɲ	iɲ	oɲ	uɲ	yɲ
aq	eq	ɛq	iq	oq	uq	yq
ar	er	ɛr	ir	or	ur	yr
ap	ep	ɛp	ip	op	up	yp
as	es	ɛs	is	os	us	ys
aʂ	eʂ	ɛʂ	iʂ	oʂ	uʂ	yʂ
at	et	ɛt	it	ot	ut	yt
að	eð	ɛð	ið	oð	uð	yð
av	ev	ɛv	iv	ov	uv	yv
ax	ex	ɛx	ix	ox	ux	yx
aɤ	eɤ	ɛɤ	iɤ	oɤ	uɤ	yɤ
az	ez	ɛz	iz	oz	uz	yz
aʒ	eʒ	ɛʒ	iʒ	oʒ	uʒ	yʒ

a, bɛ, cɛ, ɕɛ, dɛ, ɖɛ, e, ɛ, fɛ, gɛ, ɟɛ, hɛ, i, jɛ, kɛ, lɛ, ʎɛ, mɛ, nɛ, ŋɛ, o, ɲɛ, qɛ, rɛ, pɛ, sɛ, ʂɛ, tɛ, ðɛ, u, vɛ, xɛ, ɤɛ, y, zɛ, ʒɛ.

Δê, ɖî, ſî, ſû, hî, hû, hâ, mî, vê.

Ah, éʂ, ét, úð, ŷʎ, ŷj.

Bâr, dáʂ, fik, hêʎ, ʎós, léʂ, lót, mîʂ, ɲús, ɲŷʎ, qén, páɲ, pûʂ, váp, váð, véʂ, víð, zíq, zók.

Blê, drû, flê, frê, gɖê, grâ, nxê, trâ, trî, trû.

Elɲ, ílq, úlk, újk, ŷʎð.

Ngrê, ʂɲjé, ʂtjé, újqʂ.

Djép, dréð, flás, fɕát, ftóh, kréh, kríp, krýq ndáŋ, ndés, ndíh, ndúk, ngás, ngál, nxíŋ, ngóp, mbáð, mbáŋ, mbýλ, mbýt, pjéλ, pláf, plák, prák, ŋfɛ́ɕ, ŋfóm, ŋfíp, tjér, tráɕ, trím, trúp, vjél, vjéλ, vráp, vrás, zjár, zjéŋ, cjáp, cjép, cjér, ckóq, ckúl, cpóŋ, xbáð, xbéŋ, xbóŋ, xgíð, xfɛ́ɕ, xvɛ́ɕ.

Dérð, ðémp, fiɕk, gárð, fémp, hárk, hélm, kómp, kórp, kúrð, λúmp, mýsk, péλk, péɕk, pírk, qárk, qélp, qíft, réɕt, pémp, tírq, ðárk, várk, vérð.

Brísk, krímp, mbárs, ngórð, plúmp, práps, préhŋ print, ɕkúnt, ɕqélm, xbárð, cmént, xvóɕk.

Mbjéλ, ndjéλ, ndjéŋ, ndrýð, nxjér, strép, ɕtrýð, cdréð, ctjéλ, cvlóŋ, xbrás, xbrés, ngríŋ, ckríŋ, cvjér.

Ndrýɕk, xvjérð, cndrýð, cndrýsk.

A-pe, ápe. ba-ðe, báðe. co-pe, cópe. dar-ðe, dárðe. ðja-me, ðjáme. e-me, éme. ɛ-ɕke, ɛ́ɕke. fa-qɛ, fáqɛ. gu-ɕe, gúɕe. fe-me, féme. hi-ðɛm, hiðɛm. i-keŋ, íkeŋ. ja-ɕte, jáɕte. kra-he, kráhe, kpa-be, kpábe. kro-cke, krócke.

Par-me-ze, pármeze. qɛr-ðe-λe, qérðeλe. pumbu-λak, pumbuλák. ðe-λe-nxe, ðeλénxe. ze-me-re, zémere. ɜe-mbe-le, ɜémbele. cur-ke-ze, cúrkeze. xger-bo-ŋe, xgerbóŋe. xu-mbe-pe, xúmbepe.

Hi-ðe-ro-nɛm, hiðerónɛm. per-ve lo-nɛm, perve-lónɛm.

Nga-te-po-nɛ-ne, ngatepónɛne. xbu-ku-ro-nɛ-ne, xbukurónɛne.

U-ɲʃa-λe-kɛ-ɕi-ne, uɲʃáλekɛɕine.

U-ɲer-drɛ-ð̄e-kɛ-ɕi-ne, uɲerdréð̄ekɛɕine.

Uð̄e ɛ te ɕkruárit te ʃúhese Σqíɲ.

Xdó ʃúhe qe te ɕkrúhɛte, dúhɛte ɲer xdó zê te véteme ð̄ɛ te ɲandám te sâj ɲê ɕéɲeze mbe véthɛ, qe ðúhɛte ɕkróɲeze a ɕkróɲeze. Πraɲo xdó zê i véteme ð̄ɛ i ɲandám kâ ɕkróɲezen' ɛ tî mbe vétɛ, ɛð̄ɛ xdó ɕkróɲeze kâ zéðin' ɛ sâj mbe vétehɛ.

Σkróɲezate te ʃíða báɕke ðúhɛne Aλfabéte ɲrɛj émeravɛt te dŷ ɕkróɲezavɛt t' ɲára, qe u'a vúri aý q' i ʃéti te ɲáre hére, i cili núke díhɛte as sɛ nga qé, as sɛ sí j'a ðóɕin' émerine; ɲerváç vétem' aý q' i prú nde Ɛvróɲe te ɲáre hére ʃéndɛte ɕkrúare, sɛ klúhɛj Káð̄mo, ɛð̄é érði ɲrɛj Finíqi nde Ɛλáð̄ɛ.

Alfabéta dúhɛte te kéte káqe ɕkróɲeza, sa zérɛ te véteme ð̄ɛ te ɲandám kâ ʃúha.

Glúha Σqíɲ kâ trið̄ét' ɛ ʃáɕte zérɛ te véteme ð̄ɛ

te ɲandáre, ɛð̄é aλfabét' ɛ Σqíɲɲese kâ trið̄ét' ɛ ʃáɕte ɕkróɲeza, ɛð̄é jáne ketó, a b c ç d ð̄ e ɛ f g ʃ h i j k l λ m n ɳ o ɲ q r p s ɕ t ð̄ u v x x y z ʒ.

Πrɛj ɕkróɲezavɛt ató qe véteme ɲer véteme káne zê te qerúare ðúhɛne zetórɛ, ð̄ɛ jáne ɕtáte, ketó, a e ɛ i o u y.

Ató qe véteme ɲer véteme, ɲá baskúare mɛ zetórɛ, núke káne zê te qerúare, ðúhɛne mɛzetórɛ, ð̄ɛ jáne ɲezét ɛ nénte, ketó, b c ç d ð̄ f g ʃ h j k l λ m n ɳ ɲ q r p s ɕ t ð̄ v x x z ʒ.

Nde ʃúhet godít qe víɲene dý zêrɛ te qerúare ráð̄azi, ɛð̄ɛ pembénɛne mbe te fóle ɲerɲehéreɕ, ɛð̄ɛ ðúhɛne si ɲé zê i véteme; atehérɛ kestú ɛð̄é ɕkróɲezat' ɛ atýrɛ baɕkónɛne, ð̄ɛ qúhɛne si ɲé ɕkróɲeze ɛ ɲé zêri. Πasɛ ð̄ɛ ketó ɕkróɲeza, si céɲeza te zérɛvɛ te qerúare, jáne zetórɛ, kur baɕkónɛne qe te deftéɲene ketá zéret' ɛ baskúare, qe ðám ɛð̄é qe qúhɛne si ɲê

σkrónŋεze, ðúhεne dyzetórε, εðε jáne dŷ ketó, ua ðε yε, si nde ketó fjále, luáŋ, luánine, luájtekεσine, lyéŋ, lyénine, lyéjtekεσine, ðε te tíλat. Πo mbe cá fjále te tíλa múnt te mergónεne, dó mε ðáne te ðúhεne ndárazi, si te dóje aý qe flét a qe σkrúan, keσtú nde luáŋ, ðε lyéŋ ðε te tíλat ðúhεne ðε ndárazi lúaŋ, lýεŋ; mbe cá núke múnt te mergónεne, sε nde luánine, luájtekεσine, lyénine, lyéjtekεσine ðε te tíλat núke múnt te ðúhεne ndárazi lúanine, lúajtekεσine, lýεnine, lýεjtekεσine.

Dúkεne mê sikur jáne ðε te tjéra dyzetóre mε I perpára a pás, po núke bénεne vertét dyzetórε, sεpsé núke mbétεne te dý zérεte ráðazi ðε te ndifónεne qe te dý pembyérazi ðε pjékure mbe ŋé, si nde ua ðε yε, po ndepónεte zér'i I^{se} σkúrtere, kur ístε I, nde zêt te J^{se} fáte, qe mépεte nde mεzetórεt. Πa ðε J^{a} ε fát' ε atýrεvε núke vjén véteme prεj I^{se}, po ðε prεj L^{se} ðε prεj Ε^{se}, fútεte ðε se jástesmi ndermjét dŷ ráðazi zetórεvε, si nde ketó pasqýrra, zjár, prεj zíar (εðé kesájε I^{a} éστε te ndepúare te Ε^{se}, sindekúr dúkεte nde fjále tjátre te ŋé péŋεjε mε té, nxéh, εðé te Εliníστεse zéoo); fjále,

prεj flás, flále; nde núsja prεj núsεa ndepónεte Ε^{a} nde J; nde núsεja fútεte se jáστesmi per mε mergúarε te hápurit' ε fáte te gójese nga dŷ zetórε ráðazi. Πrapo nde zénçim atýrε J^{ne}, qe dél nga gója mbe te fóle εðé ístε mεzetórε, t' ε σkruájme I ze-[illegible] sε tjátre nga ç' flásme dote σkruájme pa nεvóje. tεk ε kémi nde dóre te σkruájm' até qe flásme, εðε te mergójme te kéqεn' ε te skruári tjátre per tjátre, dote kémi ðε σúme mεndím mbe te kerkuáret nde kâ árðure J^{ja} prεj I^{se}, εðé nga mε mos múndure t' ε ççúajme déndure kémi mε ráne ðε nde gabím. Εðε tukε kerkúare J^{ne} sε nga vjén kémi mε σpífure ðε te tjéra te tíλa dyzetórε pa nεvóle, si εa prεj fjálese núsja, nde ε σkrófσim núsεa. Εðé pas te tíλe úðε, ndεk dote kerkójme te σkruájme mê dréjte, kémi mε σkrúare σúme mê στrémbere. Andáj ató dyzetórε múntme t' i mergójme, εðé aστú dúkεte. Sε nde Σqipjet te σkrúare dréjte ístε, Ajó qe bénεte ne glúhet mbe te fóle, te bénεte ðε ne te σkrúare; εðé até qe xfëð σkróŋesi per te míre te fóle, até dúhεte ðε te σkruáŋe, εðé qeaστú sindekúr ε flét, a sindekúr pelqén, kur jáne σúme, t' ε fláse.

Иɛríu flét, dó mɛ ðéne, deftén ç' kâ nder mént tuɛ nxjépe prɛj gójɛ pák a σúme fáre zéreσ.

Fjále jáne zêrɛ qe deftényen' émerat' ɛ férravɛt, si ηɛrí, bageti, péme, búke, úje, lúge, úne, ti, aý, ðɛ te tjérate; a kesíjeze ðɛ séjteze te férravɛt, si i míre, i kéq, i hóλe, i tráσe, i drúηte, i gúrte ðɛ te tjérate; a te punúare, si lerón, kôr, σkrúan ðɛ te tjérate; a te pesúare te férravɛt, si leróneɛte, kóreɛte, σkrúheɛte ðɛ te tjérate; a ηé fáre te fénduri as nde púη' as nde pesím, si pi, flé, qétɛte, préheɛte ðɛ te tjérate; a véteme te qénure, si éσte, féndɛte; a çqím te púnese ðɛ te pesuárit ðɛ te fénduri ɛ te qénurit, si míre, kéq, ðéλe, póσte, ketú, atý ðɛ te tjérate; a te líðure te fjálevɛt, si ðɛ, ɛ, ɛðɛ, po, ðɛ te tjéra, qé ðɛ pasqýrra te líðuri, úη' ɛ tí; ðɛ ký ðɛ aý; váte po s' ɛ féti.

Fjále ðúheɛne ðɛ σúme fjále báσke per te deftýɛre sɛ ηé fê a σúme fêrra jáne te tíλa a te tíλa a punónyene a pesónyene, ɛðé si çé tjátre, si, kâ Zót.— délja éσt' ɛ búte.— újku íσt' i égre.— nde vjéσte hapíheɛne pûσte.— ηéreziť ɛ dréjte ɛ te úpte ɛ te búte ɛ te díture ðɛ tríma jáne te dáσure ɛ te ndɛrúare ɛ te levdúare; ðɛ te tíλate.

Πo múntme t' i çqúajme fárɛ míre ðɛ dréjte tuɛ déne te párate te vétemate fjáleze, ɛðé te pastajmɛte, qe jáne prɛj σúme fjálezavɛ, fjále.

Te pjékurite ɛ ηé, a dý, a mê σúme, mɛzetórɛvɛ mɛ ηê zetóre, a mɛ ηê dyzetóre mbe ηé zê te qerúare ðúheɛte zepjékjɛ, si pám mê sípre, ba, be, bɛ ðɛ te tjérate; ɛðɛ ηé véteme zetóre, a ηé véteme dyzetóre, dyk mɛ pásure zê te qerúare, per te mos bére tjátre çqím, ɛ qúajme zepjékjɛ, ndonesɛ núke píqete mɛzetóre mɛ zetóre a dyzetóre, si ðám mê sípre. Πrapo fjálezete tuk mɛ qéne prɛj zêrɛσ, bénɛne prɛj zepjékjɛvɛt, ɛðé cá bénɛne prɛj ηé véteme zepjékjeje, cá prɛj dý, cá prɛj trî, cá prɛj kátre ðɛ cá prɛj mê σúme, si ú (úne), ú (ure-tía), tí, ðuá, nyé, a-ý, ví-ηe-ne, í-ke-ηe-ne, í-kɛ-kɛ-σi-ne, u-per-ve-luá-kɛ-σi-ne; ɛðé ató, qe jáne prɛj ηê zepjékjeje, ðúhɛne te ηezepjékta, ató qe prɛj dý, te dyzepjékta, ató qe prɛj trî, te trizepjékta, ɛðɛ, kur s' çqúhɛne sɛ pɛj sá, te σumezepjékta.

Kur dŷ zetóre ráðazi dŷ zepjékjeve te ηê fjáleze perzjénene mbe ηê εðé te dŷ zepjékjete bénene ηê, ðúhete se bénete perzjéhje, εðε zepjékja, qe nde té bénete perzjéhja, ðúhet' ε perzjére, εðé fjáleza qe kâ perzjéhjene ðúhet' ε perzjéσime. Qé ðε pasqýrra, ðê (ðé ε), ngrô (ngéu), mûj (múaj), pûσ, puáσ, (púaσ) dûσ, duáσ (dúaσ).

Súme hére dŷ a trî fjáleze baσkónene εðé ηîtene ε bénene ηê, si, bukeðénes (búke ðénes), dorezénes (dóre zénes), pervelóη (per valóη), qperndáη (qe per ndáη), pranevéra (per áne véra), ndene (nde ne), perndene (per nde ne) sikur (si kur), sindekur (si nde kur).

Fjálezete, ndo te vétema qénqine ndo te baskúme, skrúhene, sicíla véq ε véq largúare pákeze prej ηerajátrese.

Fjálete ndáhene nga ηerajátra me σéηeza, te cílate me ηé émere qúhene Ndáηeza, εðε ηê nga ηê

Mbaróηe, Mbaróηeze, Πrésjeze, Πyésjeze ðε Çudíze, εðε jáne ketó,

. Mbaróηe,
; Mbaróηeze,
, Πrésjeze,
? Πyésjeze,
! Çudíze,

Εðε vírene keσtú,

Kur éσte fjála ηéze ε véteme ðε ε mbarúme, vírete nde fúnt mbaróηe, keσtú, Eσte zót i jétese.

Kur s' éσt' ε véteme, po kâ ðε cópe, a cópera, ndermjét te cópese, a te cóperavet, víhete présjeze, εðε nde fúnt mbaróηe, keσtú, Bóta kâ zót, q' ε béri.— Aý zót, qe béri bótene, déσi, pa ε béri.

Kur mbi te mbaruáret te fjálese, ndo ε véteme ndo me cópera qénte, vjén ðε tjátre, a te tjéra fjále te vétema a ðε me cópera, qe te mbarónete, vírete ndermjét mbaróηeze, keσtú, Zót' i jétese ε béri ηerine te líre, qe te punóηe si te dóje; po i ðá ðε mént, qe te ηóhe te mírene ðε te kéqene, εðε te mos béηe te ké-

BIBLIOTEKA
№ INV 3122

qɛ, po te míre; sɛ te mírene dó Zót' i jétese.

Kur vjén fjála mɛ te pyéture, nde íste ɛ máðɛ, ndermjét te cóperavet vírete présjeze, εðε nde fúnt pyésjeze keστú, kû véte? — núke mendónɛ, sɛ bóta kâ zót?

Mbe fjále a zê çudíjɛ, a te habíturi, a te rekúari ɛ te mσúari, a te zemerúari ɛ te némuri, a te mjerúari, a te gezúari ɛ te levdúari, a te perkeðélturi εðε te xdó fáre pesími te σpírtit' ndo prej hélmi ndo prej gázi, εðε mbe te ðípe víhete çudíze; qé ðε pasqýrra, sá páp i máð!—pô! pô!—é! é!—á! á!—êh! êh!—çpôpu!—mos i qófte ðéne!—si mjéri aý!—oí! oí!—ç' lúlεze te búkura!—te lúmte!—ó ririí! ó ririí! —ô mík!—ô nerí!—djál' ô!

Xdó fjál' ɛ mbarúmɛ, ndo nde krýet ndo pás, ndáre prej mê se párese mɛ mbaróne filóhete prej σkróne-zeje nga te meðáte, qe ðúhene ðε te kréjσimɛ.

Prej σkróneζeje te kréjσimɛ filóhene ðε émerat' ɛ nérezet ɛ te qytétevet ɛ te katúndevet ɛ te fσá-

travet ɛ te málevet ɛ te luméner ɛ te liqérevet ɛ te détevet εðε te xdó tjátre féje, qe íste nevóje per te çqúare.

Mbe fíde fjálezet te Σqípjεse, qe véteme per véteme múnt te qendróne ðε te defténe fekáfσe me te fóle, ndéhete zêri; εðε mbe cá ndéhete σkúrtere a hóλ, mbe cá fáte a tráσ. Па po kestú mbe te dŷ fáret te ndéhurit véme σéneza, te cílate mɛ né émere ðémi Ndéhjεze, εðε véç ɛ véç nérene te Σkúrtreze a te Hóλeze, tjátrene te Γáteze a te Tráσeze, εðε jáne ketó

ɛ σkúrtreze, a ɛ hóλeze,

ɛ fáteze, a ɛ tráσeze,

εðε, kur íste fjáleza prej nê zepjékjeje, vírete mbi té ɛ σkúrtreza a ɛ fáteza, si ç' te jéte te ndéhurit' ɛ zêrit, si nde ketó pasqýrra ú, tí, ké, çé, ðê, vêσ, gûr.

Kur éste prej dŷ a súme zepjékjeσ mbe nê zepjékjɛ nga te dýja, a nga te súmate, ndéhete zêri. Εðε te ndéhurit' ɛ σkúrtere bénete nde te fúndit, a nde te dýtene perpára te se fúndit, a nde te trétene, a nde

te kátretene ſer nde te péstene; te ndéhurit' ɛ fäte bénɛte véteme nde te fúndit ɛðɛ nde te perpára te se fúndit. Ɛðɛ pas te ndéhurit víhɛte ðɛ ndéhjɛza, si nde ketó pasqýrra punóŋ, íkeŋ, punóŋene, íkeŋene, punuákɛɕine, íkekɛɕine, héðekɛɕine, punetôr, korðetâr, bôre, kûpe.

Ndéhjɛn' ɛ fäte prɛj Σqipetâreɕ Gégete ɛ ɕquáŋene míre, Tóskete fórt pák. Gégete ɕquáŋene ðɛ te mɛhúndate, qe Tóskete s' i ɕquáŋene po ðúa sɛ fáre. Gégete dúkɛte sɛ ruáŋene mê míre fytýren' ɛ vjétere te fjálezevɛt. Po ɛðɛ Géga ɛðɛ Tóɕka ɛðɛ sikúɕ prɛj ngásravɛt Gɛgerise ðɛ Toskeríse po te ɕkruáŋe dréjte até qe xfɛ́ð per te fóle te míre te ngásrese vét, dréjte kâ mɛ ɕkrúare. Sɛ te fóleť ɛ xdó ngásrɛje te Σqiperíse po te jéte ðjéɕt ɕqíp éɕte te míre, pa lɛ te ndepóŋe ketú ketjé te ŋérese nga te játrese, ndo ne ndéhjɛt ndo ne te tjéra, si lúlɛte ɕúme fárraɕ,qe xbukuróŋene luáðe. Pa atá qe te víŋene pás néɕ, po te fɛ́ŋene ɕkrúare te fiða, dote xfɛ́ðene ðɛ te mápene mê te mírate ðɛ mê te búkurate, ɛðɛ dote ɕkruáŋene te fóleť ɛ búkure fárɛ te fúhese, qe ɛ káne mɛ pelqýɛre ðɛ perdórure fiðe Σqipetárete.

Núke ndéhɛte zêri nde ató fjáleze qe jáne perpárje ðɛ líðje te fjálezevɛt ðɛ te fjálevɛt, ɛðɛ véteme per véteme núke qendróŋene te deftéŋene fekáfɕe, si nde, ne, mbe, mbi, ndene, perndene, ðɛ, ɛ, ɛðɛ, pa, sɛ, pasɛ, i, ɛ, me, te, ðɛ te tjérate.

Nde dŷ fjáleze ráðazi, kur ɛ pára sósɛte nde zetórɛ ðɛ ɛ dýta filóhɛte prɛj zetórɛ, se párese i ɕúhɛte zetóreja qe nde té sósɛte, si núke éɕte, núk' éɕte; ɛðɛ ɕéŋeza qe vírɛte per te díture sɛ uɕúa ðúhɛte Σóŋeze. Po, kur ɛ pára fjáleze íste prɛj ŋê véteme zetórɛ ɛðɛ kur te ɕúhɛte s' kâ ɕ' te mbétɛte, ɕúhɛte zetóreja ɛ krýɛse se dýtese, si ɛ éma—é 'ma. Ɛðɛ zetóreja qe ɕúhɛte, nde páste ndéhjɛ j'a héð tjátrese, si mê i míre—m' î míre, mê ɛ míre—m' ê míre, ɛ éma— é 'ma.

Zetóreja E nga mɛ qéne nde cá fjále fórt ɛ ɕkúrtere, ɕúhɛte jáɕt' úðese ðɛ perpára mɛzetóreje, si ɕé bén — ɕ' bén, se múnt— s' múnt.

Πrεj ketýrε kátre fjálezevε prεj ηê zetórε, qe dote σenójme pás, po te godíηe te víηene dŷ ráδazi, píqene δε σkrúhene si ηê, po núke baσkónene δε te bénene vertét ηê; εδε per te ηóhure vírete nde mést te týrε me te síperm σéηεz' ε σóηezese, po si mε mos deftýεre te σúare δúhete pjékjeze. Πrεj ketýrε nde te pjékure I^{a}_ ε se párese ndepónete nde J, εδε E^{a}_ δε I^{a}_ ε se dýtese nde A, εδε bénene ηéra zepjékjε mε mεzetórε, tjátra dyzetórε kestú, j'a móri (= i ε móri), j'a mori (=i i móri), u'a móri (=u ε móri), u'a móri (=u i móri), u'a móri (=ju ε móri), u'a móri (=ju i móri).

Χdó fáre fjálε δε ε vógele δε ε máδε εδε prεj σúme fjáleσ te vógela a te meδá, kur σkrúhete, δúhete Σkróηe. Πo, kur qqúajme σkróηat' ε vógela nga te meδáte, u δémi σkróηaze a σkróηeza. Andáj δε σéηezavet zérevet véteme δε te pandám, si fárε te vógela qe jáne, u δám σkróηaze.

Σkróηate, kur jáne prεj σúme fjáleσ σkrúare mbe σúme fléte kártε εδε mbelέδure ε líδure me ηé trûp,

δúhene vívλa, a vívλera; εδε prεj dŷ a σúme vivλeravε, kur qqújame te vógelate nga te meδáte, u δémi vívλaze.

Kur jáne prεj pák fjáleσ σkrúare nde pák fléte kártε δε líδure báσke, δúhene Fiλáta, a Fiλátera; εδε fiλátavet vógela, kur i qqúajme nga te meδáte, u δémi fiλátaze.

Kur jáne prεj fjáleσ ηê véteme fléte kártε, δúhene me émerit te flétese kárte, fléte, a flétera; εδε te tíλa jáne ató, qe nde tó σkrúhene q' bénete nde dítet, a nde jávet. Εδε prej ketýre, kur qqújame te vógelate nga te meδáte, u δémi fléteraze.

Εδε σkróηate qe σkrúajme mbe ηeriátrine i δémi mbe émerit te kártese, qe nde té i σkrúajme, kárte-ra, εδε te vógelate kárteraze.

Ioán' i Aδanásit Vrétose
nga Πostenáni.

Γúha Σqíp.

—

Иérezit qe píne mi ðêt jáne te ndáre me kómbε. Kómbεť ε ðêut jáne te σúme. Γíð' atá ŋéres, qe fέndεne me ŋé vént, ε flásine ŋê fúhe, εðε qe káne ŋê pále zakónε ε ŋê fáre te pójturi, ðúhεne ŋé kómp.

Nga kómbεť ε ðêut cá jáne te mbeðéŋ ε te σúme, do-mε-ðéne káne nga σúme miliúne ŋéres, εðε cá jáne te véfeľ ε te páke.

Σqipetárete jáne ŋé nga kómbεť ε véfele te ðêut, sε fíð' atá ŋéres, qe puσtón ký kómp, núke jáne mê tépere sε dý miliun' ε fýmese.

Xdó kómp ká ŋê fúhe, qe flét εðε σkrúan ; pó fiðe fúherate perpára jáne fólure, pastáj ŋérezit jáne mεnduár', ε káne fέture nga cá σéŋeza per te σkruáre fúherate, qe flísnine.

Keσtú káne zéne fúhete, ŋêra pas játrese, te σkrúhεne. Πó fiðe fúhete núke jáne σkruáre qe ne kryét; dukε hápure sŷť ε xdó kómbi, ε dukε zéne ŋérezit' ε tî te béjene púnera mê te mbeðá ε mê te σúma, káne páre nεvóje te σkruájene fúhen' ε týrε.

Πerpára σkruárja ká dále nd' Así ε nd' Afríke. Πó ató te σkruárať ε asâj kóhε s' ŋfánine me fekáfσe ; per te σkruáre ŋé zê, bénine fytýren' ε ŋê fêjε te fálε a te ŋê fêjε tjátere. Kσú jáne σkrónezať ε Εvfítevεt te vjétere (te Kyptíŋεt) ε te tjéra.

Πastáj ató σkróŋeza zún' ε ndertóheσine nga pák' ε nga páke, fεr sa múape ŋê fórme te léht' ε te búkure. Kσú káne líndure σkróŋať ε Πérsevεt (Axémevεt) te vjétere, te Israilíŋεt, te Syriánevεt, te Arábevεt, te Εvfítevεt, εðε mê te vjétrate te Híndit ε te Çínit.

Jáne mê tépere sε trî míje vjét, qe ŋé ŋerí nga Finíqi (vént búze détit te Bárðe ne Syrí), qe ε quánine Káðmo, kaperxéu dên', ε érði ne Grékeri. Ajý sóλi σkróŋazete nga Asíja ne Εvrópe. Γεr ahérε kómbεte, qe fέndeσine ne keté ðê, núke dínine ç' dóte ðóte σkruárjε.

Σkróŋezate qe sóλi Káðmua, u hápne nde per Grεkerí , εðε Grékeręť ε vjétere zún' ε σkruánine fúhen' ε týre mε ató. Πas cá kóhε muáp' εðε Latínete (kómp i máð, qe fέndεj ahérε nde Italí) ató σkróŋa, mε pákeze te nderúare, εðε zún', ε σkruá-

nin' εðε atá ſúhen' ε týre. Ketó dŷ ſúhe, Greqíɑtja εðε Λatiníɑtja mbétne káqe kóhe ſúhet' ε vétema, qe ɑkrúheɑin' ε kendóneɑine ne ſið' Εvrópet.

Vertét, ketú ε dý tré qínt vjét mê páre Francézete, Inſilízete, Γermánete, Spanólete, Italiánete εðε te tjérete kómbet' ε Εvrópese núke kíɑine tjátere ſúhe per te ɑkruár' ε per te kenduáre, pervéq Λatiníɑtεse. Ketá kómbε flísnine, sicili-dó ſúhen' ε tî, pó ató ſúhera as i ɑkruánin' as i kendónine.

Núk' éɑte ɑúme kóhe qe káne zéne kómbet' ε Εvrópese te ɑkruájen' ε te kendójene ſúherat' ε týre; pó káne punuár' áqe ɑúme, sá ſúherat' ε týre káne ɑkúar' εðε ató ſúhet' ε vjétera, te ɑkruára nga káqe míje vjét ε tehú.

Σqipetárete jáne né nga mê te vjéterit' ε kómbevet te Εvrópese, εðε te ſíðe ðêut, múndim te ðémi. Atá te díturit' ε meðéη, qe mépene me ſúhet' ε me péηat' ε kómbevet, ε káne deftýere sót fórt míre, qe Σqipetárete jáne âteret' ε Grékrevet ε te Λatinevet te vjétere, do-me-ðéne qe s' jáne ſê tjátere, pervéq atà Πελasgónte (a pó Πléqt') ε vjétere.

Pó kur muápe Grékret' ε Λatínete ɑkrónezat' ε

Káðmose, Σqipetáret' ahére núke páne dót nevójen' ε ɑkruárjes se ſúhes se týre, se s' íɑine cbúture, pó pínine neper málε me hárk ne dóre, dúkε bére ſáh, ε dúkε kuλóture bagetíte.

Mê pastáj, atà Σqipetáre, qe umesuán', ε ucbúne, zún' εðε atá, te mesónin' ε te kendónin' εðε te ɑkruánine ſúhene Greqíɑt ε Λatiníɑt, εðε mê pastáj, si upóqne me Týrqit, εðε ſúhene Tyrqíɑt, Arabíɑt ε Πersiɑt.

Π' andáj Σqipetárete ſer me sót núke jáne véne ɑúme per te ɑkruáre ſúhen' ε týre. Eɑte vertét qe ɑúme Σqipetár' εðε te huáj káne ɑkruáre ɑúme ſerra ne ſúhet ɑqíp; pó núk' i káne ɑkruáre síðe me ηê pále ɑkróηa, me ɑkróηa, qe te múndine te qúhene ɑkróηa ɑqípe. Cá káne ɑkruáre me ɑkróηa Λatiníɑte, cá me Greqíɑte, cá me Arabíɑte εðε cá me ɑkróηa te gpíkura ε te paηóhura prej ηeríu.

Kómbete mbáhene me ſúhete; né kómp qe humbét ſúhen' ε vét, éɑt' i húmbur' ε i haruáre; qe me te húmburit te ſúhes se tî éɑt' i umbure εðε aý véte. Ηeríu núke húmbete, pó me te ndepuáre ſúhene, ndepón εðε kómbin', ε bénet' i kómbi tjátere. Keɑtú jáne

húmbure σúme kómbε te vjétere, qe σóhime ne ɲer istorírrat, ε s' i fějme sót mi ðê.

Eσte ɲer te çudítur qŷσ ká pójture fεr me sót kómb' i Σqiɲetárevεt, duk mε mos σkruár' ε duk mε mos kenduáre fúhen' ε týrε, kur jáne húmbure káqe kómbε, qe σkruánin' ε kendónine fúhen' ε týrε, si Syrjánete, Kaldéɲasite, Finíqasite, Λatíneť ε te tjére.

Πó εðε Σqiɲetárete, sadó qe káne pójture fεr me sót, núke káne pójture te tére, εðε núke káne mbéture si káne qéne. Γiđ' atá, qe káne mesuár' istorí-ne, ε díne sε Σqiɲetárete núke káne qéne fíðe jétene te ngúcure ne keté cópe vént qe jáne sót; mê tépere sε fýmes' ε atí véndi, qe i ðóne sót Rumelí, a Méng' ε Baλkánit, ká qéne qemóti Σqiɲerí, εðε ɲérezite, qe káne qéne mi tê qe nga Triéσta ε fεr me Saλoník, káne qéne Σqiɲetáre. Πó dúkε mos σkruár' ε dúkε mos kenduáre fúhen' ε týre, εðε dúkε mesuáre fúherat ε fqíɲevεt te vét, káne haruáre εðε fúhen', ε káne ndepuár' εðε kómbine. Π' andáj fándεne sót Σqiɲetáre, qe z' díne σqíp, pó flásine Bulgariσt, Grεqiσt a Tyrqíσt. Nga ketá Σqiɲetáre, qe

z' díne σqíp, jáne cá qe ε díne, εðε ε ðóne qe jáne Σqiɲetáre; pó ján' εðε cá te tjére, qe núk' ε díne á núke duáne t'a ðóne, εðε duáne te qúhεne nga aý kómp qe i flásine fúhene.

Kómb' i Σqiɲetárevεt, nga te mos σkruáreť ε fúhes se vét, ká húmbure fεr me sót mê te σúmeť ε ɲérezεt; pó ne ká húmbure áqe ne káqe míje vjét, atá qe káne mbéture doť i húmpɲe me fórt páke kóhe; sé kóh' ε sótmε núke ɲfán mε kóherat ε vjétera; sót kómbεte píqεn' ε ɲerzjéhεne fórt çɲéjt, εðε atá, qe jáne mê te fórte ε mê te díture, múndine kurdohére atá qe jáne te dóbeť ε mê te ɲadíture.

Σqiɲetárete, sadó qe jáne te ɲáke, núke jáne áqe te dóbete, sá t' i σkéline te huájte sindekur q' εðε fεr me sót s' jáne σkélur' ε s' káne rýre nene kúrtit te huájεt; pó ɲaditurija i ká prísure kurdohére.

Sót éσte díta q' εðε Σqiɲetárete te zéne te σkruájen' ε te kendójene fúhen' ε týrε, qe te múndine te puájene kómbine.

Xdó fúhe múnt te σkrúhεť εðε mε ɲê pále σkróɲa te huája, sindekur ðám' εðε mê sípere qe σqípja éσte σkruár' εðε mε σkróɲat λatiníσtε, grεqíσť ε arabíσtε;

pó fúha, per te skruár' ε per te kenduáre míre, ká nεvóle per ηê pále skróɳa te sájte, mε te cílate te skrúhεte míre, εðε te kendónεte sakaqehérε.

Mε te ðéne skróɳa te sájte, mos mépεte véσ sé xdó fúhe dúhεte te kéte ηê pále skróɳa te vεçánta me vétehε te sâj; keté núke múnt t'a ðém dót, sé pó te véme rê skróɳat' ε bótese, dóte sóhime, qe per véç atýrε qe jáne te paçquára ηéra pále nga tjátra, εðε ató, qe dúkεne te çquára, jáne te dála nga ηê péɳe, ε te pjéðura nga ηé burím. Te fíðe skróɳate káne qéne ηé, pastáj jáne ndár' ε çquáre. Fíðe kómbεt' ε Εvrópese, pervéç Grékrevεt éðε cávε nga Σqéhte, skruájene mε ηê pále skróɳa, qe jáne te mápa nga Λatiníστja; pó εðε ató skróɳat' ε Grékervεt ε te Σqéhεt s' jáne fê tjátere, vεç fytýrene káne páke te ndrýσmε.

Σqiperíja éστe ηê cópe vént nga Εvrópa, εðε Σqipetárete jáne ηé nga kómbεt' ε Εvrópese; p' andáj εðε fúha σqíp dúhεte te skrúhεte mε skróɳat ε Εvrópese, do-mε-ðéne mε skróɳate Λatiníστε. Pó ketú na dáline dý férra: ε pára, qe skróɳate Λatiníστε káne ne cilet-dó fúhe ηê fáre te kenduári, ε nê Σqi-

petárete pas cílese fúhε dót' i kendójeme; εdýta, qe skróɳate Λatiníστε jáne ηe-zét ε pése, ε nê kémi nεvója per tri-ðét' ε fáste skróɳa.

I pár' i ketýrε dý men dímεvε núk' éστe noɳê pún' ε rénde, sε ató skróɳa qe káne ne sicilet-dó nga fúherat' ε Εvrópese ηê fáre te kenduári, ató múnt t' i kendojem' εðε nê mε ηê tjátere fáre kendími, pas ηεvójes se fúhese sáne

Te víme ne mendím te dýte: vertét skróɳat' ε Λatiníστεse ján' áqe te páka, sá jó per fúhet téne, qe ká káqe zérra, pó εðε per fúherat ε Εvrópese núke jáne miáft. Εvroɳjánete, per te mbúσure ató te pákate, skruájene nga dý skróɳa, ε i kendójene te dýja báσke; pó kjó éστe ηê pún' ε rénd' ε emerzíture. Kesâj i déσ féndure ηê úðe.

Permí keté súme ηéres jáne menduáre, εðε súme úðera káne féture; pó noɳê núke ká qén' ε léht' ε ε pelqyére sikúndere dúhεte. Keté hére qe u dúk nεvój' ε máðε per te skruáret te fúhese sáne, keté hér' u fént εðε ηê úðe súm' ε léht' εðε súm' ε míre: Muápme te ηe-zét ε pése skróɳate Λatiníστε, u ðáme cávε nga ató ηé kendím pas nεvójes se fúhese sáne,

εðε nga te ɳembeðétat' ε tjéra cá i béme ɲráɲe nga ató σkróɳa, dúkε ndepuáre páke fytýrene, cá i muápme nga grεqíστja, qe éστ' εðε ajó ɳê nga móterat' ε vjétera te fúhese sáne, si εðε λatiníστja.

Kεστú u béne tri-ðét' ε fáστe σkróɳa te ɳéjterta ε te vétemε, qe múnt te σkrúhεn' ε te kendónεne mε te máð lεhcím.

Taní púna éστe ne te ɲerndáret' ε te ɲerhápurit' te ketýrε σkróɳavεt ne ɲer fíðe Σqiɲerí. Ketó múnt te nxíhεne ne fort páke kóhe; ɲ' andáj dúhεte qe xdó σqiɲetár, i máð ε i vógel, te mesóɳe ketó σkróɳa, ε te múɳe te σkrúaɳ' ε te kendóɳe fúhen' ε tî, qe ká mesuáre mε qúmεστit te s' émese, ne dó qe te jéte ɲer fíðe jétene aý εðε femíj' ε tî, bárk ɲas bárku, σqiɲetáre, εðε ne ká daσerím qe te póɳ' ε te jéte Σqiɲería ε σqiɲetarería jéte ɲas jéte, ε te ndritóhet' εðε kómbi ýne mε dituri, mε ɲásjε ε mε pójtjε te míre.

Te σkruáret' ε fúhese σqíɲ ubé ne kóhe te mbrεterise te zótit téne te máð, Sultán Abd-yl-Hamídit te dýte, qe Πεrendíja I ɳfátte jéten', ε I στófte dítet! Si fíðe kómbεte qe pójene néne híjεt te maðerise Tî, kσú εðε Σqiɲetárete zúne, te écine ɲerɲára, ε te ndri-

tónεne mε σkróɳa ε mε dituri, εðε dóte mbájene mént fíðe jéten' ε jétese émerin' ε atí Mberétit te máð, q'i déσi káqe, ε u béri fíðe keté te míre te máðε. Fíðe Σqiɲetárete dót' i lútene Πεrendíse dít' ε náte ɲer zón' ε týrε εðε beremíresin' ε týrε, mberén' ε týrε te dáσur' ε te vjéjture: Sultán Abd-yl-Hamíd-Hân' ε dýte!

Σ. Samí Fráσeri.

Σqypnija ε Σqyptârt.

I

Ne te zánun fiλ te bótes (1), ε qýσ ne kóh qi njéri ίστε i padíje, ε jετónτε tui luftúε ηéni mε tjétrin, u-lekúnd prεj Asíεt (2) ηi kómb njérzíσ, σumíc ε máδε, ε u-dâ prεj fârσ tjéra ε prέj findσ tjér, qi ίσin nder ató δéna te lárga, ε múεrnε úδen káh dêti per mε fét ηi δê tjéter, ε per mε mújtun mε faλúε ne puσím pâ frík ε pâ dróje. Ketí kómbit qi íku ne két mendýr prεj Asíεt, i δójσin émnit Πελάσg.

Ketá Πελάσg, prîmum prεj parsíjεt véht, σkapercýεnε détin mε lúndra ε mε bárka, ε prεj Asíεt qi ίστε δéu i t'ýnε, érδnε ne brέg te détit te Grε-

(1) Bót dó mε δán : Móndo, italianíσt, εδε turqíσt : Dynjá.

(2) Asia, turqíσt Anadoλí.

qís (1) ε dúεlnε ne tók, pík se párit, ne ηi vénd qi i δójσin émnit : Argos.

Núk díhεt mír a fétnε n' át δê find tjér te véndit, a por ε fétnε át vénd te σkrét ε te pa njerí.

T' árδunit ne Grεqî te Πελásgevεt ndóλi fórt hέrεt, ε ján gádi káter mîj vjét qi kán pjéδun qýσ n' át kóh qi ketá u-lekúndnε prεj Asíεt; ε n'át kóh káq te vjéter ε te mótεmε findja núk díσin as mε σkrúε as mε liferúε (2), ε per andáj púnet qi u-bânε ε u-godítnε n' át kóh te mótεmε, kán mbétun fórt ne t' ép ε ne njéguλ ε núk díhεt míre fiλit, per sé historíja qi kaλzón púnt ε-móntεmε, núk kâ pas fiλúε mε u-σkrúε n' át kóh, persé findja ίσin pâ díje, ε pâ σkrója.

At para bîrit ε bîr mbas âtit, záni i ketýnε púnvε kâ árδun, gój ne per gój, dêri ne ató kóha qi findja zûnε mε σkrúε ε mε dyftúε fíδ σká u-bâ ε u-godít ne bót ne kóh te motεmε. Ε nden sε-núk kémi prεj historíjεt ηí drít per mε dítun mε te vertét mendýren mε te cíλen Πελásgt zûnε vénd ne Grεqî

(1) Greqí, italianíσt : Grécia.

(2) Liferúe, italianíσt : leggere.

ŋí káfɞ áɞt ɛ dréjt ɛ ſiđkúɞ ɛ ſíđ te díɞmit ɛ dín, qi sót káter mîj vjét ketá Πɛlásg, fâr ſíndɞ fórt ɛ mótçmɛ, érđnɛ ꝑrɛj Asíɛt ɛ zûnɛ vénd, si kur đâmɛ ꝑer síꝑri, ne ŋí đê qi ɛ qújɞin Argos.

N' át kóh qi érđnɛ, ketá Πɛlásg íɞin si njérs t'égr, te ꝑâ díje, ɛ msúɛn mɛ luſtúɛ mɛ fâr ɛ mɛ físɛ tjéra; ɛ múndɛt mɛ kên qi, ꝑersé núk píɞin ne ꝑáq ɛ ne ꝑuɞím ne đêna te véhta, fárt ɛ físɛt tjéra u-çúɛnɛ ɛ i ꝑerzûnɛ ꝑrɛj andéj ɛ i ndóqnɛ ɛ i ɞterngúɛnɛ mɛ íkun ꝑrɛj Πatríđɛt (1) ɛ mɛ dál dêtin ɛ mɛ kerkúɛ ŋí đê tjéter ꝑer mɛ mújtun mɛ zán vénd ɛ mɛ ɞꝑetúe kah ndjɛktárt' ɛ anmíqt ɛ véht.

Si dó kjóft, Πɛlásgt, mbasí zúnɛ vénd ne đê qi u-ꝑerménd, fiλúɛnɛ mɛ ꝑunúɛ, ɛ mɛ mbájtun baktî ɛ mɛ lerúɛ tóken, ɛ mɛ mjéλ ſíđ fár bímaɞ, ɛđɛ mɛ godítun ɛ mɛ trajtúɛ (2) kesóλa, ɛ ɞteꝑíja. Ne két mendýr zùnɛ fîλ mɛ u-ɞtúɛ ɛ mɛ u-ɞumúɛ, ɛ mɛ u-mbléđun báɞk nder katúndɛ ɛ nder ſytétɛ (3)

(1) Πatríđ, italianíɞt. Patria, turqíɞt Vatán.
(3) Trajtúe, italianíɞt do mɛ đán : fabbricare.
(3) Γytét, italianíɞt : città, fortezza.

ɛ mɛ u-zſanúɛ kánd ɛ kánd ne ſíđ ató đêna qi múernɛ ɛ ɞtínɛ ne dór ɛ i báne ꝑer véhtɛ.

Mbasí u-zſanúɛnɛ ɛ u-ɞumúɛnɛ ɛ u-báne te fórt ɛ te begát, Πɛlásgt ꝑátnɛ Mrétnat ɛ véht, ɛ krént ɛ véht, ɛ te ꝑárt ɛ véht, ɛ vúnɛ kanúnɛ, ɛ líſ, ɛ ꝑleqsî, ɛ gurvnúɛnɛ véndin ɛ véht ɛ ſínden ſíđ mâr mɛ ɞúm urtesî ɛ mɛ ſýq te dréjt ɛ te mîr.

N' át kóh te mótçmɛ bêst ɛ fêt qi ján sót núk íɞin, ꝑor Πɛlásgt ađerójɞin ꝑer Hyì ɛ ꝑer Zót díeλin ɛ hánen, ɛ qíɛλin ɛ đéun, a tjéra káfɞeza, qi dúkɛn mɛ sŷ ɛ ꝑrékɛn mɛ dór. Iɞin iđolátre, ɛ as atá, as tjért núk díɞin sɛ ɞkáf áɞt i máđi Zót, ꝑor kujtójɞin qi Zót áɞt qíeλi, a hána, a đéu, a díeλi, ɛ u lútɞin atýnɛ, ɛ u ɞugurójɞin déɞ ɛ délɛ ɛ qínſa ɛ lóꝑ ɛ kuáλ ɛ tjéra ɞtánza. Kur bájɞin bê te máđɛ, mépɞin gúrin ne kráh ɛ u-bɛjtójɞin ꝑer át ꝑêɞ.

Qé, ne két mendýr Πɛlásgt, qi u-ꝑerméndnɛ, jɛtúɛnɛ ndóɞta ŋi mîj vjét ɛ mâ téꝑer ꝑá trazím ɛ ꝑá ʒigím, tuí kénun te Zót ɛ atýnɛ đénavɛ ɛ tuí ꝑásun mrɛtní ɛ rɛgení ne véhtɛ.

II

Si kur nden sɛ Πɛlásgt qi u-perméndnɛ dúɛlnɛ ɛ lɛgúɛnɛ ðên ɛ patríðen ɛ-véht ɛ érðnɛ ne Grɛqí per mɛ, zán vénd, aɢtú mâ vôn ɛ mbás ɢúm kóhɛt, ɛðɛ tjéra fâr ɛ físɛ u-lekúndnɛ prɛj Asíɛt ɛ ɛðɛ ató ɢkapercýɛnɛ détin per mɛ kerkúɛ ðê tjéter ɛ mɛ u-ngúl nder tóka te míra. Ndóλi prâ qi mbas Πɛlásgiɢ érðnɛ kah déti, si kur pátnɛ árðun ketá, ɛðɛ ɳ' a dý a trí kómbɛ tjér qi kíɢin émnat : Ɛolîɳ, Ionîɳ, ɛ Dorîɳ. Ketá trí kómbɛ j'ú ránɛ ne ɢpín Πɛlásgevɛt ɛ luflúɛnɛ mɛ atá per ɢúm mót, ɛ mbasí u-dérð ɳí fják i máð Πɛlásgt núk mújtnɛ mâ mɛ qindrúɛ, ɛ per mɛ mós mbétun nden puɢtét te atýnɛ, fiλúɛnɛ ka pak ka pak mɛ ɛ lánun brégun ɛ détit ɛ mɛ u-keðýɛ mbrápa nder fúɢa mâ te lárga, ɛ nde mbrám, núk mújtnɛ mɛ ndéjun ás nder fúɢa qi íɢin afer détit, por íknɛ ɛ múɛrnɛ málɛt, ɛ túfa túfa, fís mɛ fís, u-ɢperdâne ɛ zûne dó vénde te nálta qi núk íɢtɛ udób (1) mɛ i nzjépun andéj.

(1) Udób, italianíɢt *facile*, turqíɢt : koλáj.

Ne két mendýr ɳi pál vójtnɛ ne Σqypní te póɢtmɛ káh ána ɛ Janíns, Arfirokástres, Berátit ɛ Vlóns, ɛ mrɛtnís qi godítnɛ atý i ðân émnit : Epír; disâ tjér vójtnɛ ne Mât ɛ nder málɛt te Díbres ɛ te Σkúps, ɛ mrɛtnîs qi ngúlnɛ n'atá vénde i ðân émnin : Maqɛdonî; ɛ dó tjér u-largúɛnɛ ɛ ɢkúɛnɛ ɛ zûnɛ vénd ne Dukafín ɛ nder málɛt te Σkódres, ɛ ketá bânɛ ɳi mrɛtnî qi ðípɛj me émne : Ilirî.

Atá trɛ kómbɛt ɛ perméndun qi érðnɛ mbasandáj ɛ qi qúhɛɢin : Ɛolîɳ, Ionîɳ ɛ Dorîɳ, mbasí perzûnɛ Πɛlásgt, u-baskúɛnɛ mɛ bês, ɛ gjúhen, qi pátnɛ sjéλ ɛ prûmun mɛ véhtɛ prɛj Asíɛt, ɛ qirúɛnɛ, ɛ ɛ dlîrnɛ mîr, ɛ zúnɛ mɛ liferúɛ, ɛ mɛ ɢkrúɛ, ɛ mɛ u-hoλúɛ kah mêndja ɛ kah díɛja. Mbás ɢúm kóhɛt ketá trɛ kómbɛ qi u-baɢkúɛnɛ i ðân véht véhtɛs ɳi émen per te fið mâr ɛ ju ðánɛ : Grék a Ɛlín. Ketá Ɛlínt godítnɛ ne Grɛqí fytéte te mðája, ɛ ndénsɛ u-gurvnúɛnɛ pósa pósa, ɛ pátnɛ parsín véhtɛas, u-bánɛ fórt te fôrt ɛ te begât, ɛ pátnɛ ɢúm bárka per mɛ luftúɛ ɛ per mɛ dergûɛ ɛ mɛ prûmun fâ ɛ te míra káh fið ânt andéj détin. Grékt, a Ɛlínt íɢin búpa te mír ɛ bânɛ uɢtrija te mðája ɛ pátnɛ uɢtâr fórt tríma, ɛ mɛntâr fórt

te lavdúεm, qi mbás sà ε sà mótit pεrménden εðε sót mε ndêr te máðε nder historíja.

Por Πεlásgt qi íknε ε leσúεnε véndin, qi Grékt a Εlínt σtíne ne dôr ε ε bâne per véhtε, Πεlásgt εðε atá ngúlnε ató trí mrεtní te mðája te perménduna per síprí, te cílat qúhεσin: Εpír, Maqεdoní, ε Ilirî. Ketó trí mrεtní te Πεlásgevêt kíσin mrétnat ε véht, ε fytétεt ε véhta ε kadúndε ε find mε σumíc te máðε, ε n'até mendýr qi Grékt u-pítnε ε u dúελ záni per díjeε per maðní ε per trimní, εðε Πεlásgt núk mbétnε fórt mbrápa, por εðε atá u-σumúεnε ε u-bupúεnε ε u-bânε tríma ε luftâr te fórt, mâ luftâr sε te fíð kómbεt qi íσin péð ε per qárk.

Ketó trí mrεtní, túi kénun te tríjat ngréhun ε godítun prεj Πεlásgσ, mbájtnε fíð môn bésen σóqja σóqεs, ε bóta ε pópuλi i atýnε dúhεσin si vλázen, per sε mε te vertét íσin trí vλazní dâmun prεj ηí vótrεt, ε ndensε qúhεσin pósa pósa: Εpirót, Maqεdon, ε Ilirίη, túi qénun te fíð prεj ηí fákut, ε prεj ηi pánzεt, ε túi pásun te fíð ηi gjúh, mbáhεσin si ηi fís ε si ni fâr, ε íσin fíð môn bâσk per mε qindrúε kúndra anmíqσ, qi dójσin mε i príσun ε mε i poστúε.

Qé prâ atá Πεlásg, a Πεléq, si ti ðómi, jémi ná Σqyptârt. Ná Σqyptârt jémi te bijt ε atýnε Πεlásgevεt, qi érðnε prεj Asíεt pik se párit ne ðét te Greqís, ε qi Grεkt perzûnε per ðûn prεj véndεσ qi pátnε zân. Ná Σqyptârt kémi qindrúε táσ trí míj vjét ε mâ tépεr, ε kémi mbájtun gjúhen, ε mendímin, e karactíren, ε trimnín ε daστunín ε lirín (1), qi na kán lánun te párt t' ŷn, ηatá Πεlásg ,qi u-perméndnε ε qi ngúlnε mrεtnít ε Εpíres ε Maqedonís ε Iliris.

Ná jémi pà kundreστím findja a pópuλi mâ i vjéter; ε mâ i mótçimi te fíð Εvróps, mâ te vjéter sε Grékt ε sε te fíð tjért kómbε, qi ηífen prεj historíjεt.

Déri táσ Σqyptârt núk kán dítun sε káh kán árðun, as sε prεj ç' fár kómbit kán pjéðun, as sε te bírt ε kúj jân.

Qé, ná pra ε qítme ne séσ ε ne drít kesó hérεt, εðε ε dyftúεmε páηen, prεj te cílε kán dálun Σqyptârt, ε mbás sótit mbâm σpnés, sε Σqyptârt núk do ta hapójn, por do ta mbàn ngúlun ne ménd ε ne zémber, ε do te ηerpíqεn ε te mundóhεn mε j'a mbájtun

(1) Lirí, italianíσt ðóhεt: *libertà*, greqíσt ἐλευθερία.

bésen ε ndêrin ε fáqεn ε bárð tε párvεt te ndεrúεσim qi pátnε.

III

Taní si kur sε u-kaλzúε, ε u-dyftúε síɲri, u-ɳóft ε u-múεr véσt, sε ná Σqyptârt jémi pa kundreσtí te bírt ε Πελásgevεt, ε sε jémi pópuλi mâ i mótçemi sε te fíð kómbεt tjér. Mé kjó díje ε ɳé kjó ε mápun véσt mbastón per mε na σtímun ne zémber t'ŷn daσtunín mε σóqi σóqin ε mε na ngróf ε mε na nzémun per mε σiqúε mε sŷ vλáut te fíð Σqyptârt, te fíð atá qi flásin gjúhen t'ŷn ε qi pjéðin prεj físit te pârvεt t' ŷn.

Ná dúhεt per két pún mε u-líð mε bés ε mε fê te fíð báσk, ε mε u ɳóftun si vλázen, núk mε fjál, por mε vépra ε mε te bâmε ε mε te máð diσîr te zémbravεt t' yna.

Por mbasí két sihariq (1) ε ðáme núk prεj méndσ t' ýna, por ε fólmε mε gój te diσmεvεt motçim,

(1) Sihariq, italianíσt : *buona nuova*, turqíσt myədé.

ε nxúεrmε prεj σkrímεvε te historís Grêkvεt ε te Rómes; kujtójm qi per mε bámun ɳi pún te plôt ε mε forcúε te zánunit bés te fíð Σqyptárvεt áσt ndεvója εðε mε kaλzúε ε mε dyftúε, sε si jεtúεnε pára néσ, ε σka bâne ε σká punúεnε môtit te pârt t'ŷn, kûr íσin dâmun ne trî mrεtní : Epír, Maqεdoní ε Ilirí.

Káter jét (1) perpára Kríσtit ne mrεtní qi qúhεj Maqεdoní kjé mrét Filípi. Ký Filíp íσtε uσtâr (2) i fôrt, ε mrεtnija ε Maqεdonís íσtε ne kóh t' atí fórt zfánun ε fôrt ε máðε, ε kíσtε líf ε kanûnε, ε zakónε fórt te míra ε fórt te ndεrúεσmε. Eðε pópuλi kánd ε kánd íσtε mâr ε mír.

Filípi qi kíσtε zémber búpit ε qi íσtε trím, diσirón-tε mε zfánun ε mε pítun εðε mâ tépεr ðên ε puσtétin ε véht. Πrandáj zúni fiλ mε vû mrεtnín ε véht ne ûð te mir, mε ndréqun fíð pûnt ε mε msúε maqε-

(1) Jét, italianíσt : *secolo*. Ne Σqóder i ðôn σéku λ por áσt map prεj italianíσtεs. Σqúp i ðôn jét. Mε faλúe, *vivere*, te fáλt, *la vita*. Mε u-ɳfáλ, *rivivere*.

(2) Uσtár, *soldato, guerriero*, italianíσt. Uσtrí, *armata, esercito*.

dónt nder ârm, ε nder lúfta. Ner két pûn mlóð uστríja te meðája, ε luftój mε ató físε ε kómbε, qí íσin perqárk ε péð Maqεdoníjεt. Mbasí i mújti ε i príσi gâdi te fíð, ε u-forcúε ne ηí mendŷr qi kúp núk íστε pâmun ε sodítun déri n'át kóh prεj Maqεdónσ, ε súελ sýnin kah Grεqíja ε vúni ne ménd mε luftúε εðε mε atá ε mε i puστúε, por s' i puστój sâ tjér kómbε.

Ndensε Grékt, por si kûr u-ðá, íσin kómbi mâ i dítσmi ε má i fórti, Filípi núk u-tút as fárεt, por u-bâ gâdi mε u râ. Nerηiménd Grékt kíσin zânin ε máð, ε fima (1) ε lúftavε qi pátnε bámun perpára íστε σperdâmun kánd ε kánd, ε te fíð bóta i ndεrónte ε i drójte. Atá núk vétem luflúεnε mε kómbε t'áfer, por luflúεnε εðε mε kómbε ε mε mrεtníja te lárga, εðε kjén dâ fíð môn mε fáqε te bárð. Qekáq sa Ksérksi, mréti i Nersís u-iðenúε ε u-anmiqsúε mε atá, ε dáu ne ménd te vêht mε ju rá, ε mε i prúε, ε mε poστúε te fíð Grεqín.

Ner mε bámun σka póq ne ménd te vêht, Ksérksi mlóð ηî uστrî te máðε fórt, ε mε ηî milión uστâr u-nis prεj Nersíεt per mε u rá Gréqvεt. Ký Ksérksi

(1) Fíma, italianíστ : *fama, rinomanza.*

íστε má i máði mrét, qi ηífεj n'át kóh, ε uστárt ε luftárt ε atí íσin te pá ηéhun. Ngúli ηí ûr per mbî dêt, qi dán Εvrópen prεj Asíεt, ne ηí vis, qi i ðôn Εlεspónt ε qi áστ áfer Konstantinópolit. Ner mbi két ûr báni mε dál te fíð ustrín ε véht, báσk mε kuál ε mε qépε, ε mε fíð σka dúhεj per mε uσqŷε ηi uστrí áq te máðε.

Γiðkúσ u-trémb ε fiðkúσ ðótε sε dita ε mráρmε érð per Grεqí; por Grékt núk u-frigúεnε as núk u-tútnε as pák, por u-baσkúεnε te fíð már mε bês ε mε fê ε báne bê mε vdêk te fíð perpára sε mε u-ðán Ksérksit. Πrandáj Grékt qindrúεnε; ε mε ηi uστrí ηí qínd míj vétσ príσnε ε ðýεnε te fíð uστrín ε Ksérksit, ε ε ndóqnε, ε ε báne mε ík mε fáqε te zéz préj Grεqíjεt ε préj Εvrópεt.

Qé! mε ç' fár findσ zúni fíλ mε luftúε Filípi i Maqεðonís, i cíλi mε ηí uστrí triðét míj vétσ u-dorf por si pufája ε u-vrá mε Grékt déri sá i príσi ε i σterngój mε i çil ε mε i háp dýert ε fytetévεt t' ýnε, εðε mε i bámun vénd ne ηí mlεðsí te máðε qi i-ðójσin Amfictióne, ne te cíλen kúp, déri n' át kóh, núk mújti mε hímun findja ε tjéra fárvε, qi núk íσin Grék,

sɛ Grékt u ðójɕin Maqɛdónvɛt ɛ Ɛpirótvɛt ɛ Ilirónvɛt barbár, qi do mɛ ðán t' égr ɛ te pa-díje.

N' ató kóha te fíð kómbɛt, qi núk íɕin Élin a Grék, íɕin soditun (1) prɛj Grékɕ mɛ sŷ te kéq ɛ u ðójɕin te fíðvɛ barbár.

IV

Mbasí vdiq Filípi, Mrɛtnija ɛ Maqɛdonîs i mbét Aleksándrit, qi ɕqýp i ðómi ɛðɛ Léka i máð.

Léka i máð mâ trím ɛ mâ i mír sɛ Filípi, i âti 'tî, mbasí pustój te fíð ató ðêna ɛ i báni ɛðɛ Grékt per véhtɛ, dáu ne zémber te véht mɛ mléð uɕtrîn ɛ mɛ ɕkúɛ mɛ i râ Dáriojt, qi íɕtɛ i bíri Ksérksit, mréti i Pɛrsîs. T'a mápim fákun, ðótɛ Léka i máð; ɛ si kur sɛ Ksérksi, i âti Dáriojt, érð mɛ uɕtrî n' Évróp per mɛ u rá Grékvɛt, aɕtú ɛðɛ náte vémi ne Pɛrsî mɛ lá uhán ɛ mɛ j'a ɕperblýɛ te kéqɛn qi i báni Ksérksi Greqîs. E aɕtú si ða báni. Mɛ trí ðêt ɛ pés míj ustâr trí-

(1) Mɛ sodít, italianíɕt : *riguardare.*

ma, te mléðun ne Mát ɛ ne Díbre ɛ nder tjéra vísɛ te Maqɛdonís, múɛr úðɛn por si ɕqýpɛja, ɛ dúɛl n'Asíe. Atjé luftój ɛ múɛr te fíð fytétɛt ɛ véndɛt, qi qi-λúɛnɛ ɛ ndóλnɛ ne úð, ɛ qi íɕin te Dáriojt, ɛ núk u fét kupkúɕ mɛ i qindrúɛ ɛ mɛ ɛ prítun. Nde vôna dúɛl Dárioj vêt mɛ uɕtrín ɛ véht, qi íɕtɛ ɛ pá-ŋéhmɛ, ɛ luftój mɛ Léken ɛ máð nder ŋadisá véndɛ; por hóvi i Léks núk prítɛj, prapo uɕtrít ɛ Dáriojt u-ðýɛnɛ ɛ u-príɕnɛ, ɛðɛ Dárioj íku mɛ fáqɛ te zêz. Vála ɛ Maqɛdonvɛt, qi ján te párt t' ŷn núk prítɛj udobí (1) persé por si vála ɛ pprónit qi derptón ðê ɛ gûr, ɛ núk íɕtɛ ne dór te Pérsvɛt mɛ ja u prítun hóvin.

Mbasi mújti Dárion ɛ i zû rop t' ámen ɛ grúɛn ɛ'ti, te fíð mrɛtnija ɛ Pɛrsís i híni ne dôr te Léks ɛ u-bá zóti i véndit.

Por Léka núk u-kondenduɛ mɛ ɕká fitój : fáti i mír qi i príni nder fíð lúftat, qi báni, indézi ɛðɛ tjéra di-ɕírɛ ne zémber; ɛ mbasi puɕtój te fíð ató ðêna ɛ ató

(1) Udob, italianíɕt : *facile* , udobí : *facilità*, grɛ-qíɕt : εὔκολος, εὐκολία.

mrɛtnì, mlóð uɕtrín perserí ɛ u-nis mɛ vójt mɛ i rá ɛðɛ Indíes qi kíɕtɛ mrét Nóron. Ký Nóroja íɕtɛ bûp i mír ɛ trím ɕúm, ɛ kíɕtɛ uɕtrija te mðája; por núk i veléjtnɛ, persɛ Léka j'a príɕi te fíða, ɛ zù ɛðɛ Nóron te fáλ mɛ dór.

Qé, ne két mendýr búrat ɛ trímat ɛ Σqypnìs mɛ Léken ɛ máð múɛrnɛ ɛ puɕtúɛnɛ te fíð Asíɛn, ɛ bánɛ n' atá vénɛ te lárga ɲí mrɛtnì áq te máðɛ, sa ɕóqeja ɛ 'sáj núk kjé pámun kûp ne két jêt perpára Romáɲɕ, qi nde vôna múɛrnɛ ɛ puɕtúɛnɛ te fíð ðên ɛ te fíð bóten, qi ɲífɛj n' át kóh, ɛ ngúlnɛ tɛmélin ɛ mrɛtnís Rómes.

Por Léka i máð túi kénun Σqyptár ɛ áq trim, sá ɕóq núk kíɕtɛ, lá zakónɛt ɛ maqɛdonís, ɛ fiλój mɛ u-véɕun ɛ mɛ u-stolísun por si Pérsit, ɛ mɛ ngrán ɛ mɛ pí si atá, ɛ múer te fíð vésɛt ɛ keqíja qi kíɕin atá. Píɛt ɕúm, ɛ u-déjtɛ pá más, ɛ ne te déjun zún i fiλ mɛ mbýtun parsín ɛ uɕtrís véht ɛ míqt ɛ véht, ɛ báni disá pûn qi íɕin kúndra zakónɛvɛt Σqyptárvɛt. Kíɕtɛ ɲí te pár qi ɛ dótɛ fórt ɛ ɛ kíɕtɛ mík per zémber, persé ký ɛ pát ɕpetúɛ ne ɲí lúft, ne te cíλen u fɛt ne pɛzík te máð. Ketí njérit i ðójɕin émnit Klíto.

Ми nát qi u-déj fórt Léka ɛ vráu mɛ dór te véht ɛðɛ két Klíton, ɛ ne nésrɛ, mbasí i dúel píɛja, ɛ lýpi ɛ núk i rá ne ménd, qi ne mráme ɛ kíɕtɛ mbýt vét.

Verbúɛ prɛj fátit mír ɛ prɛj puɕtêtit qi pát, Léka núk díti mɛ mbájtun veht-véhten, por báni ɕúm pûn te keqíja, déri sá u-smù ɛ vdíq ne Babilón túi kénun fórt i rí, trí ðêt ɛ-tré vjétɕ. Núk díhɛt mir fiλit a vdiq prɛj lengátɛt a prɛj hélmit qi i ðánɛ parsíja ɛ Maqɛdónvɛt, te cíλt íɕin fórt merzítun prɛj atí ɛ prɛj pûnɕ te pa-gjáɕmɛ qi báni.

Qé! Léka i'máð mɛ trí ðét míj vêt, bûpa Maqɛdónɕ ɛ disá Grék qi kíɕtɛ n' uɕtrí mɛ véhtɛ, príɕi sá mrɛtní te mðája ɛ te fórta, báni lúfta te pa-número ɛ ɕtíni ne dór ɛ puɕtój te fíð Asíɛn, pûn qi pára atí núk mújti mɛ ɛ bámun kupkúɕ.

Maðníja ɛ Léks húmi mɛ vdék te 'tí, ɛ mrɛtnít ɛ rɛfinít, qi pát, i dánɛ parsíja nder véhtɛ, ɛ u-bánɛ disá mrɛtní te réja, ɛ luftúɛnɛ ɕúm ɲéna mɛ tjétren.

Ɛmni i Lékes ká qindrúɛ táɕ sájêt, ɛ perméndɛt ɛðɛ sót kánd ɛ kánd ne per bôt mɛ fáqɛ te bárð.

Kɛjó ndêr ɛ ketá te perméndun na perkát ɛðɛ névɛ qi jémi Σqyptár ɛ te bírt ɛ atýnɛ búpavɛ qi bánɛ

ſíđ ató trimní, ε qi ɲríσnε ſíđ ató mrεtní, si kur sε u-dyſtúε ɲer síɲri.

Σqýɲja émnin ε ká ɲás
Πor ŋεtáσ i kjé hapúε :
Bini, djélm, zót' ýn ju'a đáσt,
Πer, nde dáçi, mε fitúε.

V

Εđε n' Εɲír, a Σqyɲní te ɲóσtmε, kjé ŋi mrét, trim i fórt, qi i đójσin émnit Πípo. Ký Πípo luftój mε Maqεdónt ε mε Grékt, ε i mújti ε i ndóq fórt, ε σtíni ne dôr σum katúndε, ε σúm ſytétε, qi íσin áfer sinórεvεt t' atí. Ký Πípoja áq σɲéjt đéu uσtrín ε anmíqvεt véht, ε áq vrík múεr ſytétεt ε katúndεt, qi uɲerméndnε, sâ uσtárt ε véht i đánε : Moré zót, ti fitóvε ε mórε đên mε te σɲéjt ɲor si Σqýɲεja. Ε Πípoja u-ɲerſéj túi đánun : Vertét, aσtú áσt, ɲor ármt túja kjén flétet ε mía, ε ɲandáj flutoróva σɲéjt ɲor si Σqýɲε.

Qé, ɲrεj fiálεt qi i đán uσtárt Πípos, ε ɲrεj fiálvεt qi ɲerſéſi Πíroja na ká mbétun névε émni Σqyɲtárt,

ε đéut ýn i đôn Σqyɲní, ε gjúhs ýn đòn Σqýɲε. Kejó fiál ſíndεt ε σkrúεmε nder historíja te Grékvεt motçín, ε Πlutárku ε dyftón hóλ ε hóλ, sε si u-bá kejó ɲûn, si i đánε uσtáret Πípos, ε si u-ɲerſéſ Πípoja.

Mbasí báni ketó trimní Πípoja σkaɲercéu détin mε ŋi uσtrí te máđε ε dúel n' Italí, ku luftój σúm mε Románt ɲer mε i dálun zót ɲóɲuλit te ŋi ſytétit qi i đójσin Taránt. Atý báni σúm lúfta, ε ndensε nder te ſíđa i múiti Románt, εđε Románt luftúεnε mε trimní áq te máđε, sa Πípos i mbét mâ ε σúma ε uσtrís, ε kûr ne lúft te mɲráɲmε ɲá uσtárt ε vét mbétun ε vrá áq σúm, đá: Εđε ŋi lúft ndo ε fitófσa keσtú, ún jám i húmbun. Πrandáj σɲεjtój ε báni ɲáq ε miqsí mε Románt ε u-kđýε mε fáqe te bárđ ɲrεj Italíjεt ne đê te véht, túi dérđun ε túi σɲerdá kánd ε kánd émnin ε zánin ε trimnís Σqyɲtárvεt.

VI

Mrεtníja ε Ilirís ɲát εđε ajó mrétna te mir ε trima te fórt. Nder ató áσt i ɲerméndun ŋi mrét qi i đój-

σin émnit Γénço. Ký mrɛt ɛ kíσtɛ véndin ɛ sɛlín (1) ɛ véht ne Σkóder, ɛ urðenójtɛ te fiđ ðênat ɛ te fiđ málɛt, qi jan péđ ɛ per qárk nder ató ána.

Mbás Γénços kjé εðɛ ηí mrɛtnéσ, qi pát émnin Téfta, ɛ εðɛ kejó ndéj ne Σkóder, sɛ n'ató kóha Σkódra íσtɛ fytéti má i máði te fiđ Iliris.

Sikursɛ mépɛt véσt prɛj σkrójaσ ýna, te cílat jan te fiđa te vertéta ɛ pjéðun prɛj historíjaσ mótçmɛ, Maqɛdónt ɛ Epirótet ɛ Ilirónt ján te fiđ prɛj fárɛt Πɛlásgevɛt mótçim, ɛ te birt ɛ atýnɛ jémi ná Σqyptárt, te fiđ sá jémi qi flásim gjúhen Σqýpɛ.

U-pá, prá, mír fiλit, qi pánja ɛ ŷn ɛ fára ɛ ŷn áσt mà ɛ mótçmɛja ɛ te fiđavɛ, ɛ émni i mîr, ɛ záni i máđ,ɛ trimnija ɛ ndɛrúɛσmɛ ɛ Σqyptárvɛt, ján ηóftun ɛ jan perméndun nder historija, ɛ σendrísin por si pézɛja ɛ djéλit fiđ kúnd ɛ fiđ káh. Ε prɛj kesó díjɛt mépɛt vêσt mír ɛ hóλ qi Σqypnija núk ká kénun hérɛt, nder ató kóha te mótçmɛ, keσtú ɛ vórfen, si kûr áσt sót, por ká kénun ɛ máðɛ, ɛ ɛ bɛgát, ɛ mɛ émen

(1) Sɛlí, italianíσt do mɛ đán : *seggio, trono.*

te mír ɛ te máđ, ɛ fórt ɛ ndɛrúɛσmnɛ prɛj te fiđ bótɛt.

Ndo mɛndójσim mír ɛ hóλ, do te fíjm sɛ Σqypnija n' ató kóha te vjétra núk do te kêt kénun ɛ tráσ, ɛ ɛ pa-díjɛ, si áσt sót, per sé mɛ pás kénun ɛ pa-díjɛ núk kíσtɛ mújtun mɛ bâ σkáf báni, as émni i asáj núk íσtɛ perméndun nder historija mɛ áq σúm ndêr ɛ levdím, si kur sɛ u-perménd ɛ u-σkrúɛ.

Ε mabsí Σqypnija ká rá káq póσt ɛ áσt vorfenúɛ ne két mendýr qi ɛ σófim sót, ɛ ká mbét pá díje ɛ pa σkrímɛ, dúhɛt mɛ đán, sɛ ηí pɛzík i máđ ɛ ká fétun ɛ ɛ ká príσ, ɛ denúɛ, ɛ vorfenúɛ ne két mendýr qi ɛ σófim sót.

VII

Πɛrséu, qi kjé i mprápmi mrét i Maqɛdonís u-príσ mɛ Románt, te cílt i çílnɛ lúft, ɛ çúɛnɛ ηí uσtrí te máðɛ per mɛ i rá ɛ mɛ ɛ çártun.

Epíri, a Σqypnija ɛ póσtmɛ, qi íσtɛ baσkúɛ mɛ Maqɛdoní, íσtɛ nden puσtét te Πɛrséut, ɛ liđun mɛ

bés ε mε ſê mε até. Πer két ꝑûn εδε Εꝑirótet mlóδnε uσtrín ε véht ε u-bánε báσk mε Maqεdónt ꝑer mε qindrúε ε mε ꝑrítun válen ε uσtrís Románvεt. N' até kóh mrεtnójtε ne Ilirí Γénçoja. Εδε Γénçoja, mbasi íσtε Σqyꝑtár ε kíσtε fáren ε fiσin báσk mε Πεrséun ε mε Maqεdónt ε mε Εꝑirótet, mlóδ εδε áj uσtrín ε véht ꝑrεj málεvεt Σkóders ε ꝑrεj Dukafínit, ε ꝑrεj málεσ te Málit zí, ε ꝑrεj ſíδ tjéra vísεσ qi íσin nden ꝑuσtét te atí, ε u-bá báσk mε Πerséun ꝑer mε leſtúε mε Románt.

Uσtríja ε Románvεt kíσtε ꝑer urδentár te ꝑár ŋí bûp te fórt, qi i δójσin émnit Πal-Εmil. Uσtríja ε Románvεt u-ꝑerꝑóq mε Σqyꝑtárt ne ŋí vénd, qi i δójσin Πídna, ε atý u-bá ŋí lúſt ε máδε ε ε mnêrσmε fórt, ε u dérδ σúm ſák kah te dŷ ánt; ꝑor ndensε Σqyꝑtárt qindrúεnε σúm ε bánε trimní te máδε, ε u-vránε ꝑor si búpat ε mótçim, uσtríja ε Románvεt qiλój mâ ε fórt, ε Σqyꝑtárt u-ꝑríσnε ε u-δýεnε, ε u-vránε mε σumíc te mâδε, εδε Πεrséu u-zú i ſáλ.

Mbas asó lúſtεt Románt Maqεdoníjen ε dánε káter cóꝑaσ, εδε mbasí ε σtínε te ſíδ ne dôr, ε bánε ꝑer véhtε.

Σqyꝑnín ε ꝑóσtmε ε ꝑríσnε fárεt, dóſnε ε ꝑεnúεnε σtát δêt ſytétε, bánε ꝑláçk σkáſ ſétnε, ε zûnε ŋí qínd ε ꝑés δêt mîj σꝑírt te ſáλ, ε i çúεnε ne robnî ne Róm.

Πrεj sε σkáſ i ſét Σqyꝑtârt ne két lúſt mε Románt-mépεt mε ménd sε qýσ asó kóhεt Σqyꝑníja u-fík ε u ꝑríσ ε húꝑi mε ſâ ε mε krýε, ε búεr te ſíδ te mírat qi ꝑát, ε díjεn ε σkrímεt, ε râ ne vorfenî, ε ne robnî, ε ne ꝑa-díjε, ne te cíλen ſíndεt εδε sót ne két dît.

VIII

Mbasí u-ꝑríσ Πεrséu ne mendýr qi u-ꝑerménd ε u-dyſtúε síꝑri, Γénçoja mε σkáſ i mbét ꝑrεj uσtríjεt véht, u-kδýε ε érδ ne Σkóder. Πor Románt ε ndóqnε ε ε múεrnε mbráꝑa mε ŋí uσtrî te máδε, ε u-ꝑerꝑóqnε mε até ne Zadrím. Εδε atý u-bâ ŋí lúſt ε máδε fórt ε u-dérδ σúm ſák, ε u-vrânε njérz σúm, ꝑor εδε atý Σqyꝑtârt u-δýεnε ε u-ꝑríσnε, ε íknε, kuσ σꝑetój, déri ne Σkóder. Γénçoja nde mrám u-ndrŷ ne ſytét te Σkóders, ε luſtój εδε atý sâ múijti, ꝑor qindrésa ε 'tí vójt ne fúnd, ε marój mε u-δân ne dór

te Aníços, qi íɕtɛ Πrétor ɛ komandári i uɕtrîs Románvɛt. Ký, mbasí ɛ pát ne dór te véht ɛ líði, ɛ ɛ çój rób ne Róm mɛ fíð te bîjt, qi u-ðánɛ ɛðɛ atá ne dór te fitúesit. Kur mbríni ne Róm, Γénçoja prɛj márjɛt ɛ prɛj túrpit vdiq, ɛ fára ɛ atî u-sós ɛ u-ɕûɛ, ɛ núk ú-perménd mâ kúp.

Mbás Γénços u-bâ mrɛtnéɕ ne Σkóder ɲí grúɛ, ɲajó, qi u-perménd persípri ɛ qi i ðójɕin émnit Téfte. Luftój ɛðɛ kejó mɛ Romànt ɛ báni trimnî te máðɛ, por nde mrám u-príɕ, ɛ núk i mbét mâ fuqî mɛ qindrúɛ. Πrɛj se kéqjɛt Téfta vdiq, ɛ mbas asáj, fíð Σqypníja ɛ sípermɛ râ ne dór te Románvɛt, te cílt dergúɛnɛ ɛðɛ atý njérez te véht per mɛ urðnúɛ ɛ mɛ gurvnúɛ ðéun mɛ lif te Rómes.

Ne két mendýr Σqypnîs núk i mbét mâ as ɲî mrɛtnî ne véhtɛ, por u-bâ fíð mâr àn ɛ pjés ɛ mrɛtnîs Rómes, qi ɕtíni ne dór te véht te fíð bóten ɛ te fíð ðênat qi ɲífeɕin ɛ qi díheɕin n' ató kóha.

Por ndensɛ kejó ɛ kéqɛ j'u-bâ Σqypnîs, núk dúhɛt mɛ kujtúɛ, sɛ Σqyptárt ðánɛ ármt ɛ mbétnɛ ne robnî ɛ nder kámb te Románvɛt. Románt, qi íɕin búpa te vjéfɕim ɛ tríma te mîr, dîtnɛ mɛ ɲóftun ɛ mɛ

ndɛrúɛ trimnîn ɛ tjérvɛ. Πer két pûn Σqypnía núk ɛ búer émnin ɛ te ɕendrítunit ɛ véht, ɛ Románt múɛrnɛ ne Σqypnî uɕtâr ɛ luftàr ɕúm, ɛ bânɛ disâ lɛfɛón Σquptárɕ, qi i qújɕin : lɛfɛónt ɛ Ilirîs. Júli Késari, qi múndɛt mɛ u-ðàn i pári Πɛrendúɛr i Rómes, pelqéjtɛ ɛ ndɛrójtɛ fórt lɛfɛónt ɛ Ilirîs, áq sâ n' Alɛmáɲ pát fíð môn dý lɛfɛón Σqyptárɕ ɛ mbájti ɕúm ɕpnés ne trimnî te atýnɛ. Ε perɲiménd, fíð môn ɛ nder fíð lúfta qindrúɛnɛ ɛ luftúɛnɛ, por si búpa ɛ si tríma qi íɕin, ɛ u-dânɛ fíð kúnd mɛ fáqɛ te bárð ɛ mbájtnɛ émnin ɛ ndêren ɛ te párvɛt véht.

IX

Mbasí u-príɕ ɛ húpi mrɛtnija ɛ máðɛ ɛ Róms, Σqypnija fíð u-dâ cópa cópa, ɛ bánɛ ɕúm Ducátɛ, ɛ Πrincipátɛ ne véhtɛ. Di-kúɕ múɛr ɲí pjés, di-kúɕ ɲí tjéter; dísá fytétɛ rân ne dór te húaj, disá tjéra mbájtnɛ parsîn, ɛ véht ɛ u-gurvnúɛnɛ si déɕtnɛ vét.

Ne kóh te Sultan-Murátit íɕtɛ Πrincíp ne Krúɛ, Γon-kastrióti. Uɕtrija ɛ Túrkut râ ɕúm hér ne Rumelî, ɛ mbasí múɛr Adrianópolin (Ɛdrénɛn) Sultán

Muráti dóte ne zémber te véht meoti ne dór eðe Sqypnín. Per két pûn te fiđ te pârt e Sqypnîs íoin e faλójoin ne frig te máðe, e drójoin mos ti mápin Túrku, si múer sâ tjéra ðêna. Pon-kastrióti per me u-miqsúe e me kên mir me Túrq, i ðá Sultán Murátit péng te káter te' birt e véht. Por Sultán Muráti te tré mâ te meðájt j'a vráu, e núk lá fàλ, por véç mâ te vóglin, qi i ðójoin émnin Pérf, a Per-kastriót. Keté, qi íote çún i vógel e báni Túrk e i ðá émnit Skender-bég. Ký djál dúel fórt i mír e fórt trím, e Sultán Muráti e déot fórt e e otíni n' uotrí te véht, e e báni kapák kapák te máð e te pár. Kur e pa se sá i vjéfoim íote, e dergój me uotrí ne Asíe, e atý Skender-bégu luftój oúm e báni do trimní, qi u-levdúene fórt, e íoin perpiménd per t' u-nderúe.

Skender-bégu jetójte ne fáqe te bóts por si Túrk; por ne zémber te véht íote fiđemón Sqyptár, e núk hapójte kúp, se i kúj bír íote, e se çé fár fákut kíote ne trúp te véht. Prandáj mbájte áfer véhtes dý a tré qind oqyptár, te cíλt, eðe atá, per fáqe íoin Túrq, si áj, por ne zémber íoin e mbáheoin te Kerotên.

Ndóλi prá, qi Skender-bégu u-fét me uotrí áfer

Serbíet. Ví dít qiλój qi Sadri-azémi i Mrétit dúel andéj, e Skender-bégu i qíti priten, e e oterngój me vû búlen (1) ne pí fermán qi pat okrúe e bá gádi, ne te cíλin Mréti urðenójte Páoes, qi íote ne Krúe, me j'a leoúe, e me j'a ðán fytétin Skender-bégut. Mbasí i múer búlen Skender-bégu e vráu két Sadri-azém prej fríget qi mos te dyftójte, se okáf u-bá, e mos ta ndálte ne ûð, ne te cíλen íote nísun.

Két pûn núk e báni te mír, por núk pát se si me bá ndrýoe per me marúe dioírin e zémbers véht; e perpiménd, me e pás lán fáλ Sadri-azémin, ký e kíote zbulúe, e núk i kíote lán púgen çil, per me bá okáf báni.

Mbasi múer fermánin te bulósun, me pató tré qind Sqyptár, qi kíote me véhte, u-vû n' ûð e, pá u-ndál kupkúnd, mepíni por si puféja ne Krúe. Komandári i Krúes tuk pá fermánin dúel prej Krújet e j'a ðá ne dór Skender-bégut. At hêr Skender-bégu çój ne kámb te fiđ ðên e Sqypnís, e otíni ne dór te

---

(1) Bul, italianíot : *sigillo* ; turqíot : mehýr.

véht te fiđ fytétet ε katúndet ε véndet ε te párvet véht, ε u-bá princíp ne Σqypní. Túk u-đá záni ne Σqypní se érđ Skender-bégu ne selí t' átit véht, te fiđ Σqyptárt u-gezúene, ε múerne ármet per me qindrúe báσk me até. Ε te fiđ te párt ε krênt u- lekúndne prej véndeσ véhta ε pál ε pál, fiđ i cíλi me σók te véht, vójtne ne Krúe te Skender-bégu, per me u-fál me até ε me u-gezúe per te mír te atí. Ketá te pàr kjén Hal-dukafíni, ε Léka, ε Arianíti i Vlôns, ε Tanuσ-tópja, ε Γon-σpáta, ε Boσdári i Nárts, ε Manéσi i Berátit, ε Urána, ε Moisía i Díbres, ε Hal-duσmáni, ε Γon-kúka, ε sá ε sá tjér te pár, ε krên te Σqypnís qi núk áσt ndevója me i perménd ká ηí ε ká ηi ne két σkrím, qi po qésim ne drit.

Ketá te pâr ε ketá krên u-perbetúene báσk, ε ulíđne me bés ε me fê per me ηóftun per te pâr nder te pâr Skender-bégun, ε me mléđun finden ε véht fiđ i cíλi, ε me u-bâ gâdi me luftúe ndo kióft se, si kur prítej, Túrku do te vijte me i râ Σqypnîs.

Mbasi u-gezúene ηa disâ dit ne Krúe, fiđ i cíλi ukđýe ne vénd te véht, ε Σqypníja fiđ mâr báni gâz ε u-gazmúe, ε j'u fál ndêrs te máđit Zót, qi lirôj

Krúen ε te fiđ ató vénde,qi pátne râ ne dór te Túrkut. Ne te fiđ fytétet, ε ne te fiđ katúndet findja ε Σqypnîs u-vλaznúene, pajtúene fáqet, ε u-miqsúene: ε kûr qásσin σóq me σóq ne pûg u-mépσin ne grýk ε u-fálσin si kur fálen per fésta te mđája.

X

Gezími i Σqypnís ngjáti ηa disá dit, ε σpnésa ε bóts kjé ε máđe déri sâ u-đá zámi, se Túrku gatój ηí uσtrí per me ε dergúe kúndra Skender-bégut. Sultán Muráti tuk múer vêσt, se σká báni Skender-bégu per me hí ne Krúe ε si vráu Anadoλákt, qi fét ne Σqypní, per me σtí ne dór fán ε véht ε fytétet ε katúndet ε véhta, urđnój Πaσaλárve me mléđun uσtríjat, Janiçêr ε Spahí, ε me vójtun me i rá Σqypnís ε me ε príσ ε me ε bá hí ε plúhun.

Ε per ηi ménd ηa disá uσtrí ηéna mbas tjétrét, udôrsne prej Rumelíjet ε híne, ne sinúret te Σqypnís túi vrá, túi djég ε túi penúe véndet, ne per te cíλt σkapercúene. Por Skender-bégu núk ndéj fjétun; me te σpéjt ju dúel perpára me uσtrí te Σqypnís ε luftój me

zɛmberí te máðɛ ŋɛ káq, sá ŋénin mbás tjétrit, ɲríɢi Ali-ɲáɢen, ɛ Baλaban-ɲáɢen, ɛ disâ tjér paɢaλâr, qi íknɛ te ſíð mɛ fáqɛ te zéz.

Nder ketó lúfta u-dérð ſák i máð ɛ nder láma t' uɢtríjavɛt métnɛ te vrâm ɢúm Túrq, ɛ Σqyɲtârt fitúɛnɛ trégun ɛ trimnîs, mâ ɲâr fáqɛn ɛ bárð, ɛ mbasandáj ɲláçka ɢúm, ɛ ſâ, ɛ kuál ɛ ɢatórɛ (1) ɛ árm ɛ ſíð ɢká ſétnɛ.

Πer ketó lúfta, qi fitúɛnɛ Σqyɲtârt, bánɛ gazménd te máð, ɲor ký gazménd núk ngjáti ɢúm, ɲer sé u-múɛr véɢt, qi Sutlán Muráti áq fórt u-iðenúɛ ɲer két ɲûn, sâ u-çúɛ véht mɛ ŋí uɢtrî te màðɛ, ŋí qínt ɛ ſáɢt ðét míj uɢtárɢ, ɛðɛ érð ɛ pɛðój Krúɛn.

Skɛndɛr-bégu u-bâ gádi mɛ i qindrúɛ, ɛ j'u çój fiál te ſíð te ɲârvɛt Σqyɲnîs mɛ mléð uɢtârt ɛ mɛ árð mɛ i ndimúɛ. Ɛðɛ aɢtú godíti ŋí uɢtrí fórt te mír ɛ fórt te fórt, ɛ mbasí lá ne Krúɛ mɛ ɛ rújtun, Uránen, qi íɢtɛ trím i mír ɛ fórt i ûrt ɛ bɛsník, áj

(1) Σatórɛ, do mɛ ðán turqíɢt : çadér, italianíɢt : *tenda, padiglione.*

véht mɛ tjért dúɛl ɛ múɛr málɛt per mɛ u-ſétun gâdi mɛ i râ uɢtrís Túrkut, kûr t' íɢtɛ ndɛvój. Urána u-líð mɛ bés ɛ mɛ fê mɛ vdék ɛ mɛ mos ɛ ðán ɲer te ſâλ ſytétin ɛ Krúɛs.

Skɛndɛr-bégu mɛ ɲarsí te Σqyɲnís ɛ mɛ ðét míj uɢtâr Σqyɲtâr ndéj ɲerjáɢta, ɛ ɢkójtɛ ɛ víjtɛ ɲor si Σqýɲɛja hér andéj hér kendéj, ɛ ɲriſójtɛ kóhɛn ɛ mír ɲer mɛ i râ béfas uɢtrís Mrétit. Ɛ ne két mendýr ɛ mértɛ mɲráɲa, ɛ ɛ ndíqtɛ ɲâ ɲrâ kúp, ɛ hér i bíjtɛ ne ŋî ân, hér ne ŋî tjéter, ɛ núk ɛ léjtɛ kúp ne ɲáq ás ne ɲuɢím.

Πer qárk te Krúɛs u-bánɛ lúfta ɢúm ɛ u-dérð ſák i máð. Σqyɲtârt núk kíɢin as kanóna as bómbɛ, ɲor ármt ɛ véhta, si kur se ɲárit, ɛ núk u-tútɢin as fárɛt ɲrɛj bumuλímaɢ as ɲrɛj ſámaɢ te kanónvɛt ɛ te bómbavɛt, qi híðɛɢin ɲer mbí Krúɛ. Mbás ɢúm kóhɛt qi u-luſtúɛ ɲá u-ndál kúp, ne mendýr qi u-dyſtúɛ, uɢtríja ɛ Sultán Murátit ɲo ɲríɢɛj, ɛðɛ tui ɲá sɛ núk ɲó múndɛj te mápin Krúɛn, ɛ qi mɛ ndéjun atý ɛðɛ mâ, do te bîrtɛ ſíð uɢtrîn ɛ véht, mɛ ɢká i mét ɲrɛj uɢtárɢ, u-kðýɛ mɲráɲa ɛ érð n' Adrianuɲól, ɛðɛ vdíq.

Por, mbasí vdíq Sultán-Muráti εðε hýpi i bíri Sultán Mehméti, núk vonúεnε mε árðun εðε tjéra uστríja Túrqiσ ne Σqypní; ηéna príσεj ε sósεj, ε tjétra vintε ríστas mε fuqî εðε mâ te máðε. Por ndensε u-bâ keστú, Σqyptârt qindrúεnε, por si kûr ndê pâr ε i príσnε te fíða ηénεn mbás tjétrεt.

Ketá fitíme ε kejó qindrês ε Σqyptárvεt núk ε zbúti zémbrεn ε Mrétit, por ε iðenój εðε mâ tépεr, ηεkáq sâ Sultán Mehméti, ηáj véht, qi múεr Kostantinópolin, mlóð εðε ηi uστrí te máðε, si εðε i áti, ε êrð mpráp neKrúε, ε ε pεðój per se ríστas.

Skεnder-bégu, εðε áj mlóð te pârt ε Σqypnís ε áq fórt qindrój ε áq trimnî te máðε στrúεnε Σqyptârt te fíð mâr, ε Dibránt mà σúm sε tjért, sâ mbás ηa disâ kóhεt, Sultán Mehmétit, si pá sε uστrija ε 'tî po príσεj ε bírεj, j' u-déστ εðε ketí mε lán Krúεn ε mε u-kðýε ne Konstandinópol. Εðε Σqypnía σpetój εðε kesó héret mε ndêr ε mε fáqε te bàrð.

XI

Fíð ketó lúfta, qi godítnε, ε trimnija, qi στrúεnε Σqyptárt, bánε ne mendýr, qi émni i Skεnder-bégut σendríti fíð kah, por si ηi díελ i rí, ε fáqeja ε bárð ε Σqypnís dúεl ne σéσ ε u-perméηd, núk vétem ne Rumelî, por εðε mâ fórt n' Evrópe, ε ðóhεj fiðkúnd, sε Skεnder-bégu íστε búpi mâ i míri, ε luftári mâ i fórt i jéts, ne te cílεn falój.

Per mε mos ε ngjátun σúm po bájm mε dítun, sε ne két mendýr Skεnder-bégu luftój per sá ε sá vjét ne Σqypní, ε príσi ηí zét ε dŷ uστrija te mrεtnís Túrkut, ε leσój ηî péze lumníjεt per mbí Σqypní, áq sá mréti i Nεápolit, qi ε pátnε pεðúε Francést ne ηí fytét, i cój fiál ε j'u-lút mε dál détin mε ηî uστrí, ε mε vójtun mε i ndimúε, ε mε ε σpetúε anmíqσ véht.

Ε per te vertét, Skεnder-bégu báni páq mε mrétin ε Turqís, ε múεr ηa pés a fáστ míj Σqyptâr, ε dúεl ne ðê te Nεápolit, luftój mε Kárlo-d'Anxon, qi íστε komandári i Francézvεt, ε príσi, ε ε nzúεr prεj fytétit,

ne te cílin ístε pεðúε, mrétin ε Nεápolit ε vúni ne selí te véht, ε fitój εðε per két bupní, qi báni, ηí émen mâ te máð ε mâ te σendritσim, ε fáqεja ε bárð ε Σqypnís σkelzéj, por si péza ε lárt.

Per két ndêr,qi i báni, ε persé ε σpetój prεj uστríjεt Francézvεt, mréti i Nεápolit i fáli Skεndεr-bégut ηí ðê te máð, qi ístε Dukát ε i ðójσin: Dukáti i Sant-Anxελos, ε mbasandáj mε ndêr ε mε ðuntíja, ε mε fáqε te bárð kðéu perserí n' Σqypní ε vójt ne Krúε per mε ndréqun penímεt, qi lá lúfta, ε per mε vúmun ne púg pûnt ε gurvnímin ε ðéut véht.

Qé, prá, ηí njéri i mír ε trím, qi díti mε bá t'a dójn ε t'a ndερójn te párt ε krênt ε Σqypnís, mújti mε qindrúε te fið uστríjavεt mrétit Turqnís, ε luftój mε fáqε te bárð εðε n' Εvrópe, ε lá ηí émen,qi,déri sá te epnójn jéta, ká mε u-perméndun fið môn nder historíja mε ndêr ε mε lavdím. Por búpat si Skεndεr-bégu vijn páλ, ε σúm kúσ núk múndεt mε pásun fátin ε mîr t' atí, ás núk fên búpa ε te pár ne Σqypní, qi t'a ndερójn ε t' i mbájn bésen ε te vdésin per te mír ε per gezím te ðéut te 'týnε. Ketá búpa kán kên mótit, ε sót núk finden mε σumíc, si n' ató kóha, persé zém-

bra áστ príσun, ε Σqyptárt ján ftófun kah daστunija mε σóqi σóqin ε kah daστunija ε patríðes véht, ε kán fiλúε mε mos mbájtun bésen ε baσkenín ε mótεmε.

XII

Ketó pák fiál ná i σkrúεmε, aboλá qi diεlmnija ε Σqypnís te msóhεt mε lifερúε ε mε mápun véστ ne gjúh te véht fáren ε fisin, prεj te cílit kán pjéðun. Por kur te σkrúhεt σqýp historíja ε Σqypnís, do te σkrúhεt εðε historíja ε Skεndεr-bégut, ε kejó pûn, ndo u-bâft, si kur kémi σpnésen ε uzdájen, át héra te fið Σqyptárt do t'a kendójen ε do t'a mápin véστ hóλ ε hóλ, por si dúhεt.

Skεndεr-bégu vdiq te ηí míj ε káter kínt ε fáστ ðét ε στátin vít mbas Kríστit ne Léσ prεj lengátεt édεσ, ε u-vopúε n' até fytét. Pój vjét fáστ ðét ε tré, εðε mrεtnój ηí zét ε káter. Perpára sε po vdistε, dréστ, sε si te hîn Túrku ne Σqypní,do t'i bájtε te bírit fórt σúm kéq: ε per át pûn, mε ε σpetúε prεj así pezíkut, ε dergój n' Italí mε disá vêt ε σók, ne ηát vénd, qi

i pát fál Mréti i Neápolit ε qi ε qújσin Dukáti i Sant-Anxελos.

Si kur sε ε mendój Skender-bégu, ησστú u-bâ. Mbasi vdiq ký bûp i fórt, Túrku érð ndréjt ne Σqyp-ní ε múεr σúm ðêna ε σúm fytétε, disá mε árm, disá tjéra mε bés. Ε Σqyptárt túi pámun, sε Mréti i Tur-qis núk bájtε kéq,por bájtε fýf te mír ε te dréjt; σúm ε σúm u-bánε mε até; ε ε njóftnε per Mrét ε per Πa-diσáh. Ε keστú át hér Σqyptárt i mbàjtnε bésen, ε luftúεnε per Mrεtni te Túrkut, ε σúm ε σúm u-bánε Mysylmán ε tjért mbétnε te Kerστén,por as atá, qi u-bánε Mysylmán,ás atá,qi ndéjnε te Kerστén,núk ε traðtúεnε kúp; por fið môn, si vλázen, qindrúεnε bâσk, ε dúεlnε bâσk n' uστrí e fið kúnd.

Eðε Mréti i Turqís j'a u díti ε j'a u σperbléu trim-nín ε bésen,qi i mbájtnε, per sε núk i pervúni,por si kómbεt tjéra. Ε j'u lá Πaσaλárt, ε krênt, ε te pârt ε véht, ε núk j'u príσi as zakónεt,qí pátnε, as kanúnεt ε móteim, as núk j'u hóq ármt, as núk j'u báni ndo-ηî te kéqε, por i déστ ε i ndερój fið môn. Ε per két pûn Σqyptárt mbájtnε ármt ε trimnín ε mótemε ε qindrúεnε ne bés Mrεtnís ηεkáq, sa ðóhεt, sε uσ-

tárt mâ tríma ε mâ te mír te Mrεtnís kán kénun ε ján εðε sót Σqyptârt.

Ε per te vertét Σqyptârt ε kán merítuε két émen te ndερúεσim, ε dúhεt ná mε u-gazmúε, persé, ne te fið ndpímεt,qi u-bánε,atá núk ndpúεnε as gjúhen, as zakónεt, as mendímεt ε te párvεt véht, por ndéjnε ε mbétnε fið môn Σqyptâr ε fið môn tríma ε búpa te mír.

Makárε te msóhεσin ε te zéjσin mε σkrúε ε mε life-rúε, ε te báhεσin te díσim, ε te holójσin ménden ε σqísen ε véht, ε te mépσin véστ pûnt ε jéts ε te bóts, ε te civilizóhεσin (fisóhεσin), por si kómbεt tjéra, ε atehér Σqyptârt kíσin mε fitúε émen mâ te máð ε ndêr mâ te lulezúεσmε, ε kíσin mε u-bâ mâ te pásun ε mâ te begát, ε kíσin mε faλúε ne puσím ε ne páq mε fáq ε mε fini te véht.

Per két pûn, pra, ná j'u ðómi dít ε nát mε çúε diélmt ε vάσzat ne σkóλ, aboλá qi te msóhen ε te zân mε liferúε ε mε σkrúε ε mε u-bâ te díσim, per nde dáçin mε fitúε émen te mír, ε mε ndερúε véht véhten ε fáren ε fisin ε véht.

Dúhεt qi Σqyptârt te j'a vên ménden ketýnε fjál-

vɛt ŷna, ɛ te ndifójn kʊílen ɛ mír, qi po j'u ápim, perse ná núk kéna as ɲí diʊír mâ te mâð, sɛ mɛ pâ Σqypnín mâr ɛ mír, ɛ te fórt ɛ te pásun, ɛ mɛ na u-gezúɛ zémbra, kur te ʊófim vláznít ŷn mɛ u-dáʊt ɛ mɛ u-ndɛrúɛ ɲéni mɛ tjétrin, ɛ mɛ u-líð te fið mɛ bés' ɛ mɛ fê, per te mír ɛ per lumní te ðéut Σqypnis.

Paʊko-Vása.
Σkodráni.

ΔΕΣΚΡΟΙΕ.

I

Ký ðêu, qe féndɛmi mi té, éʊte rumbulák, posí lémʊ. Perbrénda éʊte mbúʊure mɛ ɲé lénk te zjárte, si hékur' i tréture; persípre ká ɲê gujáte si vêja. Mi até gujáte pójne káqe ɲéres ɛ káqe férra te fála te tjéra.

Kjó gujáť ɛ ðêut éʊte prɛj bálť ɛ prɛj gúreʊ ɛðɛ prɛj te tjére mɛtálɛvɛ; te ʊúmať áneť ɛ sâj jáne mbuluáre mɛ úje, qe atýrɛ u ðóne dét, sindekur qe ɛðɛ atýrɛ ánevɛ, qe jáne te xbuluára, u ðóne stɛré. Trí te kátertať ɛ ðêut jáne dét, ɛ ɲê ɛ káterte véteme éʊte stɛré.

Stɛrét' ɛ ðêut ndáhɛne me pése cópe: Ɛvrópe, Asi, Afríke, Amɛríke ɛðɛ Oqɛaní. Nga ketó te pése cópe Asía éʊte m' ê máðja, ɛðɛ atjé jáne çpíkure perpára ɲéreziť ɛðɛ dituríť ɛ ndrituríte. Ɛvrópa éʊte ʊúme m' ê vógele, núke véteme nga Asía, pó ɛðɛ nga Afríka ɛ nga Amɛríka; pó kómbɛte, qe pi-

ne mi keté cópeze te vógele, káne σkuár áqe perpára ne diturí ε ne ndriturí, sa Asía, mε fíδe te máδt' ε sâj, s' éσte fê fárε perpára asâj. Amerika, qe éσt' ε dýt' ε cóperavεt te δêut pas Asíse, nga te máδte, éσt' εδε ε dýt' ε ketýrε cóperavε, pas Evrópese, nga drítat' ε nga diturija. Amerika núke ká qén' ε díture prεj te vjéterεt; káter qínt vjét mê páre Kristóf Kolómbi nga Vεnetíku dóλi nga Spáηa mε aníjε, ε vát' ε fét fíδ' até cópe te δêut. Q' ate-hér'ε tehú váne σúme evropjáne, ε ubéne véndese atjé, εδε sot-per-sót cá vénde t' Amerikese jáne mê perpára se Evrópa ne xdó fáre púnε. Afrika éσt' ε trét' ε cópavεt te δêut nga te máδte, pó éσte σúme pás, se te σúmet' ε véndεvεt te sâj jáne te perveluáre nga te nxéhetite, εδε s' pine nde per tó, pervéq se cá ηéres te zés ε te égere. Oqeanía éσte m' ê vógel' ε te pése cóperavεt εδε m' ê égert' ε m' ê pa-díture.

II

Evrópa ndáhete me disá mbreterí, qe nga ató σtáte qúhene te mbeδá, δε Jáne: Rusía, Prusía mε Germaníne, Infiltéra, Fránca, Austría, Italía εδε Tyrqía; pas ketýrε víne: Spáηa, Portogalía, Sveqía mε Norvefine, Danimárka, Olandía, Belfía, Svícra (Elvetía), Grekería, Rumanía, Serbía εδε Mal'-i-Zí. Ketó te trí te fúndite, taní gpéjt jáne ndáre nga Tyrqía, εδε sadó qe jáne me véhtε, núke δúhene mbreterírra, pó nenembreterírra.

Rusía ká ne Evrópe afró 70 miliúne ηéres, εδε kryeqytét Petropójene mε 700 míje ηéres.— Prusía, báσke mε nenembreterít'ε Germaníse, ká 40 miliúne ηéres, εδε kryeqytét Berlíne mε 800 míje ηéres. — Infiltéra, qe éσte mi dý nisí, ká 33 miliúne ηéres, εδε kryeqytét Lóndrene mε 3 miliúne ηéres. Kjó mbreterí éσte σúm'ε fórte ne dét.—Fránca ká 37 miliúne ηéres, εδε kryeqytét Parísne mε 2 miliúne ηéres.— Austría mε Ungaríne káne 35 miliúne ηéres, εδε kryeqytét ε te dýjavε báσke éσte Vjéna mε 600 míje ηéres, εδε ε Ungaríse me véthε éσte Pésta. — Italía ká 26 miliúne ηéres, εδε kryeqytét Rómene mε 200 míje ηéres Ký qytét éσte εδε frón Pápese, te párit te fíδe Kaδolíkevεt.— Tyrqía ká ne Evrópe afró 10 miliúne ηéres, mε fíδe Buλgarine ε

Rumelín' e Líndjese, qe qevepísene me véthe, eðe me fíðe Bósnen' e Erzegovínene, qe i qevepís taní Austría. Kryeqytét i Tyrqíse éste Konstantinupója (Stambóli) me mê tépere se 1 ½ miliún néres.

Nga mbreteríť e dýta e te trétat, Spánja ká 20 miliúne néres, eðe kryeqytét Madrítne. — Portogalía ká 4 miliúne néres, eðe kryeqytét Lisbónene. — Sveqía me Norvefíne káne 6 miliúne néres, eðe kryeqytét Stokólmine.— Danimárka ká 2 miliune néres, eðe kryeqytét Kopenhájene.— Olandía ká 3 ¼ miliúne néres, eðe kryeqytét Hájen.— Belfía ká 4 ¼ miliúne néres, eðe kryeqytét Bryksélene.— Svícra éste prej 22 ðimokratíve, ká 3 miliúne néres, eðe kryeqytét Bérnene.—Grekería ká 1 ½ mil. néres, eðe kryeqytét Aðínene.— Rumanía ká 4 miliúne néres, eðe kryeqytét Bukuréstine.— Serbía ká 1 ½ miliún néres, eðe kryeqytét Beligrádne.—Mal'-i-Zi ká tré a kátre qínt míje néres, eðe kryeqytét Cetínene.

Véç atýre qytéteve, qe jáne kryét' e mbreterívet e te qevepívet te Evrópese, ká eðe te tjére te mbeðéj ne Evrópe : Ne Italí, Nápoli, Fjoránca, Milánua, Torínua, Venetíku, Livórnua, Palérmua, Mesína e te

tjéra; ne Fránce, Marsíla, Lióni, Tulúsi, Líli, Bordója, etj.; n' Infiltére, Manqestéri, Birmigháni, Glaskóva, Edimbúrgu, Dybíni etj.; ne Germaní, Muníhu, Strasbúrgu, Luksembúrgu, Hanóvra, Léjpcíku, Drézdi etj.; n' Austrí, Trijéste, Prága, Agrámi, Zára, Ragúza, etj.; ne Rusí, Móska, Odésa, Sevastopója, Varsovía, Astraháni, Kazáni, Póti, etj.; ne Tyrqí, Edrenéja, Saloníku, Skódra, Janína, Filibéja, Sófja, etj.

III

Sqipería éste ηê cópe vént i Evrópese, eðe ndóðete ne Tyrqí te Evrópese. Sqiperí ðúhet' ajý vént, qe nísete qe nga kufit' e Malit-te-Zi, te Bósnes' e te Serbíse, e xjátete nga Bóra dreq Júgese fer ne pélkt te Nártese. Per te ndáre Sqiperíne nga ána qe lint djéli, dúhete te héqim ηê víje duke zéne nga Vrája e dúke skuáre neper Ysqýp, Qyprilí, Perlép, Manastír, Feleríne e Kostúr, eðe dúke máre pastáj mál' e Pindose fer ne Nárte, e dúke léne fíðe ketó qytéte, qe zúm fil, ne Sqiperí.

Ký vént, qe ndáhεte mε keté víje, εðε mbétete ne Tyrqí nga án'ε te pεpenduárit djéλit qúhεte Σqiperí, εðε ηérezit, qe píne mi té, Σqipetáre, εðε fúha, qe flásine, Σqip. Do-mε-ðéne qe Σqipería ká nga Bóra Maľ-ε-Zi, Rósηen'εðε Serbíne; nga te líndurit ε djéλit Buλgaríne, Rumelíne εðε Θesalíne; nga Júga pélgun'ε Nártese, εðé nga te pεrenduárit ε djéλit detn'ε Adriatíkut.

Σqipería ká mê tépre sε dý miliun'ε fýmese ηéres, Gég'ε Tóske, Myslimán'ε te Geστére. Te páret ε qytétevet te Σqiperíse jáne: Σkódra, Πizréni, Jakóva, Ipéku, Πreστína, Kaλkandeléni, Ysqýpi, Πerlépi, Díbra, Máti, Krója, Tirána, Ylqýni, Dúpesi, Kavája, Πeqini, Elbasáni, Ohríja, Staróva, Manastíri, Kórça, Beráti, Vlóra, Tepeléna, Γirokástra, Delvína, Πerméti, Kostúri, Koníca, Leskovíku, Janína, Filáti, Παramiðía, Margeléçi, Párga, Πrevéza, Nárta etj.

IV

Ne Así trí cópa te mbeðá i káne trí nga mbreterít'ε Evrópese, Tyrqía ká Anatólε (qe ðúhete

εðε Así-ε-Vógele), Armeníne, Qyrderíne, Syríne, Irákne εðé cá vénde te Arabíse. Ne ketó vénde mê te mbeðéηt'ε qytétevet jáne: Izmíri, Brúsa, Kóηa, Trapezúni, Erzirúmi, Djari-Bekíri, Musúli, Bagdáti, Básra, Halépi, Sámi (Dimíσku), Birúti, Jerusalími, Meqqéja, Medinéja, Móka, Sána etj. Ketó vénde káne afró 20 miliúne ηéres.

Cóp'ε dýte, q'ε ká Rusía, éστe fíde Sibería, q'éστe nga Bór'ε Asise, vént i fére σýme, pó me páke ηéres, nga te ngrítet ε te ftóhetit'ε tépere; εðε Kafkasía, qe atjé féndene Çerqézete, Γyrxíηte, Erménete, Abazánte etj. Εðé σúme nga Haneríť ε Tyrqistánit, si Híva, Hokándi etj., káne σkuáre ne qetó vjét ne dóre te Rusise.

Cóp'ε tréte éστe Híndi, qe m'ê σúma éστe ne dóre te Infiltérese, εðé atá vénde, qe jáne me véhte, ηóhine mbreteréσen'ε Infiltérese. Kalkúta, Bombáji, Madrási, Lahúri, Qiσmíri etj. jáne mê te mbeðéηt'ε qytétevet'te Híndit. Híndi ká 155 miliúne ηéres.

Véç ketýre te trí cópevε féndene ne Así εðé mbreterít ε Persíse, ε Afganistánit, ε Belu-

xistánit, ε Çínit, ε Japoníse, ε Birmánit, εðε cá te tjéra te vógela.

Çíni éσte σúm' i máð ε i fére; ká káter qínt miliúne ηéres; kryεqytét i tí éσte Πεqíni mε 2 miliúne ηéres; εðε Kantóni ε Nanfíni jáne nga mê te mbeðéηt' ε qytétεvεt te Çínit, εðε káne nga ηé miliún ηéres.

Japonía éσte ηé vént prέj cá nisívε; ká 52 miliúne ηéres; kryεqytét i sâj éσte Jédoja mε ηé miliún ε fýmese ηéres. Japónasite ηfájne σúme me Çinézet, pó Çinézete ruájne σúme zakónεt' ε týrε te vjétere, ε Japónasite káne zéne te mápine zakónεte εðé dituríť ε drítať ε Εvrópese, εðε ne páke kóhe káne σkuáre σúme perpára, εðε díte mε díte po σkójne mê tépere.

Πεrsía ká 12 miliúne ηéres, εðε kryεqytét Teheráne mε 150 míje ηéres. Mê te mbeðéηt' ε qytétεvεt te sâj jáne: Ispaháni (200 míje ηéres), Σirázi, Tebrízi etj. Πersía ne kóhrat te vjétera ká qéne σúm' ε máðε ε ε ndríture mε dituri, pó sót, sí σúme vénde t'Asíse, éσt' εðε ajó fórt pás.

Afganistáni mε Bελuxistáne εðε mε cá Hanerí te Tyrqistánit ðúhεne, fiðe báσke, Así-ε-Mézit. Ký vént ká 25 miliúne ηéres. Mê te mbeðéηt' ε qytétεvεt te ketí véndi jáne: Buhára, Sεmεrkándi, Qabíli, Heráti, Qeláti etj.

V

Afríka éσte ηé vént mε tré çípa; méz' i sâj éσt' i paηóhure, εðε píne mi té ηéres te zés ε te égere. Anete ndáhεne me tri:

1. Anet'ε Bórese,qe atjé éσte Εvfitería (Misíri) εðé Berbería.

Εvfitería ne 'keté kóhet te pastájmε éσte σtuár'ε xjáture fεr ne Sudán, ne més t'Afrikese; εðε ká mê tépre sε 10 miliúne ηéres. Qεvepísete nga ηé nenembrét, q'i ðóne Hidív, εðε éσte nene Sultán'ε Tyrqíse; kryεqytét' i sâj éσte Kájrua (Misíri) mε 400 míje ηéres. Aleksandría (Skenderiéja) éσte qytét' i dýte i Εvfiterise.

Berbería ndáhete me kátre cópa: Tripoline (Tarabulúze) mε 1 miliún ηéres, qe éσte ηé ngásr'ε

Tyrqíse; Tonúze mɛ 3 miliúne ŋɛ́res, qe qɛvɛpísɛte nga ŋé nenembrɛ́t nene úrðrit te Sultánit te Tyrqíse; Alxɛ́re (Xezaíre), mɛ 5 miliúne ŋɛ́res, qe ɛ́ɡte nene Fráncene; ɛðɛ Marókne, mɛ 8 miliúne ŋɛ́res, qe ɛ́ɡte ŋê mbrɛterí me vɛ́thɛ.

2. Anet' ɛ Πɛrenduárjɛse, qe jáne Sɛnɛgabía ɛðɛ Guinɛ́ ɛ síɲermɛ ɛ ɛ ɲóɡtermɛ. Mê te ɡúmat' ɛ qytɛ́tɛvɛt te ketýrɛ véndɛvɛ jáne ne dóre te Ɛvroɲjánevɛt.

3. Anet' ɛ Líndjɛse, qe jáne: Avisinía (Habɛ́ɡi), Zɛnſibári, Mozanbíku, Natáli ɛðɛ́ ŋê nisí ɛ máðɛ, qe qúhɛte Madagaskár. Ketó ſíðe qɛvɛpísɛne me vɛ́thɛ.

Ne fúnt t'Afríkese nga Júga ɛ́ɡte Hund'-ɛ-Σɲrɛ́hjɛse, q' ɛ́ɡte ne dóre t'Inſilízevɛt. Πáke mê síɲre nga mɛ́z'i Afríkese ɛ́ɡte Sudáni,vent mɛ ujera ɡúme ɛðɛ mɛ ɡúme begatí; andɛ́j ɡkójne Níli ɛðɛ Nɛ́grua, dý luméŋ te mbeðɛ́ŋ, qe çájne Afrikene. Mê siɲre Sudánit ɛ́ɡte Sahára, ŋê fuɡ'ɛ ſɛ́re ɲrɛj rérɛ, ɲa úje ɛ ɡúm'ɛ nxɛ́hte.

Ɛtér'Afríka núke ká mê tɛ́ɲre sɛ 150 miliúne ŋɛ́res.

VI

Amɛríka ɛ́ɡte ŋé vént i ndáre me dý cóɲa, q'i baɡkón ŋé píɲ ðɛ̂u, q'i ðóne Πanáme. Ɲérese nga ketó te dý cóɲa i ðón' Amɛrík'-ɛ-Bórese, tjátrese Amɛrík'-ɛ-Júgese. Ɲɛ́rezit' ɛ Amɛríkese jáne 70 miliúne; nga ketá cá jáne véndese te vjɛ́tere, q'u ðón' ɛðɛ Hindjáne; ɛðɛ cá jáne Ɛvroɲjáne, te vájture ɲastáj, Sɲaŋóle, Πortogálas, Inſilíze ɛðɛ ɡúme te zɛ́s te ɡɲéne nga Aſríka.

Amɛrík'-ɛ-Bórese ndáhɛte me kátre cóɲa:

1. Véndɛt'-ɛ-Bórese, qe jáne ɡúme te ftóhte, ɛðɛ mê te ɡúmete ſɛ́ndɛne nene Inſiltɛ́rene; káne 4 miliúne ŋɛ́res. M'î dítur' i ketí véndi ɛ́ɡte Kanadája, mɛ Kjɛbɛ́kne ɲer kryɛqytɛ́t.

2. Véndɛt'-ɛ-Baɡkuáre, qe ɛ́ɡte ɲrɛ́j 34 ðimokratívɛ te baɡkuára, ɛðɛ ká 35 miliúne ŋɛ́res; kryɛqytɛ́t'i ketí véndi ɛ́ɡte Vaɡingtóni, ɛðɛ mê te mbeðɛ́ŋt'ɛ qytɛ́tɛvɛt te tjɛ́re jáne: Nɛv-Jórku mɛ

800 míje ηέres, Bostóni mε 200 míje, Filaδelfia mε 560 míje etj. Ký vént éσte mê perpára ne díljete, ne drítat' ε ne te qevepísurite míre, núk véteme nga Amerika, pó εδε nga Evrópa ε nga fíde bóta.

3. Meksíka, qe éσte ηê δimokratí mε 8 miliúne ηéres, εδε mε Meksíken per kryεqytét.

4. Guatemála εδε Amerík'-ε-Mézit, qe káne 2 miliúne ηéres, εδε kryεqytét Guatemálene. Ne keté vént fέndete Panáma, qe káne zéne tani t'a gpójne, ε te baσkójne dý déte te mbeδéη.

Amerík'-ε-Júgese ndáhete me σtáte:

1. Kolombía, qe éσte prej trí δimokratíve, prej Venezuéles, Grenades-se-Ré εδε Ekatóres; ká 5 miliúne ηéres εδε ére te búkure fórt.

2. Γinéja, qe ká 300 míje ηéres; áneť ε détit te ketí véndi jáne ne dóre te Infilízevet, te Francézevet εδε te Olandíηaset; ne áneť ε mézit jáne Hindjáne véndese.

3. Perúja mε Bolivíne, qe jáne dý δimokratí te baσkuára mε 3½ miliúne ηéres; kryεqytétť i se páres'éσte Líma, i se dýtese Hotári.

4. Brezília, mbretrí fórt ε fére, pó s'ká mê tépre se 8 miliúne ηéres; kryεqytétť i sâj éσte Rio-de-Janéjrua mε 210 míje ηéres.

5. Qíli, vént i ngúσte áne détit, mε 1½ miliún ηéres; kryεqytétť i tí éσte Seηt-Jakóbi.

6. Baσkímť i Arfentíse, qe éσte prej trí δimokratíve; ká 2½ miliúne ηéres; kryεqytétť i sâj éσte Buones-Ajresi.

7. Patagonía, qe éσte ne fúnt t'Amerikese nga júga, éσte vént i ftóhť ε i pa-ndéηture prej ηéresσ, εδε ká σúme málε qe nxjérine zjár. Ká véteme 400 míje ηéres, qe pójne te σúmete mε péσq.

Ne mést te dý Amerikavet ján' εδε σúme nisírra, qe te σúmate jáne ne dóre te Evropjánevet; m'ê máδ' ε týre éσte Kúba, q' ε káne Spagnólete.

VII

Nene Asíne εδε ne mest t' Asís' ε t' Amerikese jáne σúme nisírra, qe m' ε máδ' ε týre éσte

Olandí-ɛ-Ré. Ketó jáne súme pás ɛðɛ ŋérezit ɛ týrɛ t' égere, pervéç cá véndɛ, q' i káne xbúture Evropjánete. Γíde ketó nisírra káne afró 30 miliúne ŋéres.

Σ. Samí Fráseri.

Per Γiðeçístene ðɛ per Zón' ɛ jétese ɛðɛ per Uɛríne, bóten' ɛ vógele.

Γíde sa múnt ɛ múke múnt te sóhe sŷr' i ŋeríut ðɛ méndja múntme t' i ðémi mɛ ŋê fjále Γiðeçíste.

Γiðeçísta ndáhɛte nde Bótera.

Bóterate jáne káqe súme, sa núk' u féndɛte númure. Papo, kur bóterate jáne te panúmura, ɛðɛ Γiðeçísta po ést' ɛ paáne.

Nga bóterate trî káne émere, ŋéra qúhɛte Djélɛ, tjátra Héne ðɛ mê tjátra Δê. Ɛðɛ te tjérate te súmate, qe s' káne númure, ðúhɛne mɛ ŋé émere Yj.

Γiðeçísta qendrón nde hapesíret várure véte vɛtíu. Πrapo, kur bóterate jáne te panúmura ðɛ Γiðeçísta ɛ paáne, ɛðɛ hapesíra po ísť ɛ paáne ðɛ ɛ pafúnde.

Bóterate dúkɛne, sɛ víŋene pótulɛ nde hapesíret várure véte vɛtíu; pó, kur mɛndónɛmi ɛ i qýrme

míre, u ʃéjme nómɛ te pɛrjétɛɔm (*), qe prɛj atýrɛ pɛrmbáhɛne ŋéra prɛj játrese, ɛðɛ éceŋene ʃiðeŋé pá réɔture kûpe, ɛðɛ kûpe núke λaðítŋen' úðen' ɛ te píqen' ɛ te pɛrpíqɛne, ɛðɛ méndj' ɛ ŋɛríut núke .múnt t' ɛ mergóŋe ɛ te mos ðóte, sɛ bóterate mɛ ʃîðe ç' káne pɛrsípre jáne béré, ɛðɛ nómɛt' ɛ pɛrjétɛɔm, qe pɛrmbáhɛne ðɛ éceŋene, jáne véne prɛj se máðɛ urtesíɛ, se máðɛ méndjɛjɛ, se máðɛ fuqíjɛ; sɛ pó te ðóte, sɛ bóterate núke jáne bére, ðɛ nómɛt' ɛ pɛrjétɛɔm núke jáne véne prɛj asájɛ, dote héðɛ

(*) Nómɛ te pɛrjétɛɔm ðúhɛne fuqíte, qe kâ véne Zót' i jétese nde bóterat, qe te pɛrmbáhɛn' ɛ te qɛrðɛλóhɛne pɛr ʃíðe jéten' ɛ jétese. Eðɛ fuqíte, qe kâ ðéne nde qíðe ç' kâ jáne mbi bóterat pɛr te mápe te qénure ɛ pɛr te pójture, sa u'a kâ ðéne jétene ɛ pɛr te pɛrteríture ʃíðe jéten' ɛ jétese, sindekur dó i máði Zót.

Nómɛ te Иɛrezíse ðúhɛne te deftyéret' ɛ úðeravɛt, qýɔ te sílɛne Иɛrezía ðɛ te punóŋene dréjte.

póɔte ðɛ vetehéne ðɛ dote bénɛte kûpe ʃê, púne qe núke múnt te bénɛte, as te ðúhɛte.

Прapo, kur bóterate jáne te panúmura ɛðɛ Γiðeçíɔta ɛ paáne ɛðɛ nómɛte te pɛrjétɛɔm, ɛðɛ ɛ máðja urtesí, ɛ máðja méndjɛ, ɛ máðja fuqí po éɔt' ɛ paáne, ɛ pɛrjétɛɔmɛ, ɛ panísjɛ, ɛ pasósjɛ, ɛ ŋéjte, zót i Γiðeçíɔtese, qe ɛ béri ðɛ ɛ pɛrmbân ðɛ ɛ kâ kujdés.

Keté te máðɛn' urtesí, te máðɛne méndjɛ, te máðɛne fuqí, te paánene, te pɛrjétɛɔmɛne, te panísjɛne, te pasósjɛne, te ŋéjtene, zón' ɛ Γiðeçíɔtese ɛ ðémi Пɛrendí, ðɛ Zót te jétese. Eðɛ émerin' ɛ asáj, dúhɛte, t' j'a zéme ʃiλ mɛ fríke ɛ mɛ ndêr ɛ mɛ lavdurím, ɛðɛ ʃiðeŋé t' ɛ kémi nder mént, ɛðɛ mɛ mént t' i fálɛmi ɛ t' i lútɛmi.

Zót' i jétese Пɛrendía kâ bére pɛrmbí Δê ɔúme fáre férraɔ, ɛðɛ ŋê prɛj atýrɛ éɔte Иɛríu, qe ðúhɛte bóte ɛ vógele.

Иɛríne Пɛrendía ɛ béri te lire, do mɛ ðéne te leɔúare, te papɛngúare, te pandále, te delíre (ἐλεύθερον); i ðá ðɛ fuqí prɛj véhtɛse sâj, qe te múntŋe te punóŋe, si te dóje; i ðá ðɛ fjále, qe te defténe ŋéri

játrit púnene, ðε te mesóŋe i pári te pastájmine.

Tanín', ô djále, ô bîr, çún a váθeze ç' te jêθ, mbá vêθ ðε ndifó te párine téje, mê te máðe ðε plákne, te te defténe ðε te te mesóŋe ç' éθte mendúare ðε kâ mesúare, pára sε te vîθ tíne nde jétet, εðé nde kóhe te msuárjese.

Zót' i jétese Πerendía i kâ bére ŋeríut ðε fiðe te mírate, qe t' i punóŋe, ε t' i perdórŋe, ε t' i traθegóŋe per mε púare sa j'a kâ urðerúare te puárete,

Fuqíne, qe i ðá Πerendía ŋeríut, per mε múndure te punóŋe si te dóje, ε qúajme Σpîrt εðε Méntjε. Keθtú ŋeríu éθt' i perzjére prej kufóme te lénte, qe θíhete ðε zírete, εðε prej Σpírti, a méndjε, te paléntε, qe núke θíhete, as zíhete, perváç véte kupetón véthene εðé véte véthese ŋêf te qénete.

Иeríu, si i papengúare qe íθte bére nga Πerendía, múnt te béŋe θúme fáre púneraθ; pó, ató qe punón ŋé mε daθurímn' ε Πerendíse, jáne te míra ðε te dréjta ðε te vertéta; ató, qe núke punón ŋé mε daθurímn' ε Πerendíse, jáne te líga, ε te keqía, εðε te θtrémbra ε te geŋéθtra ε te péme. Εðε per púnerat ε míra ðε te dréjta ðε te vertéta kâ gezím ðε préhjε te perjéteθmε nde kujtím te Πerendíse; per púnerat ε líga ε te keqía, εðε te θtrémbra, ε te geŋéθtra ε te péme, kâ fríke ðε hélm, εðε mundím te perjéteθm nde kujtím te Πerendíse. Εðε múnt t' i ŋóh' ε t' i díje fáre míre ketó, pó te mendónete, sε Πerendía xdó fáre féjε, qe béri, déθi, pa ε béri; εðε dó te póŋe sa j'a ðá te puárete, pa i béri fiðe te mírate, sa i dúhene per te púare, εðε dó te jéte sa j'a kâ ðéne jétene, pa i ðá te perterítureprej fárese sâj. Εðε pas daθurímit Πerendíse xdó fáre féjε dó ðε kerkón te póŋ' ε te jéte, εðε te perteríhete prej fárese sâj, εðε perpíqete per te mírat te puárit sâj ðε te qénurit fárese sâj fer nde búzet te vdékjese.

Πrapo aý ŋerí, qe bén púne, qe núke príθ te puárete ðε te qénet' ε tjátri, bén púne te míre ðε te drójte ðε te vertéte; aý, qe bén púne, qe príθ te puárete ðε te qénet' ε tjátri, bén púne te líge ε te kéqε, εðε te θtrémbere, ε te geŋéθtr' ε te péme. Εðε se ketéjmi dêl kanóni se míravet ε se dréjtavet ε se vertétavet, εðε te kúndpe ketýre te lígavet ε te

keqíavɛt ɛðɛ te ɕtrémbravɛt ɛ te geɲéstravɛt ɛ te pémavɛt, qe ðá ɲé i úrte nde kóhet te vjétre, ɛðɛ j'a vertɛtúane fíðe te úrteť ɛ pastájm, ɛðɛ éɕte ký:

« Ató, qe núke dó te te béɲe ɲɛrí tý, mós j'a bén tjátre ɲɛríu.» ɛðɛ « Ató, qe dó te te béɲe tý tjátre ɲɛrí, bénja ðɛ tí tjátre ɲɛríu.»

Иɛríu tuɛ mɛ qéne pɛrzjére prɛj dŷ fáre férraɕ, prɛj Kufómɛ te lénte ðɛ prɛj Σpírti te palénte, kâ ðɛ dŷ fáre kerkímɛ, ɲé pɛr te uɕqyére Kufómene ðɛ ɲé pɛr te uɕqyére Σpírtine, domɛðéne ɲé kerkím te Kufómese ðɛ ɲé te Σpírtit.

Kufóma kerkón te ngréne ɛ te píre ɛ te véɕure ɛ vént, pɛr te ndéɲure ɛ pɛr te fléjture, te míre. Σpírti kerkón te msuáre te se dréjtavɛ ɛ te se vertétavɛ. Eðɛ nde te traɕeguáret te míravɛt se dýjavɛ éɕte te mírete ðɛ te lúmuriť ɛ ɲɛríut.

Pó, paɕɛ Σpírti éɕte héqes ðɛ drɛjtóɲes i Kufómese ðɛ i véhtɛse, ɛðɛ ndene gezím ðɛ préhjɛ nga púnet ɛ míra, ndene fríke ðɛ hélm ɛðɛ mundím nga púneť ɛ líga ɛ te keqía, dúhɛte mê pɛrpára ť i épɛte atî te mesuáreť ɛ te dréjtavɛt ðɛ te vertétavɛt, qe te díje

te héqe ðɛ te drɛjtóɲe kufómene nde púne, qe ť i bjére te mírate qe kerkón. Sɛ atá, qe núk' i ápene mê pɛrpára Σpírtit te msuáreť ɛ se dréjtavɛt ɛ te vertétavɛt, sadó te míra te Kufómese qe te fitóɲen' ɛ te traɕegóɲene, núke múnt te ðúhɛne fatmíre ðɛ te lúmure; sɛ pɛrfáɲene bagetíjɛ, qe bjé nde kuλóte te míre, po ɕpîrt ðɛ fjále núke kâ, si te ɲɛríut. Па ðɛ atá prɛj atýrɛ, qe núke múntɲene te fitóɲene ɛ te traɕegóɲene mɛ púne te mírať ɛ Kufómese, leɕénɛne nde púnera te líga ɛ te keqía, geɲéɲene ɛ vjéðene ɛ pembéɲene ɛ vrásene ɛ présene, ɛðɛ núke vétem' u pɛrfáɲen' ɛgresíravɛt, po bénɛne ðɛ mê te égre sɛ ató, sɛ ató safíde núke ɕqyéɲene sicíla te fárese sâj.

Пrapo Иɛrezía, pɛr te mburúare te mírete nga te keqîjte ɛðɛ pɛr te prúre te keqîjte nde úðet te se dréjtese, vúne qe fórt láɕtinaj te páre ðɛ fykátes ðɛ mberétre, qe pún' ɛ atýrɛ te jéte véteme te ɕikuárete ðɛ te mburuárete ɛ te mírevɛt nga te keqîjte, ɛðɛ te prúreť ɛ te keqîjvɛt nde úðet te púneravɛt míra. Eðɛ te párete ɛ mberétrete ɛ fykátesite ɛ úrte ðɛ te míre vúne ðɛ ɕkruájtine nómɛ, qe te punóɲene atá ɛðɛ fíde ɲɛrezía pas atýrɛ, ɛ te véj' ɛ

dréjta mbáre, εðε ηερεzία ðε atá te σóhene mîre, ε te jéne fatmíre ε te lúmure.

Andáj mberétrete ðε fykátesete ðε te párete kâ híε ηερεzía t' i dúan' ε t' u béηene σúme ndêr εðε t' u ndíhηene sá te múntηene per te míret te véht. Εðε atá per ndêrt te týre ðε per te míret te týrε, qe íste nde te míret te ηερεzíse, jáne ndene bápe te dúane ηερεzíne fíde mε fíde zémre, ðε te σikóηene te dréjten' ε te vertétene per fíde fiðeηé pas nómεvεt pá fáqε.

Иεríu, sindekúr ðám, kâ dŷ fáre kerkímε, domεðéne dŷ fáre púneraσ, ηê mε mént per te msuáre te dréjtate ε te vertétate, εðε ηê mε kufóme per te fitúare ε traσegúare te ngrén' ε te pír' ε te véσure te míre εðε vént per te ndéηur' ε te fjéture te míre.

Te msuáret' ε te dréjtavεt ðε te vertétavεt éσte te σikuáret' ε púneravεt Zótit jétese mε sŷ εðε mε mént tuε véne ré ε tuε qýrure fórt hóλ, qýσ jáne bére, εðε persé jáne bére. Πο púnerat' ε Zótit jétese jáne te panúmura ðε te paána, εðε te mesuáret' ε se dréjtavεt ðε te vertétavεt éσte te paáne

ðε te pafúnte; ηεríu kâ nísjε ðε sósjε, a krýε ðε fúnt, qe dó mε ðéne, éσt' i árðure ðε kâ mε σkúare, εðε andáj s' múnt te mesóηe te dréjtat' ε te vertétate ε fíde púnevεt Zótit jétese, perváç sá múndεte pas jétese, q' i kâ ðén' aý Zót' i jétese, dykε zéne mê perpára nga mê te nεvójσimεte ðε mê te vyérate.

Púnet' ε te míravεt Kufómese káne fúnt. Πο ðε ató ηεríu i çtój ε holój εðε ubéne fórt σúme, sa ðε prεj asýrεσ fórt pák múnt te mesóηe ðε te punóηe. Πο púnet' ε Kufómese te fída bénεne, sε jáne perndáre nde fíde ηερεzíne, εðε sicíli msón ðε punón ηê, qe múndεte. Εðε xdó ηεrí vertét ηê púne múnt te punóηe, po te σúme púneve te míra múnt te traσegóηe, sε prón' ε púnese tî, kur te punóηe mε mént, sindekúr dúhεte, dot' i tεperóηe, εðε keσtú te tεpruáret' ε prónεse púnese tî múnt t' ε kembéηe mε te tεpruára te prónavε púneravε te tjéreve, ðε t' i traσegóηe. Πο ηερεzía féti ðε mεðóðe te cεníηe prónet' ε xdó púneje nde âr, a nde εrfént, a ðε nde tjátre fê. Εðε keσtú fiðekúσ σêt te tεpruáret' ε prónεse púnese tî, ðε blên

ɲrɛj te tɛɲruáravɛt ɲróŋɛvɛt' ɲúneravɛt te tjɛ́revɛ, sa múnt. Andáj ŋɛríu líɲsɛte te ɲunóŋe, sa te múntŋe ɡúme, qe t' i tɛɲeróŋe nga ɲróŋ' ɛ ɲúnese tî ɡúme, ɛ t' ɛ ɡɛ́se ðɛ te blɛ́re nga te tɛɲruárat' ɛ ɲróŋɛvɛt ɲúnevɛt tjɛ́revɛ ɡúme, ðɛ te póŋe míre ðɛ lúmure, sá ɛ kâ te puárete.

Keɡtú Zóti i jɛ́tese Πɛrendía j'a ðá ŋɛríut te puárete. Keɡtú ŋɛríu núke bén te keqía. Keɡtú núke trémbɛte ʃýqjɛse Nómɛvɛt. Keɡtú éɡt' i dáɡure ŋɛ́ri ndɛ játri, ɛðɛ ndɛ Zót' i jɛ́tese Πɛrendía.

Πraɲo ðɛ tí, djál' ô, qe ɛ́pðɛ nde kóhet te ɲsuárit, ɡikó te msójɡ mê ɲerɲára ɡkróŋa, qe te mûnç te kendójɡ ðɛ te mesójɡ te drɛ́jtat' ɛ te vertɛ́tate, qe káne ʃɛ́ture ðɛ ɡkrúare te tjɛ́re ɲerɲára tɛ́jɛ, ɛðɛ́ kerkón ɡɲírti, ɛðɛ te ɡkrúajɡ ɲúnet' ɛ túa ɛ te mos i hapójɡ, ɛðɛ te fláç ɛ te ɲerʃíʃɛɡ ɲer se lárgu mɛ ŋɛ́rezit ɛ tú ðɛ míqt ɛ tú ɛðɛ mɛ kedó, qe kê ɲúne, ɛðɛ te ɡkrúajɡ ðɛ tí, nde mûnç te ɡtójɡ ʃekáfɡe nde dituríne, qe mesóvɛ ɲɛj se tjɛ́reɡ. Πastáj xʃíð ɛðɛ mesó ŋê ɲúne, qe mɛ ɲróŋɛt te asâj te póŋç ɛ te ɡikóŋç tetém' ɛ tetáte nde ɲlɛqerí ɲer te mírat, qe te béne ʃɛr sa te pítn' ɛ te mesúane, ɛðɛ djɛ́mt' ɛ tú, si

ɛðɛ ytát' ɛ jotéme tý, a ðɛ mê míre, nde mûnç; ɛðɛ mɛ te tɛɲruáret te ɲróŋɛse asâj t' u bêŋç míre míqɛt ɛðɛ te tjɛ́re ŋɛ́rezɛ.

Nde undóðɛ i várfere ɲá át' ɛ ɲá éme, a skámes ɛ i keɲúture, ɛðɛ nɛvól' ɛ ɲúnese, ɲer te púare, núke te lê te kendójɡ ɛ te mesójɡ ráðazi te drɛ́jtat' ɛ te vertɛ́tat' ɛ Σɲírtit, ɲrɛ́ ɲákeze nga kóh' ɛ dítese, qe dúhɛte ɲer te çlóðure nga ɲúna, ɛðɛ ɲákeze nga náta, qe dúhɛte ɲer te fjɛ́ture, ɛðɛ kendó ðɛ mesó, sá te mûnç, nga te drɛ́jtat' ɛ te vertɛ́tate, ɛðɛ ɡɲrɛ́hj, sɛ dále nga dále núke dote mbɛ́tɛɡ as i ɲaɲúne, as i ɲadíture. Sɛ ɡúme kɛ́mi ɲáre, qe mɛ te tíλ' úðe núke vɛ́teme káne mesúare te drɛ́jta ðɛ te vertɛ́ta, ɲo jáne bére ðɛ ŋɛ́res te meðɛ́ŋ nga dituría.

Ij i qerúare ɛ i láre nga ɡɲírti ðɛ nga kufóma, qe te jêɡ i ɲamerzíture nde ŋɛrezíne ɛðɛ i ɡendɛ́çim nga trúɲi; nga ɡɲírti te jêɡ i qerúare ɛ i láre dykɛ mos ɡkúare nder mént ɛðɛ mos véne nde zémere te keqía vertɛ́t, núke nde te dúkure; ɛðɛ nga kufóma tukɛ lâr' ɛ tukɛ ndepúare trúɲne ɛ tukɛ mos léne ndoŋé qɛ́lbjɛ vertɛ́t, núke mɛ te ndertúare ɛ te ɲalúare sa ɲer te dúkure. Sɛ qɛ́lbj' ɛ trúɲit bjɛ́

smúndjɛ, ɛðɛ, ndo véteme ndo báɕke mɛ te keqíat te ɕpirtit, bjé merzítjɛ ðɛ merguárjɛ te ŋerezíse míre.

Mergó te ndéŋurite ŋa púne; sɛ perŋára te dúkɛte préhjɛ, ðɛ te vjén míre, ŋo pastáj sjêλ ɕterngím ðɛ hiðerím, te puáre kéq, púnera te keqía, merzítjɛn' ɛ ŋerezíse, ɛðɛ mbe se fúndi fríkene ðɛ mundímine ɛ Nómɛvɛt ðɛ te Ɲerendíse.

Kíj nder mént per hére, sɛ Ɲerendía, qe béri xdó fáre féjɛ te vyére, díhɛte, sɛ ðɛ dó te jéte, núke dó t' ɛ húmpŋe ŋeríu, sɛpsé ɛ béri te paɲɛngúare, qe te béŋe si te dóje. Andáj xdó fáre féjɛ, qe tɛ dúhɛte per te púare, t' ɛ perdórç; ŋo te mos i ɕuájɕ fárene, ŋo t' ɛ ɕikójɕ ɛ t' ɛ kêɕ kujdés te ɕtónɛte.

Dój ðɛ nderó tetát' ɛ tetéme; kûpe, mos i hiðeró, ɛðɛ te méta (ἐλλείψεις) nde kâne, mos u'a vére ré, ŋo ɕikó, nde mûnç, t' u'a ndertójɕ tuɛ perkezúare ɛ mɛ te míre; ɛðɛ t' i ɕikójɕ sa fer te vdésene, sɛ te mírate, qe te béne nde vogelí, sa te míra, qe t' u béjɕ, i vjéŋene, ðɛ y'a kê húa.

Dój ðɛ nderó te mírete ðɛ te díturite, kíju zilí, ðɛ ɕikó te bénɛɕ, si atá, ɛðɛ mɛ te tíλe te perzjénɛɕ ðɛ nde fjále ðɛ nde púne.

Kupekújt nakâr mos kî, sɛ nakári éɕt' ɛ kéq' ɛ te keqíavɛt, ɛ trét ŋeríne te fáλe, ɛðɛ bjé fatkɛqesí ŋa qéne ɛðɛ vdékjɛ ŋa te ðéne (*).

(*) Ndepón Zilía nga Nakári; zilí ðúhɛte, kur gezónɛte ŋeríu tjátre ŋeríu per te mírat, qe kâ, ɛðɛ ɛ dó ðɛ péh te bénɛte si aý. Nakâr ðúhɛte, kur hɛlmónɛte ŋerí nga te mírate, qe kâ tjátre ŋerí, ɛðɛ ɛ merzít, ðɛ péh t' j'a húmpŋe.

Fjáleza Nakâr éɕte motúare, ɛðɛ nde vént te asáj éɕte fúture fjáleza turqíɕt Hasét. Ηo pón nde ŋák fjále, si nde Zilí páste ɛ nakâr mos páste (= Ζηλίαν νὰ ἔχῃ καὶ φθόνον νὰ μὴ ἔχῃ, καὶ τῷ τῶν ἀρχ. Ἀπέστω φθόνος καὶ Νεμέσεως μὴ ἅλοι ἕλος.), ɛðɛ nde kénket:

Moj unáza pêð florí, pêð florí,
móɾɛ bûpe trím te rî, trím te rî
ɕóqɛte káne zilí, káne zilí.
Ató zilí kíɕine,
Γíðe per tý flísine.

Mos ɲerqέσ δε mos mέr xvápe δε mos σkεlmó ɲléqte δε te várferite δε te ɲadíturite, ɲo te te víŋe kέq ɲer tá, δε t' u ndíhç ε t' u béŋç míre ɲá mbúpjε, sε tí, nde dí δε nde kê, Πεrendía méndjεn' andáj t'a δá, qe te msójσ ε te díσ, εδε te ɲunójσ ε te kêσ, núke te mbúpεσ ε te levdónεσ, sεɲsε çkarkóvε bápene téndε dykε bére até, qe dúhεj te béŋε. Εδε ɲa mεndóju, sε mos kê δε tí te méta ?

Mergó fórt te mbúpurite δε te levduárete, sε ketó t' i húmɲŋene fíδe te mírate, qe kê bére. Mergóju δε ruáju nga te líqte, qe te béne δε te béŋene kέq, ɲo mos kerkó t' u béŋç te kέqε ɲer te kέqε. Εδε,

---

Moj unáza pêδ mε âr, pêδ mε âr,
mórε bûpe korδetâr, korδetâr,
σóqεte káne nakâr, káne nakâr,
Ató nakâr kíσine,
zjénin' ε s' ɲelcísine.

Keté σúme, dyk mε mos díture nga ɲún' ε te motuárit, ε kendóŋene mε fjálezet turqíσt, káne kahâr, qe δóte ɲríσjε, hiδerím.

nde dóre nde te rénçine, mír' u bén, kέq mos u bén.

Fóle drέjte δε qerúare ç' dí vertέt, εδε kur éσte kóha δε ráδa. Kûpe mos δúaj geŋέσtre δε te pémε, εδε kûpe mos kaλezó. Ndepón te kaλezuárete nga te δénet' ε se vertέtese, sε te kaλezuárete éσte te trεgúare ɲúnεjε fσέhete ɲá ɲyέture, a δε mε te ɲyέture, qe díhεte, sε kâ ɲer te ɲrúre te kέqε. Te δénet' ε se vertέtese éσte te trεgúare te ɲúneravε te ɲafσέheta, qe te msuáret' ε atŷrε éσte ɲer míre.

Xdó fê, qe dúkεte, hέq dŷ te ɲyέtura, ɲsέ éσte bére δε qýσ éσte bére, εδε xdó ɲúne δε fjále kâ ŋé qeλím (σκοπὸν), a fúnt (τέλος). Εδε te fέturit' ε ɲsέse δε qýσjεse δε te qeλímit, a te fúndit, jáne te drέjtate ε te vertέtate, a mε ŋê fjále dítja, a dituría. Πraɲo sávε u kê mesúare ɲpεj te tjέrevε, a u kê fέture vέte, ɲsέne δε qýσjεne δε qeλímn', a fúndine, mε deftím (ἀπόδειξιν) te vertέte, ketó bεsó δε qúaj te dítura; sávε qe núk' u kê mesúar' a fέture, ɲsέne δε qýσjεne δε qeλímine, a fúndine, ketó mos bεσó δε mos qúaj te dítura, εδε σikó sá te mûnç, kur kê kóhe, ndo mε te ɲyέture ε te mesúare ɲrεj se tjέreσ, ndo mε te mεndúare vέte, te fέjσ, sávε qe te múnç,

psέne ðε qýσjene ðε qelímin', a fúndin', ε vertéte εðε t' i béηç te dítura.

Kur kerkón psέne ðε qýσjene ðε kelímin', a fúndine, ε ndoηé fέjε, a púnεjε, a fjáleje, báσke mε tjátre, mos uzemeró, as mos kerkó mε pahîr t' ε béjσ te bεsóηe pá mbúσure méndja x' di tí vertét, sε i ndalón te menduáret' ε papεngúare, qe j'a ðá Πεrendía ηεríut per te ruájture nga geηéσtrat' ε nga gabímεte. Πa kur t' j'a qásηe méndja ε te kupetóη' ε te nxére te vertéten' ε pambedýσte (ἀναμφίβολον) , εðε tí, qe j'a deftένε, t' i ðúaσ pastáj, mos bεsó, sε te péva, núke te kâ mε ndifúare ; sindekúr εðε tí, nde te ðénçin' keσtú atá qe te deftýene te vertétate, núk' i kê mε ndifúare.

Béne véthene te te dóje zémera te béηç míre kurdó atýrε qe káne kéq, εðε bén kurdó qe te múnç. Εðε kéq nde fέç nga atá, q' u bérε míre, mos uméj, sεpsé bérε mír' ε fétε kéq. Εðε perserí te míre bén, po vére ré sa te mûnç, t' u béηç te mírevet, qe káne kéq. Εðε mos kerkó te te levdóηene per te mírat, qe kê bére ðε bén, pa ε míra núke fσíhete. Εðε kur dúane véte ε te levdóηene perpára sŷσ, σikó mε ηê fár' úðε t' ε mergójσ te levduárete, ndonesε te vjén σúme míre.

Kuσ te kâ bére míre, σikó t' j'a cperblέjσ sa te múnç σúm' ε mê σúme, εðε t' j'a díσ, εðε t'a trεgójσ per fiðe jétene.

Ndεk kê per te véne bése, umεndó sa te mûnç σúme ðε míre, nde t' ε kâ per te mbájture, pa te trεgójσ púnerat' ε fσéheta.

Kuσ te te vére bése, σikó fórt míre t' j'a mbáσ per fiðe jétene. Kûpe te mos j'a nxjérç nde σêσ, sikur εðε mundím ε vdékjε nde te árðte, t' ε prέç ε t'a durónç, εðε nga bésa te mos dálç. Εðε armik, nde t' ubéft' aý, qe te vú bése, ε te te béηe kéq, perserí nga bésa, qe te kâ véne, ðε i kê ðéne, te mos i dálç. Sε nga te pa mbájture bésene mûnt te víηene te keqía ðε prísja te meðá. Εðε aý, qe núke mbán bésene, ðúhet' i pabése ðε kaλezuâr, εðε éσte báλ' i te lífet, εðε i merzíture ndε ηerezía ðε ndε Πεrendía.

Véndi, ku líndete ðε pítete ηeríu, ðúhete Memeðêð (=μητρὶς, πατρὶς). Εðε fiðe sa líndene ðε pítene nde até vént ðúhene Memeðετâre (πατριῶται). Εðε

ſíðe sa píne mɛ síse ɛ flásene ŋê ſúhe ðúhɛne Kómp.

Kómbi ndáhɛte nde Filírra.

Filírrate ndáhɛne nde Fárera.

Fárerate ndáhɛne nde Femíjera, qe píne sicíla nde ŋê ɕtepí.

Femíjete ndáhɛne nde Vɛ́ta, qe jáne pák, a ɕúm e ŋéres, áte ɛ éme, ðɛ bîr ɛ bíje, a bîj ɛ bíja.

Kómbi sindekur mér brénda filírrate ɛ fárrate ɛ femíjete ɛ ŋérezit' ɛ femíjevɛt, keɕtú ðɛ te míret' ɛ filírravɛt ɛ te fárravɛt ɛ te femíjravɛt ɛ te ŋérezɛt femíjravɛt éɕte brénda nde te míret te Kómbit, te cílet' éɕte, dó mɛ ðéne, te míret' ɛ máð, ðɛ ɛ mír' ɛ te míravɛt. Eðɛ ç' jáne femíjete mbe kómbine, jáne ðɛ kómbɛte mbe Иɛrezíne, bóten' ɛ vógele. Eðɛ te dréjtet' ɛ daɕuría ɛ kómbavɛt mbe ŋeriátrine bjé fatmiresín' ɛ Иɛrezíse. Eðé, sindekur xdó femíje mblíðɛte nde ŋê ɕtepí, keɕtú ðɛ xdó kómp mblíðɛte nde ŋé memeðêð. Eðé, sindekur te míret' ɛ femíjese ðúhɛte ðɛ te míret' ɛ ɕtepíse, qe píne femía, keɕtú ðɛ te míret' ɛ kómbit ðúhɛte ðɛ te míret' ɛ memeðéðit, ku pî kómbi.

Пrapo Kómbine ðɛ Memeðéðine, djál' ô, dúhɛte ðɛ kâ híɛ t'i dúame ɛ t'i ndɛrójeme ɛ t'i kémi kujdés mê ɕúme sɛ ſíðe, ðɛ sɛ áten' ɛ sɛ émene, dykɛ ndíhur' ɛ dykɛ bére míre te várfrevɛt ɛ te kepúturɛt memeðɛtâre, ðɛ tukɛ mburúare te dréjten' ɛ atýrɛ nga te keqîjte, ðɛ tuɛ fól' ɛ tuɛ msúare, sa mɛ múndure, te keqîjte per te árðure nde úðet te se dréjtese, ɛðɛ dykɛ ndíhur' ɛ dykɛ ðéne dóre te mírevɛt nde púnera te míra ðɛ te vyéra per Kómbine ðɛ Memeðéðine, ɛðɛ tuɛ sjɛ́λe ɛ tuɛ fóle dréjte ðɛ úrte ɛ míre mɛ jatrekómbaɕ (ἀλλοεθνεῖς) per mɛ qén' i dáɕure Kómbi mɛ te tjéret kómbɛ. Eðɛ kurdó te na ðepésene Kómbi ðɛ Memeðéði mɛ ánet te atŷrɛ, qe káne xféðure Memeðɛtárete, per te ɕikúare ðɛ qevɛpísure púnet' ɛ Kómbit ðɛ Memeðéðit, te perſíſemi sakaqehéraɕ. Eðɛ kurdó te na kerkóŋene te súlɛmi ɛ te vémi. Eðɛ persedó te na ðóne, t' i ndiſójme mɛ te páret. Eðɛ kudó te na dergóŋene te vémi mɛ vráp; ɛðɛ nde lúfte, ku kâ vrásjɛ ðɛ vdékjɛ, nde na dergófɕine per te mburúare te dréjtene nga pauðesí ɛ te tjéreve kómba, te vémi dykɛ qéɕure, ɛðɛ te perpíqemi ɛ te leftójme mɛ ſíðe zémere.

Martóju, o bîr, pas Nómit, kur te te víŋe kóha, qe te lêσ fáre ε te perteríhεσ nde fáret téndε, si ε kâ δéne Zót' i jétese, Πεrendía. Εδé, kur te béni bûp' ε grúa, dójni ŋéri játrine, δε mbáni bésene ŋéri játrit sa te póni ε te íni, εδε béhuni si ŋé kúrm δε si ŋé σpírt, sindekur dote béni δε ŋê femíje; εδε punóni dréjte δε míre, qe te íni fat míre δε te lúmure; dójni djémte túaj, εδε mesójuni, a vírni te mesóŋene, te dréjtat' ε te vertétate εδε púne, qe mε próŋεt te asáj te póŋene ε te béŋene míre εδε t' u σikóŋene, kur te mos múntni δε kur te pláki sa te íni fâλ, εδé, kur te vdísni, t' u qáŋene, εδé, pas vdékjese, t' u kujtóŋen' ε t' u ndjéŋene.

Ioan-Vrétua

Πostεnánasi.

Πorsít' ε Tovítit mbe te bíre.

Tovíti, kur pá sε j'uaferúa vdékeja, δíri te bíre δε i δá: « Difó, ô bîr, fjálet' ε átese s' ít, qe te dó mε fíδe zémere. Kíji nga hére nder mént, qe te póσ jéte te pelqíere tε Πεrndía. Kujtó nga hére Πεrndíne, εδε kîj ménte te mos i fejéσ, εδε te mos i héδç póσte porsíte. Te te víje kéq per te várferite, qe t' i víje kéq δε Πεrndíse per tí. Sa te múnç te béσ míre, εδε te jéσ doreδénes. Nde kê σúme, σúme jép, nde kê pák, pák δε jép, po nga hére mε fíδe zémere; sεpsε te bérete míre rúan ŋeríne nga vdékeja fíδe jétene. Mergó mburesíne, εδε mos ε lé te híje nde zémeret téndε, as nde fjálet te túa. Até qe z' dó te te béje tî ndoŋé, εδε tí mos j'a bén t' jéterit. Kur te te punóje ŋerí, épi págene mε te páre. Nga hére kerkó te msúare nga ŋerí i úrte, εδε

kúre mɛ te liq mos uɲerzíɛ. Kur te vdés, vú me nde ðê kufómene. Kíj kujdés mémene téndɛ, ɛðɛ kujtó sa mundímɛ hóqi ɲer tî, kur te mbántɛ nde bárk ɛ sa te ríti, ɛðɛ kur te vdése, vúrɛ ɲráne méjɛ nde até vár. »

Σqiɲerúare nga Ɛliniɕtja
ɲrɛj Koto-Anastas-Hóxit,
Qɛstorátasit.

Numɛremesóɲe.

Sindɔkur ɲer te ɕkrúare fjálete,qe fláseme, udéɕne ɕéɲeza te zérɛvɛt véteme, te cílat' i quájtem ɕkróɲeza, kɛɕtú ɛðɛ ɲer te ɕkrúare númɛrate, a númurɛte, dúhɛne ɕéɲeza te númɛravɛt vógela, qe u ðém númɛraze.

Σéɲezat' ɛ númɛravɛt, a númɛrazete, jáne nénte, sa ðɛ númɛrat' ɛ vógela, ɲrɛj te cílavɛt deftén sicíla ɲê, kɛɕtú :

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,
ɲê, dŷ, trî, kátere, ɲése, fáɕte, ɕtáte, téte, nénte.
Ketó ɕéɲeza ðúhɛne númɛrazet' ɛ ɲérravɛt, a ɲérra.

Ɲastáj ðéte ɲérra i qúajme ɲerserí si ɲê ɲê, dŷ ðétera si dŷ ɲérra, trî ðétera si trî ɲérra, ðɛ te tjérate kɛɕtú fɛr mbe nénte, ɛðɛ i ɕkrúajme mɛ ató ɕéɲeza te ɲérravɛt, mɛ númɛrazet. Pó, ɲer te ɕquájture ðéterate nga ɲérrate, ðéterate ɕkrúhɛne nde vént te dýte mbe te méɲfere te ɲérravɛt, ɛ kɛɕtú dúhɛte ðɛ ɲê tjátre ɕéɲeze ɲer te deftýɛre véndine,

εδε keté σéηεze, si mε mos deftýεre númεre, ε qúajme fárεze, εδε éσte kjó 0. Πraρo nénte númεraze δε ηê fárεze bénεne δέte σéηεza te númεravεt, εδε mε ketó σkrúhεne ſíde númεrate.

Πastáj δέte δέtera đúhεne qínt, εδε qe nga ηé qínt ſεr mbe nénte qínt σkrúhεne qeaσtú, si ηérrate δε δέterate, ρo nde te trέtene vént mbe te méηſere ηérravεt, εδε nde te dýtene δε te ρárene nga nê fárεze.

Δέte qíndε đúhεne míje, εδε qe nga ηê míje ε ſεr mbe nénte míje σkrúhεne qeaσtú, si qíndεte, ρo nde te kátretene vént. Εδε qe nga δέte míje ſεr mbe nénte δέte míje σkrúhεne si δε míjerate, ρo nde te ρέstene vént. Εδε qe nga ηé qínt míje ſεr mbe nénte qínt míje σkrúhεne si δε δέtate míjeraσ, ρo nde te ſáσtene vént mbe te méηſere ηérravεt.

Δέte qíndε míjeraσ đúhεne miliún, εδε qe nga ηé miliún ſεr mbe nénte miliúne σkrúhεne qeaσtú, ρo nde te σtátene vént. Qe nga δέte miliúne ſεr mbe nénte δέte miliúne σkrúhεne nde te tέtene vént. Qe nga ηé qínt miliúne ſεr mbe nénte qínt

miliúne σkrúhεne nde te néntene vént mbe te méηſere ηérravεt.

Δέte qíndε miliúne đúhεne dyliún, εδε σkrúhεne qeaσtú, nde te δέtene vént mbe te méηſere ηérravεt. Qeaσtú δε andέj ε tútjε dykε híρure nde triliún ε katreliún ε ρεseliún δε te tjέra. Qέ δε ρasqýrra:

Иérra.	1
. . . . .	2
. . . . .	9
Δέtera.	10
. . . . .	90
Qíndεra	100
. . . . .	900
Míjera	1,000
. . . . .	9,000
Δέtera míjeraσ	10,000
Qíndε míjeraσ	100,000
Miliúne	1,000,000
Δέtera miliúne	10,000,000
Qíndε miliúne	100,000,000
Dyliúne	1,000,000,000

Kur ηé número' i máð, te ðémi per pasqýre i ðéte míjeve, kâ ðε ηérra, ηê, a dŷ, a trî fer mbe nénte, nde vént te ηérravet núke σkrúajme fárezene, po σkrúajme ηérrate sa te jéne, keσtú 10009;

nde páste ðétera i σkrúajme nde vént te ðéteravet, eðε núke σkrúajme fárezene, keσtú 10070;

nde páste qinde, i σkrúajme nde vént te qindevet, eðε fárezene núk' e σkrúajme, keσtú 10500;

nde páste míjera, i σkrúajme nde vént te míjeravet, eðε fárezene s' e σkrúajme, keσtú 13000;

nde páste ðε ηérra ðε ðétera ðε qinde ðε míjera, σkrúajme sicílene nde vént te sâj, eðε núke σkrúajme fárezate fáre, keσtú 12468.

Keσtú ç' número te ndóðete báσke me te máðe, até σkrúajme nde vént te tî, eðε nde vént te atî, qe s' éσte σkrúajme fáreze, si 10703.

Qeaσtú ðε per xdó fáre tjátre número.

Ketó número, qe deftýem, eðε fiðe te tjérate kesijσ fáre ðúhene te tereta, se me ketó deftéjme férra te téra, si pése móλe pése pjépera, a xdó fáre

féje. Po jáne ðε ηê fáre te tjéra, qe qúhene te cópeta.

Te cópetate qúhene keσtú, se deftéηene cópera te féje, qe íσte ndáre mbe dŷ, a mbe trî, a kátre, a pése, a sá qe dúhete, si ηê te dýte, a ηê te tréte, a te káterte, a te péste, a dŷ te tréta, a te káterta, a te pésta, akátre te pésta, a te fáσteta, ðε sá te séjteta qe te dúhene.

Número' e cópeta σkrúhene keσtú, te pára hére σkrúhete número, qe deftén se sá cópe jáne mápe prej fése tére, qe éσte copetúare, eðε perndene té híqete víze, eðε perndene vízet σkrúhete número, qe deftén se mbe sá cópera éσte copetuáre ηê fáre fê e tére, si ketó pasqýrra $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{5}$ $\frac{7}{9}$ $\frac{5}{10}$ $\frac{6}{18}$ $\frac{9}{36}$ te cílate kendónene keσtú ηê e dýte, dŷ te tréta, dŷ te káterta, trî te pésta, σtáte te nénta, pése te ðéta, fáσte te tetembeðéta, nénte te triðeteféσteta.

Número mbi vízet, qe deftén se sá cópe jáne mápe, ðúhete copenumuróηes, tjátri número perndene vízet, qe deftén se mbe sá cópe éσte ndáre ηê fáre féje, qúhete copedeftéηes.

Numεremesóŋa núke mesón vέteme, qýσ bénεne númεrate, ꝑrεj se cílavεt móri émerine, ꝑo mesón εδε kátre ꝑúnera te tjέra, qe jáne ketó:

Qýσ dý, a trî, a σúme númεra mblíδεne nde ŋê.

Qýσ xbrêt númεre ꝑrεj númεrε mê te máδε ꝑer mε díture sε ç' mbέtεte.

Qýσ σumezónεte númεre mbe vέthεt te sâj, si éσte σumezúare tjátre númεre ꝑrεj ŋése vέteme.

Qýσ ndáhεte númεre ꝑrεj tjátre númεrε mbe ꝑjέse, qe ꝑrεj atýrε sicíla éσte mbe númεrene q' undá, si ç' éσte ŋéja ε vέteme mbe tjátrene númεre.

Ketó te kátre ꝑúne δúhεne kátre mesíma te Numεremesóŋese, εδε qúhεne Mblέδjε, Xbrítjε, Σumezuárjε δε Πjεsetuárjε.

Te kátre mesímate mbi númεrat ε téreta.

Mblέδja.

Mblέδja bénεte keσtú: Númεrate, qe dote mblíδεne σkrúhεne ŋέra ꝑerndene játrene, ŋérrate ndene ŋérrat, δέterate ndene δέterat, qíndεte ndene qíndεt

εδε te tjέra, nde undóδçine, qeaσtú. Εδε ꝑerndene te ſíδa híqεte víze, εδε zírεte te mblέδurite se djáδti mbe te méŋſere, ꝑerꝑára ꝑrεj ŋérravεt, ꝑastáj ꝑrεj δέteravεt, ꝑastáj ꝑrεj qíndεvεt, ꝑastáj δε ꝑrεj te tjέravε si ç' te ndóδεne, si nde ketó

ꝑasqýrra	6	5
ꝑrεj se cílavεt nde te ꝑáret δέmi, trî ε	3	12
ſáσte nénte, εδε σkrúajme ndene vízet	—	231
nénte; nde te dýtet, ŋê ε ŋê dŷ, ε dŷ	9	51
kátere, ε ꝑέse nénte, εδε σkrúajme		——
nénte ndene vízet ꝑerndene ŋérrat;		299

ꝑastáj, ꝑέse ε trî tέte, ε ŋê nénte, εδε σkrúajme ndene vízet ꝑerndene δέterat nénte; ꝑastaj σkruájme εδε te dý qíndεte, si mε mos ꝑásure δε te tjέre ꝑer te mblέδure, ndene vízet ꝑerndene qíndεt' εδε mblíδεne te ſíδa dý qínt ε nénte δέt' ε nénte.

Nde dálçine númεrazete qe mblíδεne, ndo te ŋérravεt, ndo te δέteravεt, ndo te qíndεvεt, ndo te xdó tjátre σkálε, mê tέꝑere sε δέte, atehέrε δέta a δέterate mbáhεne nde dóre te mblíδεne mε te síꝑermεt, εδε ató qe mbέtεne, nde mbέtεne, σkrúhεne ndene vízet ꝑerndene ató qe umblóδe; nde mos

mbétɛne,ɔkrúhɛte fáreze,si nde keté pasqýre 6508
nde te cílene ðémi, nént' ɛ trî dŷ mbe- 4693
ðéte, ɛ téte ŋezét, te ŋezét ŋérrate béŋene 3819
dŷ ðétera ɛðɛ i mbáme nde dóre t' i ———
mbléðme mɛ ðéterat, ɛðé, si mɛ mos 15020
mbéture ŋérra, ɔkruájme ndene ŋérrat fáreze.

Pastáj ðémi, dŷ nde dóre nga ŋérrate ɛ ŋê trî, ɛ nénte dŷ mbe ðéte, prɛj ketýrɛ te ðéte ðéterate béŋene ŋé qínt, te cílen' ɛ mbáme nde dóre t' ɛ mbléðme mɛ qíndɛt, ɛðɛ ɔkrúajme ndene ðéterat te dŷ ðéterate, qe mbétɛne.

Pastáj ðémi, ŋé qínt nga ðéterate ɛ téte nénte, ɛ fáɔte pése mbe ðéte, ɛ pése ŋezét, te ŋezét qíndɛte béŋene dŷ míjera, te cílate i mbáme t' i mbléðme nde míjerat, ɛðɛ ndene qíndɛt, si mɛ mos mbéture qíndɛ, ɔkrúajme fáreze.

Pastáj ðémi, dŷ nde dóre nga qíndɛte ɛ trî pése, ɛ kátre nénte, ɛ fáɔte pése mbe ðéte, prɛj ketýrɛ te ðéte míjerate béŋene ŋê ðéte míje ɛðɛ ɛ mbáme t' ɛ mbléðme mɛ ðéterat míjera ɛðɛ ndene míjerat ɔkruájme te pése míjerate, qe mbétɛne.

Pastáj, si mɛ mos pásure ðétera míjeraɔ qe te

mbléðme, ɔkrúajme nde vént te atýrɛ ðétene míje te dórese, qe érð nga míjerate.

Númɛrate, a númurite, qe mbliðɛne, ðúhɛne te mblɛ́ðmɛ, a te mblɛ́ðm, ɛðɛ ajó, qe nde té mbliðɛne, ɛ mblɛ́ðure, i mblɛ́ðure, a mblɛ́ðje.

Xbrítja.

Xbrítja bénɛte keɔtú, ɔkrúhɛte te páre hére númur' i máð, pastáj ndene té ɔkrúhɛt' i vógeli, qe dote xbrése, ŋérrate ndene ŋérrat, ðétate ndene ðéterat ðɛ te tjérate ç' te jéne qeaɔtú, sicíla nde véndit te sâj, ɛðɛ perndene tá híqɛte víze; pastáj zírɛte te xbríturite se djáðti mbe te méŋfere, si nde keté pasqŷre 678
nde te cílene ðémi, trî nga téte pése, ɛðɛ i 453
ɔkrúajmɛ ndene vízet perndene ŋérrat. Pas- ——
táj pése nga ɔtáte dŷ, ɛðɛ i ɔkrúajme per- 225
ndene ðéterat. Pastáj kátre nga fáɔte dŷ, ɛðɛ i ɔkrúajme perndene qíndɛt, ɛðɛ fíjme te mbéture dý qínt ɛ ŋezét ɛ pése.

Númur' i máð, qe prej tî xbrítete i vógeli, ðúhete i x b r í t m, eðe i vógeli, qe xbrét, x b r í t e s, eðe aý, qe deftén ç' mbétete nga i máði pas xbrítjese, i m b é t u r e, a i m b é t e, a m b é t j e.

Númur' i vógele, a xbrítesi, kur godít qe numerazete mbe te djáðte i kâ mê te meðá se te máðit, a te xbrítmit, xbrítja bénete keqtú, si nde keté pasqýre 534
nde te cílene ðémi keqtú, pése nga kátre 475
núke xbrésene, po máreme ηê nga ðétat' e te —
xbrítmit, qe bén ðéte ηérra eðe kátre qe jáne 59
nde ηérrat kátre mbe ðéte, nga ketó xbréseme te pésate eðe mbétene nénte, qe i qkrúajme ndene ηérrat.

Pastáj xbréseme ðéterate, po te qtáte ðéterate nga dŷ (se ηê e muárem nde qindet) núke múnt te xbrésene, e keqtú máreme ηé nga qíndete, qe bén ðéte ðétera, eðe dŷ qe jáne, dŷ mbe ðéte, nga ketó xbréseme te qtátate te xbrítesit, eðe mbétene pése, qe i çkrúajme ndene ðéterat.

Pastáj xbréseme qíndete, po nde te xbrítmit mbéne kátre qínde, se ηé e muárem nde te xbrítu-

ret te ðéteravet, e keqtú kátre qínde nga kátre qínde xbrésene te fíde, eðe núke mbétete fekáfqe, prapó, si me mos mbéture fekáfqe, qkrúajme ndene kindet fáreze, te cílene, kur bjé mbe te djáðte, eðe te mos e qkrúajme éqte fiðeηé, sepsé fáreza, si núke fê, dúhete véteme mbe te ménfere per te deftýere véndine, kur núke kâ numereze, mbe te djáðte pa numereze perpára s' kâ ç' te deftéηe. Keqtú fétem te mbéture pése ðét' e nénte.

Sumezuárja. (*)

Sumezuárja bénete keqtú, mê perpára qumezóhene numerazet' e ηérravet qe nga ηê e fer mbe nénte.

Te qumezuárt' e numerazevet ηérravet bénete me

(*) Sumezuárje prej q u m e z ó ηη, sindekur ðémi ðe dymezóη, t r e m e z ó η, k a t r e m e z ó η ð. t. po ðe ηemezóη, se prej kesáje bénete ηémezaj, si ðe dýmezaj, trémezaj, kátremezaj prej te tjéravet.

te mbléðure. Keɡtú ŋê hére xdó númɛre, ŋê hére éɡte ajó véte, s' kâ tjátre, qe te mblíðɛte. Dŷ hére dŷ, a dŷ hére trî, a trî hére trî, a trî hére kátre, ð. t. ɡkrúhɛne si nde mbléðjɛt ðɛ ɡumɛzóhɛne tuɛ mbléðure keɡtú 2 3 3 4

2	3	3	4
—	—	3	4
4	6	—	—
		9	12

Πas kesáj úðɛ ɡumezóhɛne fíðe ŋérrate, ɛðɛ ɡenóhɛne nde ɲináke (depáse), qe ðúhɛte Иehɛreŋé, a ɲinák' ɛ Πiðagórese, ŋéj te úrti qemótinaj, qe ðúhɛte, sɛ ɛ ɡenój te ɲáre hére, ɛðɛ éɡte kjó:

1	hére	1,	1	2	hére	2,	4	3	hére	4,	12
1	»	2,	2	2	»	3,	6	3	»	5,	15
1	»	3,	3	2	»	4,	8	3	»	6,	18
1	»	4,	4	2	»	5,	10	3	»	7,	21
1	»	5,	5	2	»	6,	12	3	»	8,	24
1	»	6,	6	2	»	7,	14	3	»	9,	27
1	»	7,	7	2	»	8,	16	4	hére	4,	16
1	»	8,	8	2	»	9,	18	4	»	5,	20
1	»	9,	9	3	hére	3,	9	4	»	6,	24

4	hére	7,	28	5	hére	8,	40	7	hére	7,	49
4	»	8,	32	5	»	9,	45	7	»	8,	56
4	»	9,	36	6	hére	6,	36	7	»	9,	63
5	hére	5,	25	6	»	7,	42	8	hére	8,	64
5	»	6,	30	6	»	8,	48	8	»	9,	72
5	»	7,	35	6	»	9,	54	9	hére	9,	81

Keté Иehɛreŋéne, a ɲináken' ɛ Πiðagórese, dúhɛte t' ɛ mesójme míre ɛ t' ɛ díme se jáɡtesmi, ɲa kárte, sɛ mɛ ánet te kesájɛ múntme léhtazi te ɡumezójme númɛrat' ɛ tjéra mê te meðá ɛ mê te meðá; dó mɛ ðéne mbi ketá te ɡumezúare bénɛte ðɛ te ðéteravɛt ðɛ te qíndɛvɛt, ðɛ te míjravɛt ðɛ te tjérevɛ, si te ðémi ɲer ɲasqýre 90 te ɡumezónɛne mbi 9, ɲerserí aý númure éɡte 81, ɲo ðétera, si ç' éɡte númuri, qe ɡumezónɛte. Andáj nde vént te ɲáre, te ŋérravɛt, qe s' kâ, ɡkrúhɛte fárɛze ɛðɛ ŋê ðéte ɡkrúhɛte nde te dýtene, te ðéteravɛt, ɛðɛ téte ðéte ðétera, qe béŋene téte qíndɛ, ɡkrúhɛne nde te trétene, te qíndɛvɛt, keɡtú 810. Ɛðɛ 90 te ɡumezóhɛne mbi 90, ɲerserí aý númure 81, ɲo ðétera, si ç' éɡte númuri, qe ɡumezóhɛte, 810 ɛðɛ ðéte hére mê téɲere, si ðɛ 90, qe mbi té ɡu-

mezónɛte, éɡte ðɛ́te hɛ́re mê tɛ́pere sɛ 9. Πraɲo te 810, qe te bénɛne ðɛ́te hɛ́re mê tɛ́ɲre, líɲsɛte te bénɛte ðɛ́ta ŋé qínt, ɛðɛ te tɛ́te qíndɛte tɛ́te míje, ɛ keɡtú ɡkrúajme ðɛ ŋê fárɛze ɲás mbe te djáðte, ɛðɛ vɛ́ne nde véndit qe ðám, 8100.

Qeaɡtú ðɛ ɲer qíndɛt ðɛ ɲer míjerat ðɛ te tjɛ́ra númɛraze te ɡumezuárit, jáne ató te ɡumezúara, qe jáne nde ɲináket te Иehɛreŋése, mɛ káqe fárɛza mbe te djáðte, sa káne te dý númurɛte, aý qe ɡumezónɛte, ɛðɛ aý qe mbi té bénɛte te ɡumezuárete.

Πaandáj te baɡkuárevɛt nga ðɛ́t' ɛ ɲerɲjɛ́te te ɡumezuárete bénɛte keɡtú, ɡkrúhɛte te ɲáre hɛ́re númuri qe dote ɡumezónɛte, ɛðɛ ðúhɛt' i ɡumezúarm; ɲastáj ndene té númuri, qe mbi té dote bénɛte te ɡumezuárete, ɛðɛ ðúhɛte ɡumezóŋes. Nga te dý ketá númurɛ, sɛ cíli m' î máð, cíli m' î vógele, núke ɡikóhɛte, víŋene si te godíŋe, si ðɛ nde mblɛ́ðjɛt; sɛ ðɛ te ɡumezuárete s' éɡte tjátre ɲúne, ɲerváç mblɛ́ðjɛ mjɛɡteríɡt (τεχνηέντως). Πastáj ɲerndene tá híkɛte víze, ndene te cílet dote ɡenóhɛne te ɡumezuárate, ɛðɛ zírɛte te ɡumezuárete se djáðti mbe te méŋfere tuɛ ɡumezúare ɲerɲára ŋérrate,

ɲastáj ðɛ́terate, ɲastáj qíndɛte ðɛ te tjɛ́rate, sa qe te jɛ́ne, mbi númurit qe bénɛte te ɡumezuárete, ɲerɲára mbi ŋérrat, ɲastáj mbi ðɛ́terat, ɲastáj mbi qíndɛt ðɛ te tjɛ́ra, sa qe te jɛ́ne, ɛðɛ mbe se fúndi mblíðɛne te ɡumezuárate ðɛ fɛ́jme númurin' ɛ te ɡumezuárit tére, qe ðúhɛte i ɡumezúare, si nde ɲasqýrra qe ðɛ́mi ɲás.

Nde te ɡúmezúaret te númurit 321 mbi númurine 231. 321
ðɛ́mi keɡtú, ŋê hɛ́re ŋê, ŋê; ŋê hɛ́re dŷ, 231
dŷ; ŋê hɛ́re trî, trî; ɛðɛ i ɡkrúajme nde- ——
ne vízet. Πastáj trî hɛ́re ŋê, trî; trî hɛ́re 321
dŷ, fáɡte; trî hɛ́re trî, nénte, ɛðɛ i ɡkrúaj- 963
me ðɛ ketó ndene te tjɛ́rat tuɛ nísure nga 642
ðɛ́terate ɛ lárt mbe te méŋfere. Πastáj ——
dŷ hɛ́re ŋê, dŷ; dŷ hɛ́re dŷ, kátre; dŷ 74151
hɛ́re trî, fáɡte; ɛðɛ i ɡkrúajme ndene te tjɛ́rat tuɛ fiλúare nga qíndɛt' ɛ nált mbe te méŋfere. Ɛðɛ ɲastáj mblíðɛne, ɛðɛ fɛ́jme te ɡumezuáre, ɡtáte ðɛ́t' ɛ kátre míje ɛ ŋé qínt ɛ ɲɛ́se ðɛ́t' ɛ ŋê.

Kur te ɡumezuárit' ɛ númɛrazevɛt, nde te ɡumezúare ɡkón nga ðɛ́t' ɛ ɲerɲjɛ́te, sa ðɛ́tera qe te bé-

nɛne mbáhɛne nde dóre, qe te baɕkónɛne mɛ te ɕumezuárin' ɛ númɛrazevɛt mê síɲre. Nde mos páste númɛraze mê síɲre, ɕkrúhɛne ató te dórese nde véndit te týre mbe te ménʃere, si nde keté ɲasqýre, ... 689

nde te cílene ðémi,téte hére nénte ɕtáte ðét' 98

ɛ dý, ɕkrúajme dý nde vént te týrɛ, ɛðɛ ———

ɕtáte ðétera i mbáme nde dóre. Ɲastáj 5512

ðémi, téte hére téte ʃáɕte ðét' ɛ kátre, ɛ 6201

ɕtáte te dórese, ɕtáte ðét' ɛ ɲê, ɕkrúajme ———

ɲê nde vént te sâj, ɛðɛ te ɕtáte ðéterate 67522

i mbáme nde dóre. Ɲastáj ðémi, téte hére ʃáɕte, kátre ðét' ɛ téte, ɛ ɕtáte te dórese ɲése ðét' ɛ ɲése, ɕkrúajme ɲése nde vént te týrɛ, ɛðɛ te ɲése ðéterat' ɛ dórese, si mɛ mos ɲásure númɛraze te tjéra ɲer te ɕumezúare, ɕkrúajme nde véndit te týrɛ mbe te ménʃere ɲas ɲésese.

Ɲastáj ðémi, nénte hére nénte téte ðét' ɛ ɲê, ɕkrúajme ɲê nde vént te sâj, ɛðɛ te téte ðéterate mbáme nde dóre. Ɲastáj ðémi, nénte hére téte ɕtáte ðét' ɛ dý, ɛ téte te dórese téte ðéte; te téte ðétate jáne fíde ðétera, ɛðɛ z' mbétete ʃê fárɛ, ɲrapo

ɕkrúajme fárɛzene nde véndit ku z' mbétete ʃê, éðɛ te téte ðéterat' i mbáme nde dóre. Ɲastáj ðémi, nénte hére ʃáɕte ɲése ðét' ɛ kátre, ɛ téte te dórese ʃáɕte ðét' ɛ dŷ; ɕkrúajme dŷ nde vént te týrɛ, ɛðɛ te ʃáɕte ðéterat' ɛ dórese ɲas dýse mbe te ménʃere nde vént te týrɛ. Ɲastáj i mbléðme ðɛ ʃéjme te ɕumezúare 67,522.

Kur i ɕumezuármi, a ɕumezóɲesi, a qe te dý, káne fáɾɛza, te ɕumezuáret' e fárɛzavɛt éɕte fáɾɛza, ɛðɛ fáɾɛza ɕkrúajme nde vént te týrɛ. Pó, nde árðɕine te dórese nde vént te fárɛzavɛt, ɕkrúajme te dórese nde até vént, ɛðɛ núke ɕkrúajme farɛzate, si nde ketó ɲasqýrra. . 2301 5090

3020 6809

——— ———

0000 45810

4602 0000

0000 40720

6903 30540

——— ———

6949020 34657810

Ketó te dý ɲasqýrra núke i fólem, si te tiérate

ɲer te mos xfáture fjála, ɲo ɲas úðese te sipermɛvɛt véne ðɛ ketó. Eðɛ qeaɕtú ðɛ nde te xdó núɱɛravɛ te ɕumezúare.

Nde te ɕumezúarit dý núɱurevɛ cilidó nga te dý te víhɛt' i ɕumezuárm, a ɕumezóɲes, núɱur' i ɕumezúare dél ɲé, si te ðémi ɲer ɲasqýre, pése te ɕumezóhɛne mbi kátre, a kátre mbi pése, éɕte kátre hére pése ɲérra, a pése hére kátre ɲérra, te cílate lɛ t' i ɕenójme ɲê nga ɲê ðɛ t' i mbléðeme,

1 1 1 1 1	ɔ	4	5	Nde keté depáse ké-
1 1 1 1 1	ɔ	4	5	mi ɲerɲjétazi pése
1 1 1 1 1	ɔ	4	5	hére kátre eðɛ ter-
1 1 1 1 1	ɔ	4	5	ðórazi kátre hére pé-
4 4 4 4 4		4	—	se, eðɛ mbe te dý
		—	20	ánet i féjme ɲê, sɛ,
		20		nd' i numuróféim,

ɲerserí até mbléðjɛ dote féjme. Keɕtú ðɛ mbe te ɕumezuárit te fiðe núɱurevɛt térete.

Pjɛsetuárja.

Nde te pjɛsetuáret núɱuri, qe pjɛsetónɛte, ðúhɛte i pjɛsetuárm, tjátri, qe deftén sɛ si pjɛsetónɛte i pjɛsetuármi, ðúhɛte pjɛsetóɲes, eðɛ aý, qe dél nga te pjɛsetuárete, pjése.

I pjɛsetuármi nde te pjɛsetuáret te núɱeravɛt tereta múnt te jéte te pákene bára ɱɛ pjɛsetóɲesine, a dý hére, a ɕúɱe hére, sa pjɛsetóɲesi, dó ɱɛ ðéne i ɕumezúare i pjɛsetóɲesit; múnt te jéte ðɛ ɲê hére sa pjɛsetóɲesi ðɛ cá, a dý hére sa pjɛsetóɲesi ðɛ cá, a ɕúɱe hére sa pjɛsetóɲesi ðɛ cá. Cája, qe mbétɛte nde te pjɛsetuáret ðɛ s' éɕte pjés' ɛ tére, ðúhɛte mbétjeze, a mbéteze.

Te pjɛsetuárete bénɛte keɕtú: Skrúhɛt' i pjɛsetúarmi, ɲas atí mbe te djáðte ɕkrúhɛte pjɛsetóɲesi, nde mést te týrɛ ɲerɲjétazi híqɛte vize ɲer te ndáre, ndene pjɛsetóɲesine terðórazi híqɛte tiátre vize ɲer ɱɛ uɕkrúare ndene té pjésa; ɲastáj, kur éɕt' i pjɛsetuármi mê ɲák sɛ ðéte hére m' î máð nga pjɛsetóɲesi, ɕumezóhɛte pjɛsetôɲesi mbi ɲê, a dŷ,

a trî, a tjátre númεreze ſεr mbe nénte, ꝑer mε ꝑâ sε sá hέre mέpεte brénda nde te ꝑjεsetuármine, εδε númuri, qe mbi té uσumezúa ꝑjεsetóŋesi εδε uꝑá sε sá hέre mέpεte ndε i ꝑjεsetúarmi, éσte ꝑjέsa, δε σenóhεte ndene vízet ꝑerndene ꝑjεsetóŋesine, εδε i σumezúar' i ꝑjεsetóŋesit mbi ꝑjέsene xbrítεte ꝑrεj te ꝑjεsetúarmit, εδε mbέteza, nde mbέte, σenóhεte mbe te djáđte ꝑjέsese númure i cóꝑete mε coꝑenumuróŋes mbέtjezene δε mε coꝑedeftέŋes ꝑjεsetóŋesine, si nde ketó ꝑasqýrra

8	2	9	2	19	2	9	9	27	9	81	9	89	9
8	4	8	$4\frac{1}{2}$	18	$9\frac{1}{2}$	9	1	27	3	81	9	81	$9\frac{8}{9}$
0		1		01		0		00		00		08	

Kur éσt' i ꝑjεsetuármi δέte hέre, a δέtera hέre te δέte hέrete, qe dó mε đéne δέte hέre a ŋé qint a ŋé míje ε tútjε m' î máđ sε ꝑjεsetóŋesi, te ꝑjεsetuárete zírεte se méŋſeri δε vέtε mbe te djáđte keσtú, ꝑjεsetójme ꝑerꝑára ŋê, a dý, a σúme númεraze te númurεt meδέŋ sa te béŋene númure, qe te mos jέte mê σúme sε nénte hέre m' î máđ sε ꝑjεsetóŋesi, εδε keté ꝑjέsezen' ε ꝑáre ε σkrúajme nde vént

te σáj. Πastáj mbe te djáđte mbέtezese, nde mbέte nga te ꝑjεsetuárete, xbrέseme númεrezene ꝑas númεrezese a númεrezavεt, qe ꝑjesetúam, εδε ε béjme báσke ŋé númure, εδέ, nd' ubéft' i máđ sa te ꝑjεsetónεte, ε ꝑjεsetójme, εδε ꝑjέsezen' ε σkrúajme ꝑas se ꝑárese mbe te djáđte, nde mos ubéft' i máđ sa te múntŋe te ꝑjεsetónεte si i térete, nde vént te ꝑjέsese, qe s'ubé dót, σkrúajme fárεze, ꝑastáj mbe te djáđte te númurit, qe s'uꝑjεsetúa dót, xbrέseme tjátrene númεreze ꝑas asáj, qe xbrítem, εδε keσtú bénεte númure, qe ꝑjεsetónεte, εδε ε ꝑjεsetójme δε ꝑjέsezen' ε σkrúajme ꝑas fárεzese. Keσtú σkójme ꝑerꝑára sa ſεr te mbarónεte te ꝑjεsetuárete, si nde ketó ꝑasqýrra

875	7	4576	8	5525	5	26125	25	19552	25
7	125	40	572	5	1105	25	1045	175	$782\frac{2}{25}$
17		057		05		0112		0205	
14		56		5		100		200	
035		016		025		0125		0052	
35		16		25		125		50	
00		00		00		000		02	

Kur kâ ꝑjεsetóŋesi fárεza nde fúnt, i ꝑréseme

fárɛzate ŋê, a dŷ, a ɓúme, sa te kéte; préseme ðɛ prɛj te pjɛsetuármit káqe númɛreza nde fúnt, ɛðɛ prɛj ç' mbétɛne nde pjɛsetóŋesine béjme te pjɛsetuárete mbe ç' mbétɛne nde te pjɛsetuármine. Πo númɛrazete, qe prém nga i pjɛsetúarmi, si te mbarónɛte te pjɛsetuárete, i máreme perserí nde mbétezene, nde mbéte, ɛðɛ i baɓkójme mɛ até per mbéteze; ɛðé, nde mos mbéte mbéteze nga te pjɛsetuárete, perserí i máreme, ðɛ ató jáne mbéteze. Ɛðɛ keɓtú te pjɛsetuárete dél ŋê, si ɛðɛ kur s' i préseme fárɛzate, perváç mɛ mê ták púne. Ɛðɛ fjála éɓte kjó: ŋê fê nde ɛ pakesófɓim káqe, sa ɛðɛ ɛ maðójme, éɓte perserí ajó. Keɓtú nde préfɓim prɛj pjɛsetóŋesit ŋê fáreze nde fúnt, kur kâ, ɛ vogelójme ðéte hére, sɛ ðéterate bénɛne ŋérra ðɛ qíndɛte ðétera, qeaɓtú ðɛ te tjérate sa te kéte. Πo dykɛ vogelúare pjɛsetóŋesine ðéte hére maðónɛte pjésa, qe dote pjɛsetóntɛ, ðéte hére; prapo per te mbésur' ajó pjése, qe dote pjɛsetóntɛ, vogelójme te pjɛsetuármine ðéte hére dykɛ prére ŋê númɛreze nde fúnt, ɛðé, si te mbarónɛte te pjɛsetuárete, númɛrezene, qe prém, ɛ márme perserí nde mbétezene, sinde-

kur dote qé ðɛ pa prére fárɛzene. Qeaɓtú ðɛ dý fáreza, a sá qe te jéne, nde préfɓim, si nde ketó pasqýrra

98,7	3,0		79,24	3,00
9	$32\frac{27}{30}$		6	$26\frac{124}{300}$
08			19	
6			18	
2			01	

Kur, sá fáreza nde fúnt kâ pjɛsetóŋesi, áqe a mê ɓúme kâ ðɛ i pjɛsetúarmi, prítene prɛj se dývet, sa kâ pjɛsetóŋesi ɛðɛ mbi númɛrat, qe vogelónɛne sa ŋéra ðɛ játra, bénɛte te pjɛsetuárete pá mápe fekáfɓe mbendefúnt, ɛðɛ fjála sɛ dél ŋê, si ðɛ pá prére fárɛzate, mépɛte vêɓ prɛj te sípermɛt. Qé ðɛ pasqýrra

96,00	48,00	131,00	26,00
96	2	130	$5\frac{1}{26}$
00		001	

Qýrjɛ te vertɛtuárit te kátre púnevɛt Numɛremesóŋese.

Te qýrunite sɛ a ubá dréjte xbrítja áɓte te mbléðunit' ɛ mbétjese mɛ xbrítesine, te cílɛte, pó te dále

sa i xbrítmi, vertɛtón, sɛ ubá dréjte xbrítja, si nde keté pasqýre . . . 868

529
339
868

Te qýrurite sɛ a ubé dréjte te pjesetuárete éɢte te ɢumezuáreť ɛ pjesetónesit mbi pjésene ɛðɛ te mbléðuriť ɛ mbétezese, kur kâ te tíλe, mɛ te ɢumezuáreń ɛ pjesetónesit mbi pjésene. Ɛðɛ, pó te dále i pjesetuármi, vertɛtónɛte, sɛ ubé dréjte te pjesetuárete, si nde ketó pasqýrra,

575	25	2885	67
50	23	268	43
075	75	0205	201
75	50	201	268
00	575	004	2881
			4
			2885

Te qýruriť ɛ Mbléðjese ðɛ te Sumezuárjese éɢte mê te rénde sɛ te mbléðurite ðɛ te ɢumezuárete. Пer te ɢumezúaret bénɛte ηê qýrj' ɛ léhte, qe ðúheť ɛ krýqit, po ɢúme hére godít, qe te qýrurite dél dréjte nde krýqt, ɛ te ɢumezuárete s' éɢte bére

dréjte. Ɛ keɢtú éɢte mê míre te ɢikóhɛte ðɛ ηê hére ðɛ dŷ hére a ɢúme hére ajó véte púna, te mbléðurite a te ɢumezuárete, kur éɢte nɛvóje.

Ketó te kátre púne te Numɛremesóηese, qe deftýɛm mbi númɛrat ɛ téreta, bénɛne ɛðɛ mbi te cópetat; perzjénɛne ðɛ mbe ɢúme fáre dréðjaɢ mjɛɢteríɢt ɛðɛ bénene mesíme te gjáte ðɛ ɢúme te hóλe ðɛ fórt te dréjte ðɛ te vertéte. Пo ɛ tíλe púne éɢte per nde Numɛremesóηe te vɛçánte.

Ioan-Vrétua.

Stóηe nde úðet te ɢkruárit fúhese Sqíp.

Cá prɛj fjálezeɢ, qe núke mápene ndéhjɛ, ɢúme hére, kur ɛ bíɛ séra qe dúhɛte t' i épɛte fjálese fórce, a kur ndepónene te deftýɛre, mápene ndéhjɛ, sindekur dúkɛte mbe ɢúme vísɛ sípre nde ɢkróηet.

Fúnt.

Deftése fjáleϭ te ɲakuɲetúmɛ.

Aðerój=fálem(adorare,It.)
aníe=máſɛ, koríte, ſɛmí.
béfas,tíneze=ɲaɲandéhure
bɛgáte (i,ɛ)=iɲásur, zɛnſín
dɛr, déri=ſɛr.
dírſɛm (udórſ) = leϭónem, híðɛm, dérðɛm.
diϭír=(desiderio Ital.), (arzú Tyr.)
dlír=qerórɲ.
drɛ́ϭt=utrémɲ.
dróje=te ndruájture.
fê=bése, dín.
fik=ϭuáɲ.
fiλit=qe krɛ́jt, fárɛ.
gádi=gatí (hazér), afró.
gazmónɛm=gezónɛm.
godíj=bɛ́ɲ.
godit=ɲſán, bíjɛ.
gujáte=gujáve, glóxe.
guvɛrnój=qɛvɛpís.
ſaλój=póɲ.
ſɛr=déri.
ſíndjɛ, ſiní=(γένος), λaús.
ſíð már=qe te ſíde.
ſytét=qytét, kasabá.
hásɛm=ɲíqɛm.
Hyi=Ɲɛrendí.
jɛtój=póɲ, ϭkóɲ jétene.
kánd ɛ kánd=téj ɲer téj, téj ɛ ketéj.
keϭíλe = (conseille Fr.), (nasihát Tyr.).
kufóme=skróɲ.
kundreϭtím=kundreſjále.
kúrt=robí.
lɛſión=(legion F.)(aλáj T.)
life=nóm, kanún.
liferój=kendóɲ(legere It.)
mendýre=τρόπος.
mepíni=aríti.
méhɛm=ɲɛndóhɛm, bénɛm ɲiϭmán.
mɛritój= ἀξιῶ.
mbastón=éϭte miáſt.
ndóλi=godíti, ɲſáu, rá.
ndóϭta=dófta, mbáſɛ.
ndrýj=mbýλ.
ɲáj=qeaý, οὗτός γɛ.
ɲéf=nemeróɲ.
ɲáq=εἰρήνη, (ɲax Lat.)
ɲerkás=lendóɲ, κεντῶ.
ɲéng=rɛhén.
ɲéϭ=te rénde, gúr.
ɲik se ɲárit=qe kréjt.
ɲrék=zé mɛ dóre,ἄπτομαι.
ɲrímun=ὁδηγούμενος.
ɲrítɛ=ɲusí.
ɲósa ɲósa=vés ɛ vés.
ɲuϭtét=ἐξουσία.
qé, ɲé=já (ɲétáϭ).
rɛgení=mbrɛterí.
réze=(rayon Fr.), ἀκτίς.
rezík=κίνδυνος.
ríϭtas=ɲerserí.
penúɛnɛ=pezúane.
selî=frón.
sodít=vɛϭtóɲ.
ϭtánze = fê ɛ fále,hajván.
ϭugurój=ðér kurbán,θυσιάζω.
tóke = ðê, steré.
traðetój=προδίδω,trahir F.
trajtój = bɛ́ɲ, ndertóɲ.
trɛ́g = trɛ́k, ϭéϭ, pazár.
uhá = húa.
ukondendúɛ=i érð mjáft.
uϭtâr, uϭterí = asqér.
vépre = púne, ἔργον.
vésɛ= (vice F.), hújɛ te líq.
vrík = ɕɲéjt.
ʒigím = te ngáre.

Drɛjtím i te laðíturavɛt.

ne fáqɛ, ráðe	Te laðítura.	Te drɛjtúara.
1, 1	Αλfabɛtápɛ	Αλfabɛtárɛ
9, 1	ɕndrýsk	ɕndrýɕk.
10, 5	ŋê ɕéŋɛze mbe véthɛ	ŋê ɕéŋɛze ɛ véteme ðɛ ɛ véɕe.
» 10	ɕkróŋezavɛtt'pára	ɕkróŋezavɛt pára.
12, 19	jástesmi	jáɕtesmi.
13, 5	ɛðé	ɛðɛ.
14, 21	te úpte	te úrte.
15, 19	sɛ pɛj sá	sɛ pɛj sá.
16, 14	baskúmɛ	baɕkúmɛ.
» 15	skrúhɛne	ɕkrúhɛne.
17, 12	te cópese	te cópese.
» 17	cópera	cópera.
» 18	cópera	cópera.
18, 3	présjeze	présjeze
19, 7	kestú	keɕtú.
20, 18	xbukuróŋene	xbukuróŋene.
23, 11	prej	prɛj.
25, 14	Grékeri	Grɛkerí.
» 20	týre	týrɛ.
» 18	u háprne	uháprne.

27, 20	i úmbure	i húmbure.
31, 21	muápme	muárme.
32, 2	muápme	muárme.
35, 11	díhɛt	díhɛn
37, 18	u-bɛjtójɕin	u-bɛtójɕin.
38, 3	mɛ, zán	mɛ zán.
39, 8	émne	émen.
40, 21	ni fâr	ŋî fâr.
44, 7	s' i puɕtój	si puɕtój.
» 10	mɛ u râ	mɛ ju râ.
» 17	poɕtúɛ	puɕtúɛ.
» 20	mɛ u râ	mɛ ju râ.
46, 4	ɛ u ðójɕin	ɛ ju ðójɕin.
» 12 ðɛ 14	Δáriojt	Δaríos.
47, 11	ɛ núk	núk
48, 17	Πíɛt	Πítɛ.
49, 21	perkát	perkásen.
50, 16	u-perfɛ́j	u-perfɛ́f.
56, 4	mbríni	príni.
61, 3	qáɕɕin	háɕɕin.
» 8	zámi	záni.
69, 16	fáq	fák
72, 8	nga Vɛnɛtíku	nga Γɛnóva.
» 20	Jáne	jáne.
73, 17	ɛ te dýjavɛ	i te dýjavɛ.
» 20	frón Πápese	frón i Πápese.

75, 17	Ysqýɲ	Σkúɲ.
» 20	fil	fiλ.
76, 5	Rósɳen'	Bósɳen'.
» 12	Ysqýɲi	Σqýɲi.
» 13	Ylqýni	Ulqíni.
81, 9	Afríka	Afríka.
82, 13	ðimokratíve	ðimokratívɛ
83, 1	mê tépre	mê tépre.
» 7	ðimokratíve	ðimokratívɛ.
85, 3	múke	núke.
87, 11	te néjtene	te ɳéjtene.
» 17	ɲrej	ɲrɛj
89, 4	péme	péɱɛ.
» 22	kúndpe	kúndre.
91, 12	béɳɛne	bénɛne.
» 22	nɛrezía	ɳɛrezía.
93, 9	ɛ holój	ɛ i holój.
99, 15	ɲpɛj	ɲrɛj.
» 19	bɛsó	bɛsó.
107, 5	qe u ðém	qe u ðémi.
113, 19	skálɛ	skálɛ.
122, 4	te týre	te týrɛ
123, 1	fárɛzene	fárɛze.
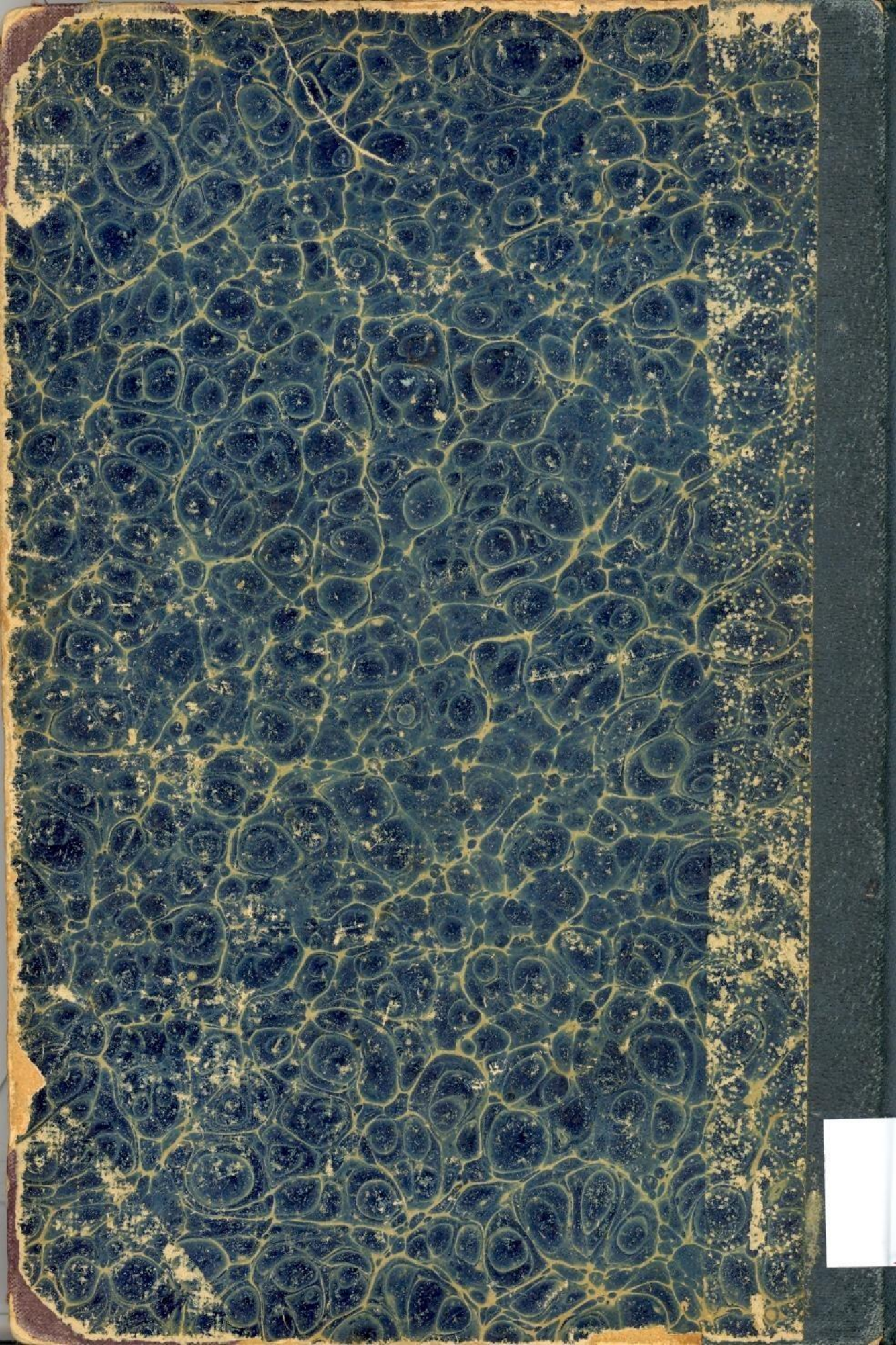
INSTITUTI I LARTE PEDAGOGJIK
SHKODER
BIBLIOTEKA